

НІЛ ГЕЙМАН Кораліна

Кораліна

НІЛ ГЕЙМАН

Ілюстрації Кріса Рідделла

НІЛ ГЕЙМАН Кораліна

Ілюстрації
Кріса Рідделла

Переклад з англійської
Олександра
Мокровольського

КМБУК
видавнича група

УДК 821.111

Г29

Neil Gaiman

Coraline

Гейман Н.

Г29 Кораліна / Ніл Гейман ; іл. Кріса Рідделла ; пер. з англ. О. Мокровольського. — К. : Вид. група КМ-БУКС, 2020. — 192 с. : іл.

ISBN 978-966-948-435-2

Шукаючи цікавих розваг, Кораліна насмілилася пройти через таємничі двері у світ, який хоч і подібний до її власного, але прикро від нього відрізняється, і там їй доводиться кинути виклик моторошній істоті, яка називалася її «іншою мамою», щоб врятувати себе, своїх батьків і душі трьох інших дітей...

Для середнього шкільного віку.

УДК 821.111

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, whether electronic, mechanical, photocopying, recording or other kind, without the prior permission in writing of the owners.

Усі права застережено. Жодну частину цієї публікації не можна відтворювати, зберігати в системі пошуку інформації чи передавати в будь-якій формі будь-яким способом — електронним, механічним, ксерокопіюванням або іншим способом — без попереднього письмового дозволу власника.

© Neil Gaiman, 2002, 2012

© Chris Riddell, illustrations, 2012

© ТОВ «Видавнича група
КМ-БУКС», 2020

ISBN 978-966-948-435-2

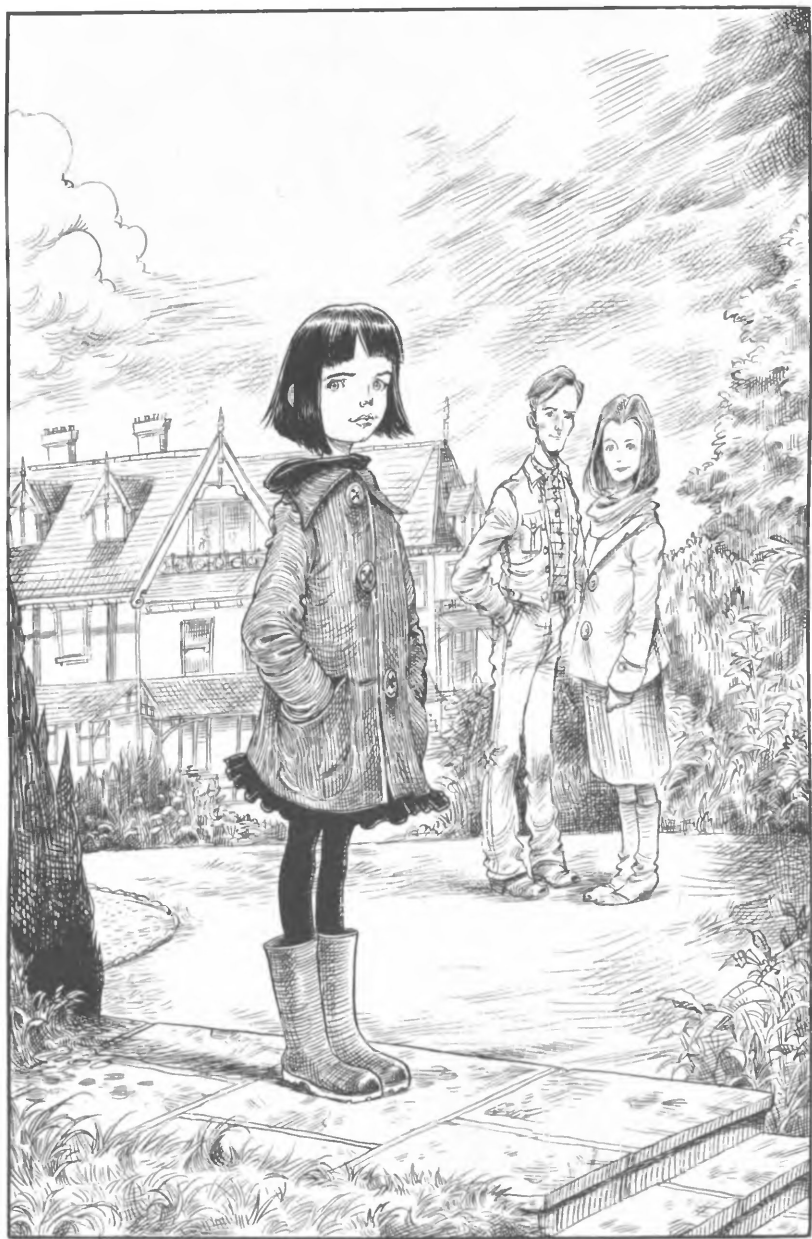
*Я починав писати цю казку для Холлі,
а дописував уже для Медді*

*Чарівні казки більш ніж правдиві — не тому, що вони розповідають нам про існування драконів, а тому, що переконують нас:
драконів можна побивати!*

Г. К. Честертон

Передмова до «Кораліни»

1987 року ми переїхали до нашого помешкання в маленькому містечку Натлі, що в Литаміді, Південна Англія. Давно колись це був особняк, побудований для самого королівського лікаря, — таке розповів мені старий чоловік, що був власником цього будинку, поки не продав його двом місцевим будівельникам. Колись то був особняк, а нині його поділили на окремішні квартири.

Квартира номер 4, де ми поселилися, була хороше місце, хоч і дивне трохи. Над нами жила родина греків. А під нами мешкала маленька старенька підсліпувата пані, яка, хай-но мої дітки якось трохи заворушаться, зразу ж телефонувала мені, розказуючи, що вона, мовляв, не відає — не знає, що діється над нею, але там, мабуть, товчуться слони!

І я ніяк не міг допевнитися, скільки ж у тому будинку квартир і котрі з них заселені, а котрі ні.

У нас був наскрізний коридор, завбільшки з будьяку нашу кімнату. А в кінці того коридору висіли зняті з гардеробної шафи двері з дзеркалом.

Коли я почав писати книжку для Холлі, моєї п'ятирічної донечки, то місцем для оповіді обрав наш будинок. Здавалося мені: так буде найпростіше. Не доведеться пояснювати їй, де що було. Звісно, я дещо переставив місцями, переніс деінде Холліну спальню й софу. Потім переніс із вітальні будинку, де я виріс, замкнені дубові двері, що відчинялися на цегляний мур, і відчуття, яке навіював той дім.

А була ж то велика стара озія, котру взяли розділили надвоє якраз перед нашим туди вселенням. Нам дісталися приміщення для челяді — за винятком отієї оббитої дубовими панелями вітальні, призначеної «тільки для найкращих», із дверми в дальшому кінці, які виконували колись роль родинного парадного входу, а нині вели в нікуди. Вони відчинялися на цегляну стіну.

Я взяв ту кімнату й ті двері, а ще — вітальню бабусиною дому («тільки для найкращих», а не для родини, мальовані олійними фарбами фруктові натюрморти на стінах) і втелющив їх у книжку, яку саме почав писати.

Книжка обрала собі заголовок: *Кораліна*. Я хотів надрукувати ім'я *Кароліна*, а воно якось

перекрутилося. Подивився я на ту *Кораліну* й збагнув: це — чиєсь ім'я! І закортіло мені дізнатися, що ж сталося з дівчинкою Кораліною.

Холлі любила моторошні-страшні оповідки, де діяли відьми й хоробрі маленькі дівчатка. Саме такі бувальщини й розказувала вона мені. Тож і казка для Холлі мала бути моторошна-страшна.

Спочатку написав я вступ, а тоді взяв і викинув його. Ось так він звучав:

Це — бувальщина про дівчинку Кораліну, що була мала зростом, як на свій вік, і опинилася в найчорнішій небезпеці.

Перш ніж усе лихе скінчилося, Кораліна побачила, що знаходиться за дзеркалами, і мала сутички із злою рукою, і зіштовхнулася зі своєю «іншою матір'ю»; вона врятувала своїх батьків від недолі, гіршої за смерть, і перемогла всю ту навалу бід.

Це бувальщина про Кораліну, що втратила своїх батьків, але зуміла знайти їх і визволити, і вийшла з того випробування неушкоджена (більш-менш)...

Потім ми переїхали до Америки, і я перестав писати Холліну книжку. (Писав-бо я її у свій вільний час, а коли опинився в Америці, то мені здалося: вільного часу в мене більше вже не буде.)

Аж через шість літ я повернувся до цієї повістки й продовжив її — від половини того речення, на якому я був зупинився у серпні 1992 року.

Ось це місце: «Привіт! — зраділа Кораліна. — Як ти потрапив досередни?» Кім нічого не відповів. Кораліна вилізла з ліжка...»

Я повернувся до цієї казки, бо збагнув: як не зроблю цього негайно, то моя найменша донька, Медді, переросте її, перш ніж я встигну її дописати! Що ж: почав писати для Холлі, а дописав уже для Медді.

Тепер ми жили в старому готичному будинку в самому серці Америки, і тут був кружганок, і східці, що вели до башточки. Дім цей збудував сто років тому один німецький іммігрант, картограф (це той, хто робить карти) і художник. А про його сина Генрі розповідають, ніби він перший додумався поставити двигун чи на човні, чи на велосипеді, й про нього лишився відгук як про «найбільшого творця в історії гоночного автомобіля».

Однак, хоча я й повернувся до написання «Кораліни», у мене все так само не було на це часу, тож щовечора, уже в ліжку, перш ніж заснути, я дописував десь по п'ятдесят слів. Тоді я саме кружляв у круїзі, збираючи гроші на версію Першої поправки до Конституції (тієї, що про свободу слова) в коміксах. А дописав «Кораліну» в хижці на березі лісового озера.

Дейв МакКін, художник і мій друг, наробив світлин Литаміду, а потім почакував із ними, щоб вийшли задвірки будинку на спідній обкладинці «Кораліни».

Коли Генрі Селик робив із моєї «Кораліни» анімаційний фільм, то запросив мене до своєї студії. Там було безліч кадрів, і кожен — за чорною завіскою. Генрі гордо показав мені дім, у якому, в його фільмі, проживала Кораліна. Ця дівчинка, мовляв, переїхала звідкілясь там з Англії в Орегон, і дім, у якому вона мешкала, називався Рожевий Палац.

— Так це ж мій дім! — сказав я Генрі Селику.

І то таки була правда! Рожевий Палац Генрі Селика був копією будинку, де я живу нині, з башточкою, кружганком і всім-усім. Ні він, ні я не відаємо до пуття, як воно все так склалося. Але це якось дивно узгоджувалося з ідеєю книжки, розпочатої для однієї доньки в однім будинку й дописаної для іншої донечки вже в іншій оселі.

Книжка вийшла друком 2002 року й сподобалася людям. Здобула кілька нагород. І що ще важливіше: вона спрацювала, принаймні для декого!

Я тільки хотів написати для моїх донечок таку книжку, що відкрила б їм правду, якої так бракувало мені, коли сам я був малим хлопчиком: що бути хоробрим не означає не мати страху. Адже бути хоробрим означає, що ти можеш переживати страх, бути по-справжньому наляканим, смертельно перепудженим, але все-таки вчинити те, що маєш учинити.

Отож тепер, уже через десять років, мені часто стрічаються жінки, які розповідають мені, що саме

«Кораліна» допомогла їм пережити нелегкі часи в їхньому житті. Що коли вони бували перелякані, то згадували Кораліну, й чинили так, як і мали вчинити.

І саме тому вся ця справа таки варта заходу.

Ніл Гейман

5 грудня 2011 року

Розділ I

Кораліна натрапила на ті двері невдовзі після того, як родина переїхала в цей будинок.

А будинок був старий-старезний. Під дахом у нього було горище, а під землею — льох, а довкола простирився здичавілий сад величезних старих дерев.

Коралінина родина купила не весь дім — надто вже він був великий. Купили вони лишень частину його.

А в тому старому домі жили-поживали й інші люди.

Міс Примула й міс Форсібілла жили у помешканні, що під Кораліниною квартирою, на першому поверсі. Обидві вони були вже старенькі-кругленькі, ділячи житлову площу з добрим десятком підстаркуватих шотландських тер'єрів, а клички в тих псів були Гаміш, Ендрю, Джок, десь-щось таке. Давно колись були панни Примула й Форсібілла акторками-лицедійками, про що міс Примула звістила Кораліну відразу ж, як тільки її здибала.

— Розумієш, Кароліно, — мовила міс Примула, перекрутивши Коралініне ім'я, — обидві ми, я і

міс Форсібїлла, були славетні актриси свого часу. Ми виступали на кону, люба. Ой, не дозволь Гамішу ум'яти весь фруктовий пиріг, бо заболить йому живіт — цілу ніч мучитиметься песик!

— Я — Кораліна, — виправила дівчинка. — Не Кароліна, а Кораліна!

А над Коралініним помешканням, під самим дахом, жив схибнутий дідуган із великими вусами. Він признався Кораліні, що тренує мишачий цирк, але нікому його не показує — поки що.

— Одного чудового дня, Каролінко, коли всі мої артисти будуть готові, тоді всі-всі в цілому світі побачать чудеса мого мишачого цирку. Ти спитала, чом тобі не можна побачити цей цирк негайно? Ти ж саме про це мене просила?

— Ні, — тихо заперечила Кораліна. — Я просила вас не називати мене Кароліною. Бо я Кораліна.

— Тому тобі поки що не можна милуватися моїм мишачим циркум, — пустив повз вуха її заперечення господар горища, — що миші ще не готові, ще недосить видресировані. А ще ж вони, як на те, відмовляються співати пісеньки, які я складаю для них. Геть усі написані для них пісні звучать у їхніх устах, неначе умба-юмба. А в білих мишей мало б виходити тоненько: та-на-на, ти-ни-ни. Чи я не тими сирами їх годую?

Кораліна йому, звісно ж, не повірила. Який там іще мишачий цирк? Вигадує старий. Те-те, півмітки плете.

Наступного дня після переїзду Кораліна пішла на розвідки.

Спершу дівчинка обстежила сад. Великий то був сад, а за ним, аж туди під паркан, простерся тенісний корт. Але ніхто в домі не грав у теніс, і паркан, яким обведено корт, світив дірками, а парканна сітка здебільшого переіржавіла й поопадала. Був там іще розарій, повний зачуханих, заїдених тлею троянд. Був іще кам'яний сад: наче хто абияк накидав сюди валунів. А он чарівне коло, але утворювали його слизькі брунасті поганки: наступиш випадком — і з ніг збиває такий жахливий сморід!

Був там і колодязь. Першого ж дня, як тільки вїхала сюди Коралінина родина, обидві старі панни, міс Примула й міс Форсібїлла, особливо застерegli Кораліну, яка небезпечна та криниця, й порадили обходити те місце десятою дорогою. А Кораліна саме для того, щоб таки точно знати, де воно, та щоб непомильно обходити лихий колодязь, і вирушила на його оглядини.

І таки знайшла його — аж на третій день: на затіненому лужку біля тенісного корту, за купочкою дерев, ледве прозирало крізь високу траву низьке цегляне коло. Колодязь був закиданий дерев'яними дошками — щоб ніхто знеобачки не шугнув туди. В одній дошці на місці вибитого сучка чорніла дірка, тож Кораліна до самого вечора практикувалася вціляти туди камінчиками й жолудями — і вичікувати,

лічачи секунди польоту, аж поки вчує «плюсь!», коли кинуте сягне далеко вниз плеса.

Ще Кораліна хотіла знати, які тваринки мешкають у тому саду. Натрапила на їжачка — і на зміїне линовище (але ні вужа, ні гадючки не побачила). Уздріла ще брилу, схожу на горилу, і ропуху, схожу на каменяку опуклу.

А ще там знай вигулькував якийсь зарозумілий чорний кіт: то на мурі всядеться мурлика, то на гілляці, й все на Кораліну видивляється. Але щоразу, як тільки Кораліна зробить спробу наблизитися до нього, аби погратися, котяра десь щезав. Був — і нема!

Оце так Кораліна збула свої перші два тижні в новому домі: обстежуючи подвір'я, сад і прилеглі території.

Мати наказувала їй повертатися в дім на підбідок і на обід, а ще Кораліна мусила тепло одягатися, бо літо видалося вельми холодне того року. Але хай там що і хай там як, а юна дослідниця що день Божий ішла на свої розвідки, аж поки одного дня задощило, і довелося їй засісти взаперті.

— І що мені робити? — запитала Кораліна.

— Почитай книжку, — порадила мама. — Відео подивись. Побався зі своїми іграшками. Підинабридай паннам Примулі та Форсібіллі або ще тому мишолюб-мішігену на горищі.

— Ні, — мовила Кораліна. — Нічого цього мені не хочеться. Я хочу досліджувати — і край.

— Мені воно й байдуже, чим би дитя не бавилося, — відповіла на те Коралініна мама. — Аби тільки в халепу не вскочило.

Кораліна підійшла до вікна й задивилася, як падає дощ. Це був не такий дощ, під яким можна піти погуляти, а злива, мов одночасно хтось випліскував воду з тисяч відер. Це був дуже *сурйозний* дощ, і поки-що його *сурйозна* мета була ось така: хутчій перетворити сад на суп із каламутної брудяки.

Кораліна передивилася всі свої відео. Іграшки їй давно набридли, а всі свої книжки вона давно вже поперечитувала.

Увімкнула телевизор. Поскакала з каналу на канал, але там не було нічогосінько — крім балачок чоловіків у костюмах із краватками, усе про біржі, та шкільних програм. Зрештою піймала за хвіст другу половину природничої програми про щось таке, як захисне забарвлення. Поспостерігала тваринок, пташок і комах, що маскувалися хто під листочки, хто під гілочки, хто під інших тварин, аби врятуватися від хижаків, охочих їх з'їсти. Ця програма припала їй до вподоби, але ж скінчилася вона надто швидко, а за нею пішла програма про булочну фабрику.

Час, отже, провідати тата.

Коралінин тато був удома. Батьки її працювали, щось там творили на своїх комп'ютерах, а це означало, що їм можна було хтозна скільки часу

просиджувати вдома. Кожен мав свій окремий кабінет.

— Привіт, Кораліно! — не обертаючись, привітався тато, коли увійшла донечка.

— Ммм, цей дощ... — промимрила Кораліна.

— Атож, — підтакнув тато. — Відривай — як із відра!

— Та ні, — заперечила Кораліна. — Це просто дощ. Можна мені піти надвір?

— А що тобі мама каже?

— Каже: «В таку негоду ти нікуди не підеш, Кораліно Джонс!»

— Тоді й я кажу: ні!

— Але ж я хочу продовжити мої дослідження-обстеження.

— То пообстежуй наше помешкання, — запропонував тато. — Глянь сюди: ось ручка, аркуш паперу. Перелічи, скільки у нас дверей, вікон. Задokumentуй усе чорним по білому. Очоль експедицію, присвячену відкриттю бойлера! І дай мені попрацювати.

— А можна мені зайти до вітальні?

У вітальні Джонси тримали дорогі (й незручні) меблі, що лишила їм у спадок Коралініна бабуся, коли померла. Кораліну туди не пускали та й ніхто туди не заходив. Тим ліпше!

— Тільки не поперевертай там нічого. І нічого не чіпай!

Кораліна сумлінно обміркувала почуте, узяла папір-ручку та й подалася досліджувати зсередини, з чого складалося їхнє помешкання.

Вона знайшла бойлер (виявився у шафці в кухні).

Полічила загальну кількість усякої обстанови (153).

Перелічила вікна (21).

Перелічила двері (14).

З усіх дверей, які вона знайшла, тринадцятеро відчинялися й зачинялися. А чотирнадцяті — великі, різьблені, брунатні дерев'яні двері в дальшому кутку вітальні — були замикані на замок.

Кораліна запитала у мами:

— А куди ведуть ті дерев'яні двері?

— Нікуди вони не ведуть, люба.

— А мають кудись виводити!

Мама похитала головою.

— Ось поглянь! — запросила вона донечку.

Мама стала навшпиньки і зняла з горішньої планки кухонних дверей кільце ключів. Обачливо почала їх перебирати, аж поки вибрала найстарішого, найбільшого, найчорнішого, найіржавішого ключа. Разом мати й донька пішли до вітальні, й там мати відімкнула тим ключем ті двері.

Вони й розчахнулися.

Таки правду сказала мама. Ті двері не вели нікуди. Вони відчинялися під цегляний мур.

— Поки все це було одним домом, — пояснила Коралініна мама, — ці двері кудись вели. А як

поробили з будинку окремішні квартири, то їх просто замурували. По той бік — там порожня досі квартира, тож та сторона все ще продається.

Мама причинила двері й почепила кільце ключів на його місце над кухонними дверми.

— Ти не замкнула тих дверей! — зауважила Кораліна.

Мама стонула плечима:

— А й навіщо їх замикати? Все одно ж не ведуть нікуди.

Кораліна промовчала.

Вже й посутеніло. А з неба все так само лило, стукочучи по шибках і затьмарюючи промені фар на вулиці за прибудинковою ділянкою.

Коралінин тато облишив працю й накухторив усім обід.

— Тату! — дорікнула, скривившись, Кораліна. — Ти знову щось накухторив за рецептом!

— Це ципки цибулі й картопля, тушковані з полиновим гарніром і плавленим сиром-*грюером*, — вибачливо пояснив тато.

Кораліна тільки зітхнула. Тоді пішла до холодильника, дістала трохи чипсів та міні-піцу й увіпхнула це в мікрохвильовку.

— Ти ж знаєш: я не люблю рецептів, — сказала вона татові, стежачи, як кружеляє її обід у мікрохвильовці й мерехтять дрібні червоні цифри на пічці, наближаючись до нуля.

— Якби ти скуштувала, то, може, і вподобала б! — дорікнув Коралінін тато, але донька похитала головою.

Тієї ночі Кораліна довго не засинала, лежачи у своєму ліжечку. Дощ ущух, і вона вже була й майже заснула, коли це щось дрібненько затупотіло: т-т-т-т-т-т! Кораліна сіла в ліжку.

А тоді щось як ррриип...

...нееее!

Кораліна вислизнула з ліжка й подивилася в коридор, але не побачила там нічого підозрілого. Пройшлася коридором. Зі спальні батьків долинало басовите хропіння (то тато) і, час від часу, тихе сонне мурмотіння (це мама).

Кораліна подумала, чи не приверзлося їй, хоч би що воно там було.

І тут щось ворухнулося.

Щось ледь густіше за тінь — і воно, мов невеличкий клаптик ночі, подріботіло через притемнений коридор. Ой, тільки б не павук! Павуки викликали у Кораліні сильний неспокій, коли не жах.

Та чорна потороча забігла до вітальні, а Кораліна все за нею, трохи нервуючись.

У цьому приміщенні панувала пільма. Якесь світельце пробивалося лише з коридору, і Кораліна, стоячи на порозі, відкидала величезну спотворену тінь на килим вітальні: мов яка тонюсінька велетка.

Кораліна якраз подумувала, увімкнути світло чи не вмикати, коли помітила: чорна почвара помалу виткнулася з-під дивана. На мить оте *воно* завмерло, а тоді тихо шугнуло по килимку до найдальшого кутка кімнати.

Але в тому кутку не було ж ніяких меблів.

Кораліна увімкнула світло.

В тому кутку таки нічого не було. Нічого — тільки оті старі двері, що відчинялися до цегляного муру.

Дівчинка була певна: мама зачинила ці двері, але наразі вони були ледь-ледь прочинені. На остілечки! Кораліна підійшла до дверей, визирнула. Таки нічого — тільки мур, вимурований із цегли.

Кораліна причинила старі дерев'яні двері й повернулася в ліжечко.

Їй наснилося, як чорні примари, поковзом перебігаючи з місця на місце, аби не потрапляти на світло, нарешті зібралися всі під місяцем. Маленькі чорні клубочки з крихітними червоними оченятами й гострими жовтими зубами. І вони заспівали!

Ми дрібненькі, нас багато,

Нас багато, мала креш:

Знову будем панувати

Після тебе, як помреш.

Голосочки їхні були тонюсінькі й пискляві, а ще ледь плачливі. Від тих їхніх співів Кораліні стало моторошно.

Потім Кораліні наснилося кілька рекламок, а опісля вона провалилася у сон без сновидінь.

Розділ 2

Наступного дня дощ більше не вертався, але густий білий туман зліг на будинок.

— Піду я прогуляюсь! — заявила Кораліна.

— Не заходь далеко! — застерегла мама. — І закутайся в щось тепле.

Кораліна надягла своє блакитне пальтечко з каптуром, закутала ший червоним шарфом, а на ноги нацупила жовті гумові чоботи.

Надвір!

Міс Примула саме вигулювала своїх псів.

— Привіт, Кароліно! — обізвалася міс Примула. — Бридка погода.

— Еге ж, — відгукнулася Кораліна.

— Я грала колись Порцію! — похвалилася міс Примула. — Міс Форсібїлла розводиться про свою Офелію, але люди йшли в театр побачити мою Порцію. Коли ми виступали на кону.

Міс Примула утеплилася цілою купою пуловерів та жакетів, тож мала вигляд іще малішої-круглішої, ніж будь-коли. Схожа була на яйце — велике,

волохате. А ще вона нап'яла товсті окуляри, й очі її видавалися величезними.

— Мені до гримерної посилали квіти — а таки посилали! — сказала вона.

— Хто послав? — зацікавилася Кораліна.

Міс Примула обачливо роззирнулася надовкола: спочатку через ліве плече, потім через праве, вдивляючись у туман так пильно, мов там хтось міг підслуховувати.

— Чоловіки! — прошепотіла вона. Тоді притягла до себе псів у позицію «Поруч!» і поколивала назад до будинку.

А Кораліна продовжила свою прогулянку.

Вона вже обійшла три чверті будинку, коли побачила міс Форсібіллу, що стовбичила біля дверей помешкання, яке ділила з міс Примулою.

— Кароліно, ти не бачила міс Примули?

Кораліна сказала старенькій, що таки бачила міс Примулу: та вигулювала псів.

— Я так сподіваюся, що вона не заблукає, а то ще, чого доброго, її *опояше лишай!* — вирекла міс Форсібілла. — Треба бути справжнім дослідником, щоб знайти шлях серед цього туманища!

— А я дослідниця! — запевнила Кораліна.

— Авжеж, ти дослідниця, любко моя! — похвалила міс Форсібілла. — Тільки ж не загубися!

Кораліна продовжила свій похід через сад, крізь ту сіру імлу. І вона весь час тримала будинок у полі зору.

Десять хвилин прогулянки — і вона знов опинилася на тому самому місці, звідки вирушала.

Мокрі коси звисали їй на очі, обличчя було вологе на дотик.

— Егей! Кароліно! — закричав схибнутий дідуган із горища.

— Ой, привіт! — обізвалася Кораліна.

Вона ледь розрізняла постать старого в тумані.

Сусіда почав спускатися до неї: по східцях, що з того боку будинку вели повз Коралініні парадні двері до дверей його квартири. Кораліна чекала біля підніжжя східців.

— Мишам туман не до вподоби, — повідомив стариган. — Від нього у них обвисають бачкї!

— Та й мені він не дуже до вподоби, — призналася Кораліна.

Старий нахилився, та так близько, що кінчиком свого вуса лоскотнув Кораліні вухо.

— Миші посилають тобі засторогу! — прошепотів він.

Кораліна вже й не знала, що на це сказати.

— І засторога та ось така: «Не ходи у ті двері!» — Тут він затнувся. — Це щось означає для тебе?

— Ні, нічого! — призналася Кораліна.

Старий стенив плечима.

— Кумедні вони, ті миші. Все вони переплутують. Знаєш, вони й ім'я твоє плутають. Постійно

називають тебе «Кораліною». Жодного разу не сказали: «Кароліна»!

Він узяв пляшку молока з найнижчої сходинки й рушив нагору, до свого горища.

Кораліна вернулася в помешкання. Мама працювала у своєму кабінеті. Тут панував дух квітів.

— Що мені робити? — знов завела своєї Кораліна.

— А коли тобі знову в школу? — поцікавилася мама.

— Аж на тому тижні! — зітхнула Кораліна.

— Гмм, — видала мама. — Чи не доведеться одягнути тебе в нове шкільне вбрання? Нагадай мені, люба, а то я ще забуду! — І ну знову виклацувати всячину на комп'ютерному екрані.

— І що ж мені робити? — невгавала Кораліна.

— Намалюй що-небудь! — І мама вручила доньці аркуш паперу й кулькову ручку.

Дівчинка спробувала намалювати туман. Десять хвилин малювала і видала чистий аркуш із заголовком

Т У М А Н

трохи вихлявими літерами. Пирхнула й передала «малюнок» мамі.

— Мм. Вельми модерно, люба! — похвалила Кораліну мама.

Тоді Кораліна проникла до вітальні й сіпнула старі двері в протилежному кутку. Вони знову були

замикані! Певне, мама пішла й знову їх замкнула?
Дівчинка здвигнула плечима.

А зараз перевідати тата!

Тато друкував, сидючи спиною до дверей.

— Забирайся геть! — бадьоро побажав глава родини, зачувши доччину ходу.

— Мені нудно! — поскаржилася Кораліна.

— Вивчи новий танець! — запропонував він, усе так само не обертаючись.

Кораліна похитала головою.

— Чом би тобі не погратися зі мною? — попрохала донечка.

— Зайнятий! — відказав тато. — Робота! — додав для більшої переконливості, так і не обернувшись глянути на неї. — Чом би тобі не піти й не понабридати паннам Примулі та Форсібіллі?

Кораліна надягла пальтечко, підняла каптур і вийшла з дому. Спустилася східцями. Подзвонила у двері помешкання міс Примули та міс Форсібілли. Ось дико завалували ті шотландські псюки, вибігаючи до передпокою. За мить міс Примула відчинила двері.

— Ой, це ти, Кароліно! — мовила старенька. — Ангусе, Гаміше, Брюсе! Лежати, любі! Просто Кароліна завітала. Заходь, любя! Хочеш чашечку чаю?

Помешкання тхнуло політурою і псиною.

— Так, будь ласка! — прийняла пропозицію Кораліна.

Міс Примула завела її до запилуженої кімнатчини, яку стара акторка називала вітальнею. Стіни тут були заліплені світлинами вродливих жінок і театральними програмами в рямцях. Міс Форсібїлла сиділа в одному з крісел і завзято щось плела.

Міс Примула запарила Кораліні чай в костяного відтінку порцеляновій чашці на блюдці, а до чаю дала італійську галету.

Міс Форсібїлла глипнула на міс Примулу, підняла своє плетіння й зробила глибокий вдих.

— Чуєш, Квітню? Як я й казала: ти все ж таки мусиш визнати, що в старій псині є вогник і нині! — заявила вона.

— Міріам, люба! Обом нам уже не вернути наших юних днів!

— Мадам Аркаті! — огризнулася міс Форсібїлла. — Нянечка в «Ромео». Леді Брекнел. Частинки образів. Неможливо вилучити актора зі сцени.

— Ну, Міріам, згода вже! — примирливо мовила міс Примула.

Кораліна чудувалася, чи не забули господині, що мають гостю. В їхній балачці небагато було сенсу. Дівчинка дійшла висновку: дві дами провадять оту суперечку, от мов обговорюють якесь старе, але зручне крісло, і в такій суперечці ні та, ні ця ніколи не перемагає, ані не програє, але тривати пересварка може нескінченно, аби тільки було на те бажання обох сторін.

Кораліна досьорбала свій чай.

— Хочеш, я почитаю тобі листя? — запропонувала Кораліні міс Примула.

— Перепрошую? — не зрозуміла дівчинка.

— Листя чаю, люба. Почитаю по ньому твоє майбутнє.

Кораліна подала свою чашку міс Примулі. Короткозоро та витріщилася на листя чорного чаю на дні чашки. Склала губи трубочкою...

— Знаєш, Кораліно... — обізвалася вона за хвилину. — Ти в жахливій небезпеці!

Міс Форсібілла пирхнула й відклала своє плетіння набік.

— Не треба дурощів, Квітню! Перестань страхати дівчинку. Очі тебе підводять. А передай-но мені ту чашку, дитино!

Кораліна понесла чашку до міс Форсібілли. Та уважно порозглядала чорне листя, похитала головою, тоді ще раз придивилася.

— Ой, люба! — нарешті заговорила вона. — Твоя правда була, Квітню. Дівчинка в небезпеці.

— Бачиш, Міріам! — переможно вигукнула міс Примула. — Мої очі добре бачать, як і колись...

— Але від чого мені небезпека? — запитала Кораліна.

Обидві старі панни непорозуміло витріщилися на неї.

— Цього чайне листя не сказало, — пояснила нарешті міс Примула. — Це листя не годиться для уточнень. Ні-ні. Воно застерігає про якісь загальні речі — нічого конкретного.

— Що ж мені тепер робити? — трохи стурбовано запитала Кораліна.

— Не вдягай зеленого у своїй гардеробній, — запропонувала міс Примула.

— Або не згадуй шотландських п'єс! — докинула і свої п'ять копійок міс Форсібілла.

Кораліна зчудувалася, чому так мало дорослих з її кола знайомих здатні на щось доладне. Чи, може, ось ці двоє не тямлять, що розмовляють із маленькою дівчинкою?

— І будь дуже, дуже обачна! — щиро застерегла міс Примула.

Вона підвелася зі свого крісла й пройшла до коминка. На коминковій полиці стояв невеличкий слоїк. Міс Примула зняла з нього накривку й почала діставати звідти дрібничку за дрібничкою: крихітну порцелянову качечку, наперсток, дивну мідну монетку, дві скріпки й, зрештою, камінчик із дірочкою посередині.

І подала Кораліні того продірявленого камінчика.

— Для чого це? — спитала Кораліна. Дірочка була наскрізна, а просвердлено її якраз посередині камінчика. Дівчинка піднесла камінчика навпроти вікна й подивилася в ту дірочку.

— Воно може стати в знадобі, — пояснила міс Примула. — Часом такі штучки бувають помічні проти напастей.

Кораліна одягла своє пальтечко, попрощалася з паннами Примулою й Форсібіллою, а також із псами, й вийшла надвір.

Туман висів собі, огорнувши будинок мов сліпотою. Дівчинка звільна ступала до східців, що вели до помешкання її родини, а тоді зупинилася й розглянула надовкола.

У цьому тумані — це ж був якийсь примарний світ. «Я в небезпеці?» — подумала собі Кораліна. Звучало це хвилююче. Ніби й не було в цьому слові чогось лихого. Яке там!

Кораліна зійшла східцями нагору, міцно стискаючи в кулачку свого нового камінчика.

Розділ 3

Наступного дня вже сяяло сонце, і мама повезла Кораліну до найближчого міста — обновити донечці її шкільний гардероб. Вони висадили тата біля залізничної станції: тато мав провештатися цілий день у Лондоні — треба, мовляв, побачитися з кількома людьми.

Кораліна помахала йому рукою:

— До побачення!

І вони з мамою пірнули в універмаг, підкупити одержі для школи.

Кораліна набачила рукавички з зеленим мерехтінням:

— Мамо, купи!

Але мама відмовилася це купити, набравши натомість білих шкарпеток, синіх шкільних колготок, а ще чотири сірі блузки й темно-сіру спідничку.

— Але ж, мамо, усі в школі мають сірі блузки і все таке, та ні в кого немає зелених рукавичок! Я була б одна-єдина з такими рукавичками!

Однак мама її не почула, бо саме розбалакалася з продавчиною. А предметом їхньої балачки став пуловер для Кораліни, і зійшлися дві жінки на тому, що найвигідніше буде взяти отой — страхітливо великий та мішкуватий, зате в ньому вмещалося стільки сподівань на те, що дитина до нього доросте, одне слово — пуловер на виріст.

Кораліна розчаровано поблукала геть, задивившись на виставку гумових чобіт, уподібнених до жаб, качок і кролів.

Потім вона приблукала знову.

— Кораліно! Ах, ось де ти! І де в дідька тебе носило?

— А мене були викрали прибульці, — розповіла Кораліна. — Прилетіли з космосу зі своїми променевими пістолями, а я їх обдурила: нацупила перуку, зареготала по-французьки — і втекла!

— Авжеж, любя. Слухай, я гадаю, тобі б іще пару пришпильок, і ти б ними обійшлася, чи не так?

— Не обійшлася б.

— Ну, скажімо, шість штук, для певності! — умовляла мама.

Кораліна промовчала.

Вже в машині, коли верталися додому, Кораліна поцікавилася:

— А що в тій, порожній квартирі?

— Не знаю. Либонь, нічого. На вигляд, певне, як і наша була, поки ми не в'їхали. Просто порожні кімнати.

— А як ти гадаєш, туди можна потрапити з нашого помешкання?

— Ні — якщо ти не вмієш проходити крізь цегляні мури, люба.

— О!

Прибули додому якраз на підобідок. Сяло сонце, а день лишався холодний. Зазирнула Коралініна мама до холодильника і тільки й знайшла там, що одненього сумного помідорчика й шматочок сиру, порослого зеленню. А в хлібниці — сама-одна шкуринка.

— Краще я гайну до ближчих крамниць та куплю рибних паличок чи чогось такого, — сказала мама. — Хочеш зі мною?

— Ні, — відказала Кораліна.

— Твоя справа! — вирекла мама — і зникла. Але ні, ще повернулася: забула гаманця й ключі від машини. І тоді вже остаточно поїхала.

А на Кораліну насунула нудьга.

Погортала книжку, яку читала мама: про аборигенів у далеких краях. Як вони що день Божий беруть шматки білого шовку й малюють по них воском, тоді замочують ті шовки у фарбі, потім іще більше малюють по них воском і фарбують іще трохи, а тоді розтоплюють, змивають віск у гарячій воді, а насамкінець кидають такі-то вже прекрасні тканини у вогонь, аби все згоріло на попільець.

Кораліні такі дії видалися особливо безглуздими, але вона сподівалася, що тим людям такі дії приносять утіху.

Її нуд і досі був тут, а мама все ще не поверталася.

Кораліна підсунула крісло до кухонних дверей. Вилізла на спинку крісла й підняла руку: ще не дістала. Тоді злізла, принесла віника з комірчини. Знов видерлася на крісло й тепер уже, віником, таки дістала до кільця з ключами.

Брязь!

Дівчинка злізла з крісла, взяла ключі. Переможно усміхнулася! Тоді прихилила віника до стіни й подалася до вітальні.

Родина не користувалася вітальнею. Вона успадкувала ті меблі від Кораліниної бабусі — разом зі столиком для кави, шафкою, важкою скляною попільничкою та олійною картиною, що зображала вазу з фруктами. Кораліні до голови не вкладалося, як, навіщо комусь заманулось узяти й намалювати вазу з плодами. А так, коли не брати до уваги меблів, кімната була порожня: не заставлена дрібничками коминкова полиця, жодних тобі статуй чи дзигарів — нічого такого, що давало б відчуття затишку, обжитості.

Старий чорний ключ холодив руку дужче, ніж інші, менші ключі. Кораліна заклала його до шпирини. Він прокрутнувся легко, із задоволенням клацом.

Кораліна стала, подослухалася. Знала-бо: робить щось неправильне, і намагалася вчути, чи не повернулася мама, але нічого такого не розчула. Тоді Кораліна поклала пальці на ручку дверей, повернула її — і нарешті відчинила двері.

Відчинилися вони до темного коридору. Цегляне мурування де й ділося, от мов ніякої цегли тут і не було зовсім. У відчинені двері війнув холодний дух цвілі: тхнуло чимсь дуже старим і вельми забарним.

Кораліна переступила поріг.

Їй кортіло побачити, на що схоже порожнє помешкання — якщо, звісно, коридор вів саме туди.

Із непевним відчуттям посувалася Кораліна коридором. Щось у ньому було дуже знайоме!

Килимок під її ногами був той самий килимок, який вони мали у своєму помешканні. Шпалери на стінах — ті самі, що й у них. У холі висіла та сама картина, що й у них у тому самому місці.

Кораліна зрозуміла, де вона опинилася: у своєму власному домі! Звідтіля вона так і не вийшла...

Спантеличено труснула головою.

Тоді придивилася до картини, що висіла на стіні: ні, не зовсім точно та сама! Картина в їхньому коридорі зображала хлопчика в старомодному вбранні, котрий витріщався на якісь бульки. А вираз у хлопчика на цій картині був відмінний: він так дивився на бульки, мов задумав укоїти з ними щось огидне. І щось дивне було з його очима...

Кораліна прикипіла поглядом до його очей, силкуючись дотямити, у чому ж тут відмінність.

Вона була вже майже вловила ту різницю, коли чийсь голос промовив:

— Кораліна?

Звучало наче матінки голос? Кораліна увійшла до кухні, звідки й долинув той голос. А там стояла жінка, спиною до гості. Трохи й схожа на Коралініну матір. От тільки...

От тільки в цієї шкіра була така біла, мов папір.

От тільки була ця жінка вища зростом і худіша.

От тільки пальці в неї були такі довгі, а ще вони всякчас рухалися, а темно-червоні нігті були загнуті й гострі.

— Кораліно? — повторила жінка. — Це ти?

І тут вона обернулася. Очі в неї... були не очі, а великі чорні гудзики!

— Час підобідку, Кораліно, — повідомила жінка.

— Хто ви? — запитала дівчинка.

— Я — твоя інша мати, — відповіла жінка. —

Піди й скажи твоєму іншому татові, що підобідок готовий. — Тут вона відчинила дверцята духівки. Зненацька Кораліна збагнула, яка вона голодна. Запахло такою чудовою смакотою! — Ну, іди ж!

Кораліна пройшла коридором до татового кабінету. Там, спиною до неї, сидів чоловік за клавіатурою.

— Привіт! — сказала Кораліна. — Я... я хочу сказати, що вона сказала, що підобідок готовий!

Чоловік обернувся до неї.

І в нього очі були мов гудзі: великі, чорні, блискучі!

— Привіт, Кораліно! — обізвався він. — Я помираю з голоду.

«Інший тато» підвівся і з Кораліною подався до кухні. Посідали за кухонний стіл, і Коралінина інша мати подала їм підобідок. Величезне золота-во-коричневе смажене курча, смажена картопля, крихітний зелений горошок. Кораліна їла й наїстися не могла. Смакувало чудесно!

— Ми тут уже давно на тебе чекали, — признався Коралінин «інший тато».

— На мене?

— Атож! — сказала «інша мати». — Без тебе тут воно все не те. Але ми знали: одного чудового дня ти прийдеш до нас, і ми зможемо бути справжньою родиною. Хочеш іще курчати?

Кращого курчати Кораліна ще зроду не куштувала. Її мама іноді готувала курча, але все те було або з пакетів, або заморожене, і виймалося з духовки таке пересушене, аж горло дерло, а смаку — ніякого. Коли ж до курчати брався тато, він купував справжнє курча, але витворяв із ним різні чудні штуки: то у вині потушкує, то начинить чорносливом, то в тісті запече, а Кораліна принципово відмовлялася навіть торкатися до такого кухторення.

Тож вона взяла собі ще курчати.

— Я й не знала, що маю ще й «іншу матір», — обережно призналася Кораліна.

— Та знаєш! І всяк знає! — запевнила «інша мати», блискочучи своїми чорно-гудзиковими очима. — Я гадала, що після підобідку тобі захочеться погратися у твоїй кімнаті з пацюками.

— З пацюками?

— З горища.

Кораліна в житті не бачила пацюка чи там щура, хіба по телику показували. Яка цікавинка! Схоже, зрештою цей день виявиться ще й дуже цікавим!

Після підобідку Коралініні «інші батьки» заходилися мити посуд, а дівчинка подалася коридором до своєї «іншої спальні».

«Інша спальня» відрізнялася від її справжньої домашньої спальні. Почати з того, що пофарбовано цю в якийсь відворотний відтінок зелені й чудернацький різновид рожевого.

Кораліна вирішила: спати отут їй не хотілося б, але поєднання відтінків тут страх яке цікаве — куди цікавіше, ніж у її домашній спаленьці.

А ще тут було повно дивоглядних речей, яких Кораліна ще в житті не бачила: крилаті янголята пурхали довкола спальні, мов налякані горобці; картинки в книжках корчилися-вигиналися, повзали ще й мерехтіли, а маленькі динозаврячі черепи виклацували зубами, коли дівчинка проходила мимо. Така собі шкатула, повна дивовижних цяцьок!

«Оце більш-менш підходить!» — подумала Кораліна. Вона визирнула у вікно. Надворі був той самий краєвид, що відкривався і з вікна її власної спальні: дерева, поля, а ще далі, по небокраю, тяглися пурпурові гори.

Щось чорне, тупу́-тупу́, перебігло по підлозі й шуснуло під ліжку. Кораліна стала навколішки й зазирнула під ліжку. П'ять десятків крихітних червоних оченят витріщилися на неї.

— Привіт! — обізвалася до звірят Кораліна. — Ви щури-пацюки?

То вони й повиходили з-під ліжка, заморгали оченятами від світла. Мали вони коротке, чорне, мов сажа, хутро, крихітні червоні очка, рожеві лапки, подібні до крихітних рученят, і рожеві безволосі хвости, що звивалися, мов довгі, гладенькі черв'яки.

— А розмовляти ви вмієте? — поцікавилася дівчинка.

Найбільший і найчорніший з пацюків похитав головою. «Якась неприємна в нього посмішка!» — подумалося Кораліні.

— Ну, а що ви вмієте робити? — запитала Кораліна.

Пацюки стали колом.

Тоді вони заходилися вилазити одне на одного, обережно, але швидко, аж поки утворили піраміду, на вершечок якої видерся зрештою найбільший пацюк.

І тут пацюки заспівали — тонюсінькими, писклявими голосочками:

*Маєм зуби і хвости,
Маємо хвости ще й очі,
Тут були, як вмерла ти,
Будем тут, як встанеш з ночі!*

Неприємно звучала та пісенька. Кораліна була певна, що десь її вже чула — чи щось подібне? Але не могла пригадати достеменно, де ж вона таке вже чула...

Тоді піраміда розпалася, і пацюки пороснули, прудкі та чорні, до дверей.

«Інший схибнутий стариган» із горища став на порозі, тримаючи в руках високого чорного капелюха. Пацюки подерлися нагору по ньому, зариваючись йому в кишені, за пазуху, в його ногавиці, йому за комір.

А найбільший пацючище видряпався старому на плечі, розгойдався на його довгому сивому вусові та, повз великі чорно-гудзикові очиська, оплягоп! — і висадився дідуганові на тім'я.

Пара секунд — і про присутність десь тут щурів-пацюків уже нагадували самі тільки невгамовні клубочки, що перекичувалися туди-сюди попід дідовим одягом, а найбільший пацючисько лупав блискучими червоними очицями з висоти дідового чолопка на Кораліну.

Дідуган надягнув свого капелюха, мовби поховавши під ним і останнього паця.

— Привіт, Кораліно! — аж оце вже привітався «інший дідуган» з горища. — Я почув, що ти тут. Пора вже моїм щурам пообідати. А ти, якщо бажаєш, можеш піднятися нагору зі мною — побачиш, як вони харчуються.

Щось голоднюще проблиснуло в дідуганових очах-гудзях, від чого Кораліні стало моторошно.

— Ні, дякую, — відмовилася дівчинка від тих запросин. — Піду подосліджую, що там надворі.

Стариган дуже повільно кивнув головою. Кораліна чула, як пацюки перешіптуються: цю-цю-цю!, хоча й не могла добрати, про що там їхня мова.

Але вона не була й певна, що хотіла б знати, про що вони там пліткують.

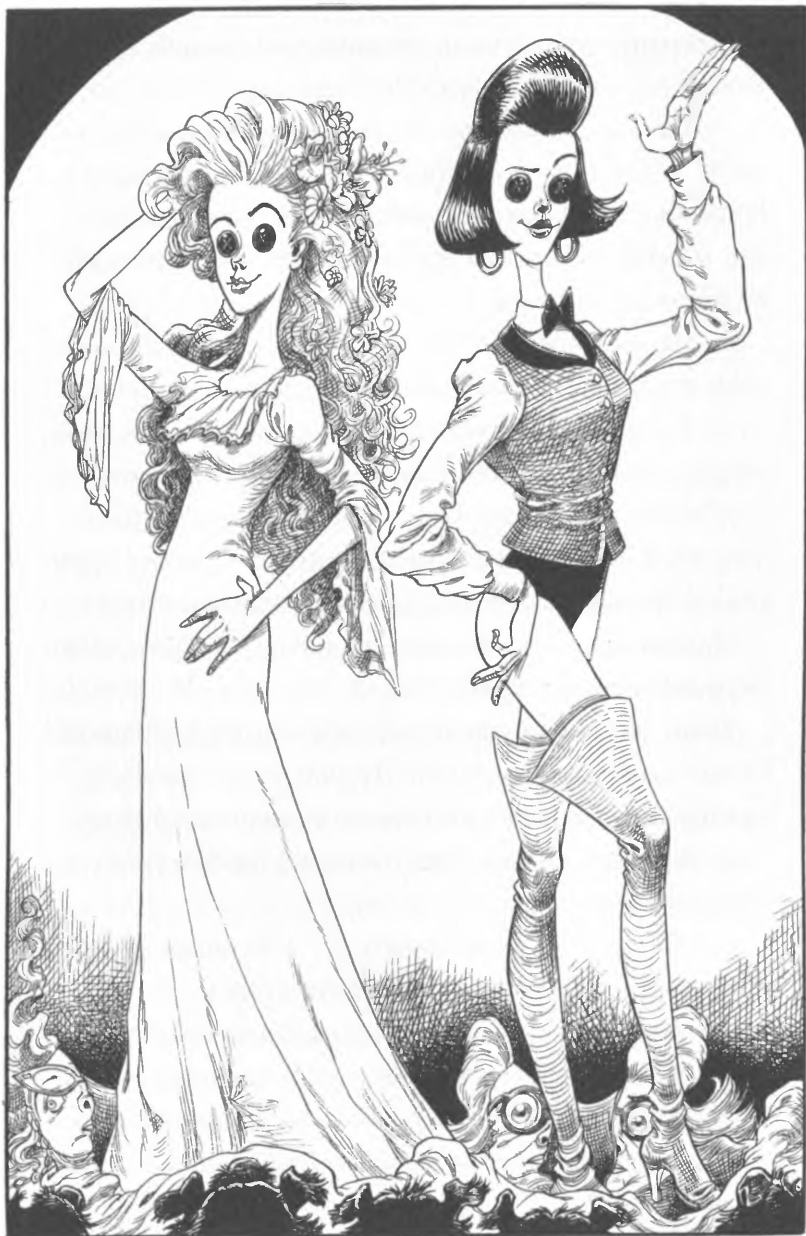
Коли Кораліна проходила коридором, її «інші батьки» підпирали кухонні одвірки, усміхаючись однаковими усмішками та звільна помахуючи руками.

— Бажаю тоді добре погуляти надворі! — сказала «інша мати».

— Ми просто чекатимемо на тебе, поки ти повернешся! — запевнив «інший батько».

Дійшовши до вхідних дверей, дівчинка озирнулася на своїх «інших батьків». Ті все так само невідривно дивилися на неї, махаючи їй руками й усміхаючись.

Кораліна вийшла на ганок і почала спускатися східцями.

Розділ 4

І зовні дім мав геть такий самий вигляд. Чи то майже такий самий. Он довкола дверей панн Примули й Форсібілли миготіли, то спалахуючи, то згасаючи, лампочки блакитного й червоного світла; ті вогні виписували різні слова, гасаючи один за одним навколо дверей. Блиснуть і згаснуть, усе довкола та й довкола. ПРИГОЛОМШЛИВИЙ! А далі: ТЕАТРАЛЬНИЙ — і вже останнє: ТРІУМФ!!!

Стояв сонячний холодний день — саме з такого дня вона була зайшла до помешкання своїх «інших батьків».

Позад неї хтось чемно пирхнув.

Кораліна обернулася. На ближчому до неї мурі сидів великий чорний кіт — достеменно той самий великий чорний котяра, якого вона була здибала на подвір'ї біля власного помешкання.

— Доброго дня! — привітався мурлика.

Голос його звучав десь у Коралініній потилиці, й це був той самий голос, яким вона продумувала свої слова, але чути було: *цей* голос чоловічий, а не дівчачий.

— Привіт! — обізвалася Кораліна. — Я бачила схожого на тебе kota у саду вдома. Ти, певне, «інший кіт»!

Кіт похитав головою.

— Ні, — пронявчав він. — Я не «хтось інший» чи там «щось інше». Я — це я!

Тут він схилив голову набік і блиснув зеленими очима.

— Ви, люди, розмазані по всій цій місцевості. А от коти не роздвоюються. Якщо ти тьмиш, що я маю на увазі.

— Припустімо. Але якщо ти — той самий кіт, якого я бачила вдома, то як це ти навчився розмовляти?

— Коти не наділені плечима, як, скажімо, люди. Але цей кіт стенив (плечима?) — і то був єдиний рух, що почався від кінчика хвоста, а скінчився підняттям котячих вусів.

— Вдома коти не розмовляють.

— Невже? — здивувався кіт.

— Ні, не розмовляють, — наполягала Кораліна.

Кіт легко зіскочив з муру на траву, якраз біля Кораліних ніг. І витріщився на неї знизу вгору.

— Що ж, ти, певне, добре знаєшся на цих речах, — сухо зазначив кіт. — А зрештою, що я можу знати? Я ж просто кіт.

І він рушив геть, високо й гордо тримаючи голову й хвоста.

— Вернись! — попрохала Кораліна. — Будь ласка! Я перепрошую. Щиро перепрошую.

Кіт зупинився й сів, а тоді почав умиватись — самозаглиблено, явно забувши про існування Кораліни.

— Знаєш, ми... ми могли б стати друзями! — запропонувала Кораліна.

— Ми могли б виявитися рідкісними взірцями якої-небудь екзотичної породи африканських слонів-танцюристів, — промуркотів кіт. — Але ми не слони. Принаймні, — додав він із якоюсь котячою зверхністю, — я не слон!

Кораліна зітхнула.

— Будь ласочка! Скажи, як тебе звати? — запитала Кораліна. — От я — Кораліна. А яке твоє ім'я?

Кіт позіхнув — повільно, обачливо, показавши глибини свого рота й дивовижно рожевого язика.

— Коти не мають імен, — нарешті прорік він.

— А невже? — не повірила Кораліна.

— Чого не мають, того й не мають, — potwierдив свою заяву кіт. — Це ви, люди, маєте імена. І це тому, що ви не знаєте, хто ви є такі. А ми знаємо, хто ми такі, отож імена нам і не потрібні!

Кораліна виснувала: щось у цьому котіві є таке егоїстичне, аж дратує! От ніби тільки він, у будь-якому світі чи місці, може бути важливою персоною!

Половина її душі хотіла бути з ним дуже грубою, тоді як друга половина бажала бути чемною і поступливою. І чемна сторона перемогла!

— Скажи, будь ласка, що це за місце?

Кіт швидко роззирнувся надовкола.

— Це — тут! — повідомив він.

— Та й я це бачу! Ну, а як ти сюди потрапив?

— Так само, як і ти втрапила. Просто зайшов.

Ось так, — пояснив кіт.

Кораліна простежила, як кіт поважно пройшовся по моріжку. Ось він зайшов за дерево, але з другого боку не з'явився. Дівчинка підійшла до дерева й зазирнула за стовбур. Кіт пропав!

Вона повернулася до будинку. Потім знову щось чемно муркнуло позаду. Кіт повернувся!

— Втім, — мовив він, — це було розумно з твого боку прихопити з собою захист.

— Захист?

— Саме так я й висловився, — потвердив кіт. —

І принаймні...

Тут він урвав свою мову, пильно задивившись на щось, чого перед ним не було.

Тоді низько пригнувся і потихеньку почав скрадатися. Ступив два чи три кроки... Здавалося, він полює невидиму мишу. Зненацька кіт задер хвоста і стрілою шугнув у шалину.

І зник серед дерев.

Кораліна зчудувалася: і чого він так?

А ще вона замислилася: невже коти всі вміють розмовляти? Зокрема й там, звідки Кораліна приїхала? Вміють, але просто не хочуть розмовляти? А чи коти вміють розмовляти лише коли перебувають ось тутечки, хоч би де те «тутечки» було?

По цегляних східцях дівчинка зійшла до парадних дверей панн Примули й Форсібілли. Там усе так само спалахували й гасли, спалахували й гасали вогні.

Двері були ледь прочинені. Дівчинка постукала, й від першого ж її стуку двері розчахнулися, і Кораліна увійшла до помешкання.

Опинилася вона в темному приміщенні, де тхнуло пилюгою та оксамитом. Двері захряснулися поза Кораліни, й запанувала повна чорнота. Навпомацки дівчинка пройшла в невеличкий передпокій. Обличчям доторкнулася до чогось м'якого. Тканина! Кораліна піднесла руку й штовхнула тканину. Вона й розійшлася.

Кораліна стала, видивляючись туди, за оксамитові завіси. Це був ледь освітлений театр. Далеко, в протилежному кінці зали, височіла дерев'яна сцена, наразі геть порожня, освітлена притемненим софітом згори.

Поміж Кораліною і сценою видніли сидіння. Ряди за рядами сидінь. Щось зашаргало по підлозі, й до Кораліни попрямувало світельце, хить сюди, хить туди. Коли те світельце досить наблизилось, дівчинка розгледіла: то світить ліхтарик, а несе його

в пащі великий шотландський дог, чий писок посивів од віку.

— Привіт! — обізвалася до нього Кораліна.

Дог поклав ліхтарика на підлогу й зиркнув на малу відвідувачку.

— Правильно! Ану покажи квиток! — грубо звелів пес-білетер.

— Квиток?

— Саме так я й сказав: квиток! Знаєш, не можу я цілий день простовбичити перед тобою. Ти не маєш права дивитися виставу без квитка.

Кораліна зітхнула.

— Я не маю квитка! — призналася вона.

— Ще один безбілетник! — понуро прогавкав дог. — Пруться сюди, з самим тобі нахабством і пустими кишнями. «Де твій квиток?» — «А я не маю квитка!» Ну, я не знаю... — Білетер похитав скрушно головою, а тоді стенив плечима: — Та заходь уже!

Дог підхопив ліхтарика зубами й подріботів геть у сутінь. Кораліна — за ним. Туди ближче до сцени хвостатий білетер зупинився й блимнув ліхтариком на порожнє місце. Кораліна туди вмостилася, і дог пішов собі.

Коли її очі при звичаїлися до сутіні, дівчинка переконалася: всі інші глядачі — теж собаки.

Зненацька з-за лаштунків щось люто засичало. Кораліна подумала: то, певне, стара дряпуча голка

опустилася на грамофонну платівку. Сичання переросло в суремні гуки, й на сцену вийшли панни Примула й Форсібїлла.

Міс Примула їхала на одноколісному велосипеду, жонглюючи при цьому м'ячиками. Міс Форсібїлла скоком-боком виступала слідком за нею, несучи кошика з квітами й засипаючи сцену квітковими пелюстками. Ось обидві артистки добулися до авансцени, де міс Примула спритно зіскочила зі свого моноцикла, й дві старенькі працівниці сцени низько вклонилися публіці.

Усі собаки загупали своїми хвостами й захоплено загавкотіли. Коралїна чемно поплескала в долоні.

Тоді старенькі артистки порозцібали свої волохаті округлі пальта й порозкривали їх. Але відкривалися у них не тільки пальта, а ще й обличчя! Мов порожні мушлі! А з тих старих спорожнілих бахматих круглих тілес вийшли дві молоді жінки. Були вони худі, бліді й дуже гарненькі, і мали вони чорні гудзики замість очей.

Оновлена міс Примула була вбрана в зелене трико й високі коричневі чоботи з халявками мало не на все стегно. Оновлена міс Форсібїлла красувалася в білій сукні, а її жовті коси були закосичені квітами.

Коралїна відкинулася на спинку свого крісла. Міс Примула шаснула за лаштунки, й суремний гук

перейшов у вереск, коли грамофонна голка проорала борозенку впоперек платівки, і її відвели.

— Це мій улюблений номер! — прошепотів песик, що був на сусідньому сидінні.

Інша міс Форсібїлла взяла ножа з кошика, поставленого в кутку сцени.

— Чи ж кинджала я бачу перед собою? — запитала вона.

— Так! — вигукнули всі цуцики-муцики. — Це він!

Міс Форсібїлла зробила кніксерверанс, і вся собарня знов заплодувала. Кораліна цього разу не поплескала в долоні.

Міс Примула знов вийшла на сцену. Вона ляснула себе по стегну, й всі цуцики задзявкотіли.

— А зараз, — почала оголошення міс Примула, — ми з Міріам гордо презентуємо новий, захопливий додаток до нашої театральної вистави. Чи ж бачу я добровольця?

Цуцик, Коралінин сусіда, штовхнув їй ліктя передньою лапкою.

— Це ти доброволець! — шепнув він.

Кораліна підвелася й по дерев'яних східцях вийшла на сцену.

— Чи можу я сподіватися на велику овацію нашому юному добровольцеві? — запитала міс Примула.

Собарня загавкотіла, заскавучала, загукала хвостами по оксамитових сидіннях.

— Слухай, Кораліно! — звернулася міс Примула. — Як тебе звати?

— Кораліна, — сказала дівчинка.

— І ми ж не знайомі одна з одною?

Задивившись на ту молоду жінку з чорно-гудзиковими очима, Кораліна лише звільна похитала головою.

— А зараз, — розпорядилася міс Примула, — ти стань он там!

Вона відвела Кораліну вглиб сцени, до дошки, й примоцювала кульку на Коралініній голові.

Тепер міс Примула перейшла до міс Форсібіллі. Чорним шарфом вона туго зав'язала своїй колежанці очі й вручила їй кинджал. Тоді обкрутнула її три чи чотири рази й показала їй на Кораліну. Дівчинка затамувала віддих і зціпила пальчики у два тугі кулачки.

Міс Форсібіллі метнула ножа в кульку. Гучно луснула кулька, а кинджал застряг у дошці якраз над Кораліниною головою і забринів там. Кораліна видихнула.

Собаки шаленіли.

Міс Примула винагородила Кораліну малесенькою коробочкою шоколадок і подякувала їй за те, що була така молодця. Кораліна повернулася на своє місце.

— Ти дуже добре трималася! — похвалив сусіда-муцик.

— Дякую! — мовила Кораліна.

Панни Форсібїлла й Примула почали жонглювати величезними дерев'яними киями. Кораліна відкрила коробку з шоколадками. Цуцик-муцик задивився на них тужливим поглядом.

— Ти хотів би одненьку? — запитала дівчинка.

— Так, будь ласочка! — прошепотів муцик. — Але тільки не іриску. Іриски поженуть мені слину.

— А я гадала, шоколадки не годяться собакам у їжу, — зазначила дівчинка, пригадавши: щось таке була казала їй міс Форсібїлла.

— Може, так воно ведеться там, звідки ти прийшла, — прошепотів муцик. — А тут — це вся наша їда!

В тій п'їтмі Кораліна не могла розгледіти, що то були за шоколадки. Заради експерименту вона відкусила крихітний шматочок — з'ясувалося, що то кокосовий горіх. А Кораліні кокоси були не до вподоби. То вона віддала ту цукерку песикові.

— Дякую! — промимрив той.

— На здоров'я! — мовила Кораліна.

Панни Форсібїлла й Примула саме розігрували якусь інтермедію. Міс Форсібїлла сиділа на драбині, а міс Примула стояла внизу.

— Що в імені чиймсь? — гучно запитала міс Форсібїлла. — Оте, що ми трояндою звемо, хоч як іще назви, а духмянітиме так само ж!

— У тебе ще лишилися шоколадки? — запитав музик.

Кораліна дала йому ще однецьку.

— Не знаю, як тобі й відкрити, хто я є! — заявила міс Примула міс Форсібіллі.

— Цей номер у них зараз скінчиться, — прошепотів вухатий сусіда. — І тоді вони ушкварять народних танців.

— І як довго це триває? — поцікавилася Кораліна. — Цей театр?

— Та весь час! — запевнив музик. — Вік і вічність!

— Ось, тримай, — сказала Кораліна. — Бери всі шоколадки собі.

— Дякую! — розчулився музик.

Кораліна підвелася.

— До скорого побачення! — попрощався цуцик-музик.

— Бувай! — кинула Кораліна. Вона вийшла з театру й повернулася назад, до саду. Мусила закліпати очима, аби знову призвичаїтися до денного світла.

Її «інші батьки» дожидали її в саду, стоячи пліч-о-пліч. Вони усміхалися.

— Ти гарно розважилася? — запитала її «інша мати».

— Та було цікаво, — визнала Кораліна.

Вони всі троє подалися разом до Кораліниного «іншого дому». Коралінина «інша мати» погладила

коси дівчинки своїми довгими білими пальцями. Кораліна труснула головою.

— Не робіть цього! — заборонила вона.

«Інша мати» забрала свою руку.

— Ну то як? — поцікавився її «інший тато». — Тобі тут подобається?

— Ніби так, — припустила дівчинка. — Тут куди цікавіше, ніж удома.

Вони зайшли досередини.

— Я рада, що тобі тут подобається, — сказала Коралініна «інша мати». — Бо нам хотілося б, щоб ти повірила — це і є твоя справжня домівка. Ти могла б лишатися тут весь час — лишитися тут назавжди! Якби ти захотіла...

— Гмм, — гмукнула Кораліна. Вона заклала руки в кишені й почала це обмірковувати. Пучки її пальців торкнулися камінчика, якого справжні панни Примула й Форсібілла дали їй учора, — камінчика з наскрізним отвором посередині.

— Якщо ти бажаєш лишитися, — заговорив її «інший тато», — то лишається тільки єдина дрібничка, яку нам би треба зробити, аби ти могла залишитися тут на все життя.

Вони увійшли до кухні. На порцеляновій таці посеред кухонного стола лежали катушка чорних ниток і довга срібна голка, а поруч — пара великих чорних гудзиків.

— Я так не думаю, — заперечила Кораліна.

— Ой, а ми ж так хотіли б! — забідкалася її «інша мати». — Хотіли б, щоб ти лишилася з нами. І це ж така дрібничка...

— І це зовсім не боляче! — запевнив «інший тато».

Кораліна вже знала: коли дорослі тебе умовляють, ніби щось тобі не болітиме, то воно таки болітиме. Чи не завжди так. Вона похитала головою.

Її «інша мати» сяйнула білозубою усмішкою, і коси на її голові загойдалися, мов водорослини під морською поверхнею.

— Ми бажаємо тільки того, що було б найкраще для тебе! — запевнила вона.

І поклала руку на Коралініне плече. Дівчинка позадкувала.

— Зараз я йду додому, — повідомила Кораліна. І знову заклала руки в кишені. Її пальчики стисли просвердленого камінчика.

Рука «іншої матері» перебігла по Коралініному плечу, мов переляканий павук.

— Якщо ти цього бажаєш, — мовила «інша мати».

— Так! — твердо сказала Кораліна.

— Але ми ще побачимося з тобою, — пообіцяв «інший тато». — Коли ти повернешся.

— Угу, — протягла Кораліна.

— І тоді ми будемо разом як одна велика щаслива родина, — запевнила «інша мати». — Назавжди — на все життя!

Кораліна позадкувала. Тоді крутнулася й прожогом забігла до вітальні, відчинила двері в дальшому кутку. Там не було цегляного муру — була просто пільма, така чорна нічна підземна темрява, аж здавалося: там чи не ворухнуться якісь потворища?

Кораліна завагалася. Сахнулася назад. Її «інші батьки» йшли до неї, простягаючи руки. Вони дивилися на неї чорними гудзями своїх очисьок. Чи принаймні їй так увижалося, ніби вони дивляться на неї? Вона не могла бути певна, так це чи ні.

Її «інша мати» простягла вперед одну руку й ледь кивала, кличучи, білим своїм вказівцем. Її бліді уста вимовляли: «Вертайся скоріш!» — хоча з них не виходив жоден звук.

Кораліна зробила глибокий вдих і ступила крок у пільму, де шепотіли чудні голоси й завивали далекі вітри. Вона допевнилася: у неї за спиною чигає щось старе-престаре й забарне-презабарне. Серце їй калатало так гучно й відчайдушно, що дівчинка боялася: воно от-от вирветься їй з грудей. Щоб не бачити пільми, заплющила очі.

Зрештою вона вдарилася об щось і злякано розплющила очі. Вона гупнулася об крісло, в її вітальні.

Відчинені двері за її спиною були заблоковані грубим цегляним муrom.

Вона повернулася додому!

Розділ 5

Кораліна замкнула двері вітальні тим холодним чорним ключем.

Вона пройшла до кухні й видерлася на крісло. Спробувала почепити кільце ключів назад, на їхнє місце над дверми. Пробувала разів чотири чи й п'ять, поки змушена була визнати, що не доросла ще для цього, тож поклала ключі на столик біля дверей.

Мама ще й досі не повернулася зі своєї закупівельної експедиції.

Кораліна підійшла до холодильника й дістала зі спіднього відділення запасний буханець мерзлого хліба. Зробила собі трохи грінок із джемом та арахісовим маслом. Запила склянкою води.

І стала чекати повернення батьків.

Коли засмеркало, Кораліна спекла собі в мікрохвильовці заморожену піцу.

Тоді Кораліна подивилася телевізор. Вона вкотре подивувала, чому дорослі забрали собі всі гарні програми, де можна стільки і побігати, й погаласувати.

За якусь часинку вона розпозіхалася. Тоді роздяглася, почистила зуби й лягла в постіль.

Уранці пішла до спальні батьків, але ніхто в їхньому ліжку не спав і взагалі їх не було вдома. Кораліна поснідала консервованими спагетті.

Підобідала брикетом гарячого шоколаду та яблуком. Яблуко було пожовкле й ледь поморщене, але все одно смачне.

На чай дівчинка подалася до панн Примули й Форсібілли. Їй дісталися три поживні коржики, склянка лимонаду-лаймаду й чашка слабенького чаю. Лаймад виявився вельми цікавий. У ньому не було нічого від смаку справжнього лайму. А смакував він чимсь ясно-зеленим і ледь хімічним. Кораліні такий лаймад страшенно сподобався. Було б отаке вдома!

— Як там твої любі мама й тато? — поцікавилася міс Примула.

— Пропали! — поскаржилася Кораліна. — Не бачила їх від учорашнього обіду. Тепер я полишене саме на себе дитя. Міркую, чи не стати мені одностинною родиною?

— Скажи своїй мамі, що ми знайшли ті вирізки з «Глазго Емпайр прес», про які їй розказували. Коли Міріам сказала твоїй мамі про них, вона цим начебто неабияк зацікавилася.

— Вона зникла за загадкових обставин, — заявила Кораліна, — і я певна: тато зник також!

— Либонь, завтра нас цілий день не буде вдома, — повідомила міс Форсібілла. — Погостюємо у Квітневої небоги в Роял Танбридж Велс.

Старенькі акторки показали Кораліні альбом, де були й світлини з небогою міс Примули, а тоді Кораліна повернулася додому.

Вона відкрила свою скарбничку й пішла до супермаркету. Купила дві великі пляшки лаймаду, шоколадний пиріг і пакет яблук, а прийшовши додому, строцила все те на обід.

Потім почистила зуби й пішла до татового кабінету. Запустила його комп'ютер і записала там своє оповідання.

КОРАЛІНИНЕ ОПОВІДАННЯ

БУЛА СОБІ ДІВЧИНКА ЗВАЛИ ЇЇ ЯБЛУКО.
ВОНА ДУЖЕ БАГАТО ТАНЦЮВАЛА. ВОНА
ТАНЦЮВАЛА Й ТАНЦЮВАЛА АЖ ПОКИ ЇЇ
НОГИ СТАЛИ СОСИСКАМИ.

КІНЕЦЬ.

Потім Кораліна роздрукувала свій твір і вимкнула комп'ютер.

Тоді намалювала під тими словами на аркуші паперу маленьку танцівницю.

Потім вона зробила собі ванну з завеликою кількістю бульбашок, і ті бульбашки полилися через край, розплилися по всій підлозі. Кораліна й сама витерлася, і протерла, як могла, підлогу, та й пішла спати.

Кораліна прокинулася серед ночі. Пішла до спальні батьків, але ліжко їхнє було нечіпане й порожнє. Зелені світляні цифри на цифровому годиннику висвітлювали час: 3:12.

Сама-самісінька, серед тої ночі, Кораліна заплакала. І крім її плачу не чути було нічогосінько в усьому порожньому помешканні.

Дівчинка залізла в ліжко батьків і за якусь частинку знову заснула.

Розбудили її чийсь холодні лапи, що грабали їй лице. Розплющила очі. На неї витріщалися великі зелені очі. Кіт!

— Привіт! — зраділа Кораліна. — Як ти потрапив досередини?

Кіт нічого не відповів. Кораліна вилізла з ліжка. На ній була довга теніска й піжамні штани.

— Ти прийшов щось мені сказати?

Кіт лиш позіхнув, від чого очі йому зелено зблиснули.

— Ти знаєш, де мої мама й тато?

Кіт повільно моргнув їй.

— Це ти сказав «так»?

Кіт знову моргнув. Кораліна вирішила, що то в нього й справді означає «так».

— Поведеш мене до них?

Кіт витріщився на неї. Тоді подався в коридор. Кораліна слідком за ним. Кіт пройшов весь коридор і спинився аж у кінці, де висіло велике

дзеркало, що показувало мешканців на повен зріст. Колись давно це дзеркало висіло на дверях гардеробу, з внутрішнього боку. Коли сюди в'їхала Коралініна родина, дзеркало висіло там на стіні, і хоча мама казала час від часу, що треба б замінити його чимсь модернішим, у неї так і не дійшли до того руки.

Кораліна увімкнула коридорне світло.

Дзеркало показало коридор позад неї — а чого ще від нього сподіватися? Але віддзеркалилися в ньому і її батьки! Яюсь незграбно стояли вони в тому відбитку частини коридору. Здавалися вони сумними й самотніми. Кораліна все дивилася на них, і тут вони помахали їй: ледь-ледь, слабкими руками. Коралінин тато обіймав маму за стан.

Мама й тато все дивилися й дивилися з дзеркала на Кораліну. Тато розтулив рота й сказав щось, але донечка геть нічого не розчула. Тоді мама хукнула на дзеркало зі свого боку й швидко, поки ще не випарувалася з поверхні та волога, написала пальцем:

!САН ЙУТЯРВ

Ось волога з того боку дзеркала й випарувалася, і з нею зникли й мама з татом, тож наразі дзеркало показувало тільки коридор, Кораліну й кота.

— Де ж вони? — запитала Кораліна кота. Кіт не відповів, але Кораліні мов причувся його голос, сухий, мов мертва муха на зимовому підвіконні: «Ну, і де ж вони, на твою думку, перебувають?»

— І вони й не повернуться, правда? — допитувалася Кораліна. — Принаймні, своїми силами.

Кіт моргнув їй. Кораліна зрозуміла це як «так».

— Це правда, — мовила Кораліна. — Тоді, здається мені, лишається тільки одне зробити.

Дівчинка увійшла до татового кабінету. Сіла за його стіл. Тоді взяла телефон, розгорнула телефонну книгу й набрала місцевий відділок поліції.

— Поліція! — обіззався грубий чоловічий голос.

— Привіт! — сказала Кораліна. — Мене звати Кораліна Джонс.

— А чи не пора б вам бути вже в ліжечку, юна леді? — запитав полісмен.

— Можливо, — погодилася Кораліна, сповнена твердої рішучості, що її не зіб'ють із плугу. — Але я телефоную, щоб повідомити про злочин.

— І якого ж типу може бути той злочин?

— Викрадення. Викрадення дорослих людей, як по правді. Моїх батьків викрадено у світ, що по той бік дзеркала в нашому коридорі.

— І тобі відомо, хто їх викрав? — запитав офіцер. Кораліна відчула глузливу посмішку в його голосі, й зробила особливе зусилля, щоб її слова звучали

серйозно, як заява дорослого, — аби її сприйняли всерйоз.

— Я гадаю, моя «інша мати» захопила їх обох у свої лабети. Можливо, вона хоче затримати їх у себе й зашити їм очі чорними гудзиками, або просто затримує їх, аби заманити мене назад і схопити своїми пальцями. Я не певна.

— Ага! Нечестиві демонські лабети, чи не так? — припустив полісмен. — Гм! Знаєте, що я вам запропоную, міс Джонс?

— Ні, — відповіла Кораліна. — А що?

— Попроси маму зробити великий кухоль гарячого шоколаду, а тоді щоб вона обняла тебе міцно-міцно! Гарячий шоколад і міцні обійми — ось найкращий засіб від кошмарів. І якщо вона почне віднікуватися, бо ти, мовляв, розбудила її серед ночі, то скажи їй: таке розпорядження поліції!

Голос у полісмена був басовитий, заспокійливий. Але він не заспокоїв Кораліни.

— Якщо я її побачу, — сказала Кораліна, — то я так їй і скажу.

І вона поклала слухавку.

Чорний кіт, що протягом усієї цієї розмови сидів на підлозі, вилизуючи свою кожушинку, тепер підвівся і попрямував у коридор, мов запрошуючи дівчинку за собою.

А Кораліна повернулася до своєї спальні й надягла блакитного нічного халатика, взула капці.

Пошукала під умивальником ліхтарика і таки знайшла, але його батарейки давно потекли, й лампочка ледь жевріла слабесеньким солом'яного кольору світельцем. Поклала ліхтарика на місце й вишукала коробку білих воскових свічок (припаси на випадок, якщо не стане електрики) і вставила одну в свічник. Поклала по яблуку в кожную кишеню.

Взяла кільце з ключами й відчепила звідти старого чорного ключа.

Дівчинка увійшла до вітальні й задивилася на ті двері. Мала відчуття: двері й собі дивляться на неї! Знала, що це дурниці, але відчувала, на якомусь глибшому рівні розуміння: якась правда в тім відчутті є!

Кораліна повернулася до своєї спальні й перелапала кишені своїх джинсів. Знайшла камінчик з отвором посередині й поклала його до кишеньки своєї сукні.

Сірником запалила свічку, поспостерігала, як вона пирхає, мов випльовуючи світло, а тоді взяла чорного ключа. Він не нагрівався в руці. Кораліна вставила ключа в шпарину дверей, але не покрутила його.

— Коли я була ще маленька дівчинка, — почала вона розповідати котові, — й коли ми ще жили в нашому старому будинку, давно-давно колись, мій тато взяв мене на прогулянку по пустирищу, яке лежить між нашим будинком і крамницями.

Як по правді, то було не найкраще місце для прогулянки. Там валялося повно того непотрібу, що люди викидають: старі каструльки, биті тарілки, ляльки без рук і ніг, порожні бляшанки, потрощені пляшки. Мама й тато взяли з мене обіцянку, що я ніколи не піду обстежувати те місце, бо там забагато гострих речей, і що, як схопить судом, і все таке.

Але я все казала й казала їм, що хочу оглянути ту місцину. Тож одного дня тато взяв свої великі коричневі черевики, одягнув на руки рукавиці, а мене взяв у чобітки, нацупив на мене джинсики й светр, і ми подалися на прогулянку.

Ми гуляли хвилин двадцять чи й більше. Спустилися вниз, на дно річища, де колись протікав струмок, і тут тато раптом каже мені: «Кораліно! Тікай! Нагору! Швидко!» Видихнув він ці слова напружено, це був наказ, і я послухалась. Помчала під гору. Коли я бігла, щось ужалило мене ззаду в руку, вище ліктя, але я все бігла...

Коли я вже вихопилася на вершину пагорба, то почувала: хтось тупоче, гуп-гуп, слідом за мною. То був мій тато: мчав, мов шалений носоріг. Добігши до мене, він схопив мене під пахви й переставив через гребінь пагорба на протилежний схил.

І тоді ми поставали й відхекувались, засапані, озираючись назад, на те сухе річище.

А в повітрі було повно жовтих ос. Певне, ми, гуляючи, наступили на якусь трухляву гілляку

й зруйнували осине гніздо. І поки я бігла нагору, до гребеня пагорба, мій тато, щоб дати мені час для втечі, лишався на місці, взявши на себе укуси розлючених комах. Коли ж він нарешті побіг, то загубив свої окуляри.

Я отримала тільки один укус — одне жало, вище ліктя. А тато дістав тридцять дев'ять укусів — і жал, по всьому тілу. Ми полічили їх потім, у ванні.

Чорний кіт почав умиватися — лапою по обличчю, вусах, і це свідчило, що терпець йому ось-ось урветься. Кораліна погладила йому голову, шию. Кіт підвівся, одійшов на кілька кроків, щоб дівчинка не діставала, тоді сів і знову глипнув на неї.

— Отож, — далі провадила Кораліна, — десь перегодом, післяобід, тато знов подався на пустиріще — знайти свої окуляри. Казав: якби відклав це діло назавтра, то вже й не згадав би, де вони злетіли йому з носа.

Скоро й повернувся, вже в окулярах. Сказав: не боявся, коли стояв там, а оси жалили його, завдаючи болю; він тільки дивився, як я тікаю. Бо знав: він має дати мені досить часу, щоб утекти, а інакше оси накинулися б на обох нас.

Кораліна крутнула ключа в шпарині дверей. Він обернувся, гучно клацнув механізм.

Двері розчохнулися.

По той бік не було ніякого цегляного муру — сама пітьма. По коридору подув холодний вітер. Кораліна не поспішила пройти у двері.

— І ще він сказав, що це не було мужністю з його боку — просто стояти, щоб тебе жалили, — сказала Кораліна котові. — Не було мужністю, бо він не злякався; це було єдине, що він міг зробити. А от те, що він знову подався туди, по свої окуляри, знаючи: оси нікуди звідти не поділися; коли він по-справжньому боявся — ото й була мужність!

І вона ступила свій перший крок у той темний коридор.

Дівчинка чула дух пилу, вільгості й цвілі. Кіт м'яко ступав поруч.

— І чому ж це так? — запитав кіт, начебто цілком байдужим тоном.

— А тому, — пояснила Кораліна, — що саме тоді, коли ти боїшся і все-таки робиш те, від чого тобі страшно, оце і є мужність.

Свічка відкидала величезні, дивовижні, мерехкі тіні на стіну. Кораліна чула, як щось рухається поруч: чи обабіч, чи тільки з одного боку — не могла дотямити. Хоч би що то було, воно от ніби йшло ступінь у ступінь із нею.

— І тому ти й повертаєшся до її світу? — запитав кіт. — Бо твій тато врятував тебе колись від ос?

— Не дурій, — сказала Кораліна. — Я вертаюся по них, бо вони — мої батьки. І коли б вони

завважили: я пропала, то, я певна, батьки зробили б те саме для мене. А ти знову заговорив, ти це усвідомлюєш?

— Який я щасливий, — зіронізував кіт, — що маю в дорозі товариша такої мудрості й інтелекту!

Він усе ще промовляв саркастичним тоном, але хутро на ньому наїжилось, а щіточка хвоста стирчала, мов шаблею розтинаючи повітря.

Кораліна саме хотіла сказати щось ніби «Вибач!» чи «А того разу хіба не був цей шлях коротший?» — коли це свічка погасла, та так зненацька, мов хто зняв полум'я пальцями.

Щось зашкряботіло, затупотіло, й Кораліна відчула, як серце їй калатає об ребра. Вона виставила вперед руку... й відчула, як щось схоже на віхтик чи на павутину торкнулося її рук та обличчя.

В кінці коридору ввімкнулося електричне світло, таке сліпуче після тої темряви. За пару кроків перед Кораліною стояла жінка, бовваніючи силуетом серед того світла.

— Кораліно? Люба? — покликала вона.

— Мамо! — вигукнула Кораліна й кинулася до неї, радесенька, з таким полегшенням.

— Люба! — говорила та жінка. — І чого ти взагалі тікала від мене?

Кораліна й хотіла зупинитись, та вже не змогла — ось відчула, як її обвили холодні руки «тієї матері». Дівчинка стояла там залякла й тільки тремтіла.

А «інша мати» міцно її тримала.

— Де мої батьки? — спитала Кораліна.

— Ми тут, — відповіла «інша мати» голосом, настільки близьким до справжнього маминого голосу, що Кораліна ледве й могла б їх розрізнити. — Ми з тобою. Ми готові любити тебе, гратися з тобою, годувати тебе й робити твоє життя цікавим.

Кораліна стала випрочуватися, й «інша мати» знехотя її відпустила.

«Інший тато», що сидів досі в кріслі у кінці коридору, підвівся, усміхаючись.

— Ходи до кухні! — гостинно запросив він. — Я зроблю для всіх нас опівнічний перекус. І ти б хотіла чогось попити — гарячого шоколаду, наприклад?

Кораліна пройшла ще коридором, до самого дзеркала в глухому куті. Воно не показувало нічого, крім дівчинки в халатику й капцях, яка мала такий вираз обличчя, ніби плакала допіру, але мала справжні очі, а не чорні гудзики, і яка стискала в руці вигорілу свічку в свічнику.

Вона дивилася на дівчинку в дзеркалі, а дівчинка в дзеркалі дивилася на неї.

«Я буду мужня! — подумала Кораліна. — Ні, я й так мужня!» Вона поставила свічник на підлогу й тоді обернулася. «Інша мама» й «інший тато» голодним поглядом дивилися на неї.

— Мені не потрібен перекус! — заявила вона. — Я маю яблуко. Бачите?

Вона добула яблуко з кишені своєї нічнушки й стала ним смакувати — із таким апетитним блаженством, якого насправді не відчувала.

«Інший тато» розчаровано скривився. «Інша мама» усміхнулася, блиснувши повним набором зубів, кожен з яких був трішечки задовгий. Від світла в коридорі її чорні очі-гудзики виблискували й мерехтіли.

— Ви не злякаєте мене! — заявила Кораліна, хоча вони таки добряче її налякали. — Віддайте мені моїх батьків!

Світ начебто замиготів по краях.

— І що б я могла зробити з твоїми колишніми батьками? Якщо ті батьки покинули тебе, Кораліно, то це хіба тому, що вони стомилися від тебе чи ти їм набридла. А мені ти ніколи не набриднеш, і я ніколи тебе не покину! Тут, зі мною, ти завжди будеш у безпеці...

Чорні й аж ніби мокрі коси «іншої матері» зав'юнилися навколо її голови, немов мацаки якого ковзкого створіння з глибин океану.

— Я не набридла їм! — вигукнула Кораліна. — Ти брешеш! Ти викрала їх!

— Які дурні дурниці, Кораліно! Вони собі щасливі, хоч би де були.

Кораліна тільки люто витріщилася на «іншу матір».

— Я доведу тобі! — пообіцяла «інша мати» й провела по дзеркалу своїми довгими білими пальцями, ледь торкаючись ними поверхні. Воно затуманилося, мов дихнув на нього який дракон, а тоді й проясніло.

У дзеркалі був уже день. Кораліна побачила весь свій коридор, від самих парадних дверей. Ось двері відчинилися знадвору, й до приміщення зайшли Коралініні мама й тато. Вони несли валізи.

— Це був нам гарний вихідний! — сказав Коралінін тато.

— Як любо, коли більш немає Кораліни! — мовила мама, щасливо усміхаючись. — Тепер ми можемо робити все, чим завжди хотіли займатися, от як мандрувати по закордонах, а маленька донечка на руках нам у цьому заважала.

— А ще, — додав тато, — мені так утішно думати, що «інша мати» краще її догляне, ніж це в нас будь-коли виходило.

Тут дзеркало затуманилося, потьмяніло і стало знов відбивати ніч.

— Бачиш? — запитала «інша мати».

— Ні, — заперечила Кораліна. — Нічого такого я не бачу. І не вірю цим картинкам.

Вона сподівалася, що допіру побачене не є правда, але в душі не була така певна, як оце щойно висловилася. Таки гриз їй душу сумнів, мов черв'ячок — яблуко. Тоді підвела очі й побачила

вираз обличчя своєї «іншої матері»: спалах справжнього гніву проскочив по тому лицю, мов літня блискавка, і завдяки цьому Кораліна серцем переконалася: побачене у свічаді — просто омана!

Кораліна сіла на диван і догризла своє яблуко.

— Прощу тебе! — сказала «інша мати». — Не будь така вперта!

Тоді вона вийшла до вітальні й двічі плеснула в долоні. Щось зашурхотіло, й з'явився чорний пацюк. Він витріщився на свою повелительку.

— Принеси мені ключа! — звеліла вона.

Пацюк затрусився, а тоді шугнув у відчинені двері, що вели назад, до Кораліниного власного помешкання.

Мить — і пацюк повернувся, тягнучи ключа по підлозі.

— Чом ви не маєте свого власного ключа з цього боку? — запитала Кораліна.

— Є тільки один ключ. Лиш одні двері, — пояснив «інший тато».

— Цить! — кинула йому «інша мати». — Не треба забивати голівку любій Кораліні такими простими речами.

Вона вставила ключа в шпарину й крутнула. Замок ніби й не спрацював, але клацнув, отже, замкнувся.

«Інша мати» кинула ключа в кишеню свого фартуха.

Надворі небо посвітлішало ясною сірістю.

— Навіть якщо в нас не буде опівнічного перекусу, — сказала «інша мати», — нам усе одно потрібен сон для вроди. Я повертаюся в ліжко, Кораліно. Дуже раджу тобі зробити так само.

Вона поклала свої довгі білі пальці «іншому татові» на плече й вивела його з приміщення.

Кораліна підійшла до дверей у дальшому кутку вітальні. Посіпала, але вони виявилися міцно замикані. Зачинені вже були й двері спальні її «інших батьків».

Вона була така стомлена, але їй зовсім не бажалося спати в тій запропонованій спальні. Не бажала дівчинка спати під одним дахом зі своєю «іншою матір'ю».

Вхідні двері не були замикані, тільки зачинені. Кораліна вийшла на світанкове подвір'я, спустилася по кам'яних сходах. Умостилася на нижньому східці. Він був холодний.

Щось волохате тернулося об її бік — тихо, скрадливо. Кораліна підскочила, але зітхнула полегшено, розгледівши, хто прийшов до неї.

— Ой, це ти! — сказала вона чорному котові.

— Бачиш? — мовив кіт. — Не так і тяжко було мене впізнати, правда ж? Навіть без імен.

— Ну, а якби мені треба було покликати тебе?

Кіт наморщив носика й спромігся зберегти незворушний вираз.

— Кликати котів, — довірливо повідомив він, — це трохи схоже на перебільшену метушню. З таким самим успіхом ти можеш покликати й вихор!

— Ну, а якщо пора підобідати? — підказала Кораліна. — Невже ти не хотів би, щоб тебе покликали?

— Авжеж, хотів би! — визнав мурлика. — Але для цього досить лишень гукнути: «Обід!» Розумієш? І не треба жодних тобі імен!

— А навіщо я потрібна їй? — запитала Кораліна в кота. — Навіщо вона хоче, щоб я лишалася тут із нею?

— Гадаю, вона хоче щось любити, — припустив кіт. — Щось таке, що не є нею. А ще, можливо, їй хочеться щось з'їсти. Нелегко розгадувати бажання подібних створінь.

— Маєш ти для мене якусь пораду? — запитала Кораліна.

Кіт спочатку ніби хотів сказати ще щось саркастичне, а тоді поворушив своїми вусами і серйозно мовив:

— Кинь їй виклик! Немає певності, що вона поведе чесну гру, але їй подібні люблять ігри й виклики.

— А що вона за істота? — допитувалася Кораліна.

Але кіт замість відповіді просто розкішно потягнувся і подався геть. Потім зупинився і видав пораду:

— На твоїм місці я б пішов у дім. Поспи трохи. Попереду в тебе довгий день.

І тут він зник. І все ж таки дівчинка визнала: кіт слушно радить. Нишком прослизнула в онімійий будинок, повз зачинені двері спальні, де її «інша мати» й «інший батько»... що? Задумалася вона. Спали? Чигали? І тут їй спало на думку, що, коли вона відчинить двері спальні, то спальня виявиться порожньою — чи, точніш, це порожня кімната й вона лишатиметься порожньою саме до того моменту, коли Кораліна відчинить двері!

Так чи інак, від цього їй стало легше. Кораліна увійшла до зелено-рожевої пародії на її власну спаленьку. Вона зачинила двері й підперла їх коробкою з іграшками, сподіваючись: хай ця коробка й не зупинить того, хто захоче сюди вдертися, але її доведеться посунути, буде якийсь шум — і розбудить Кораліну.

Іграшки в коробці досі ще спали, а як дівчинка посунула їхній «дім», заворушилися, замурмотіли, але швидко знов позасинали. Кораліна зазирнула під ліжку, чи немає там пацюків, але нічого такого там не було. Вона скинула свого халатика й капці, залізла в ліжку. Заснула швидко, тільки й встигнувши подумати, що ж саме кіт мав на увазі, коли говорив про виклик.

Розділ 6

Розбудило Кораліну сонце — вдарило просто в обличчя. Ранок був уже не ранній...

Якусь мить дівчинка не могла втямити, де вона й що вона. Де ж це вона опинилась? І в голові не було повної певності, хто вона така. Вражає: скільки того, чим ми є, буває пов'язано з ліжками, в яких ми прокидаємося вранці. Дивом дивуєшся часом, наскільки крихким виявляється іноді те, чим ми є...

Бувало таке, що Кораліні забувалося, хто вона, коли серед білого дня уявляла себе дослідницею Арктики, чи дощового лісу Амазонії, чи найтемнішої Африки, й треба було, щоб хтось поплескав її по плечу або назвав на ім'я, аби Кораліна злякано повернулася з даліни в мільйон миль — аби лиш за якусь часточку секунди пригадати, хто вона така і як її звать, і що вона взагалі перебуває саме ось тут!

А наразі сонце світило їй в очі, і вона була Кораліна Джонс. Так. І лише потім зелено-рожева гама кімнати, де вона опинилася, і шарудіння великого

фарбованого метелика, що пурхав і бив крильми, прокладаючи собі шлях попід стелею, підказали їй, де саме вона прокинулась.

Дівчинка вилізла з ліжка. Вирішила, що не годиться їй тинятися цілий день у піжамі, халатик у капцях, навіть якби це означало, ніби вона вбралася в одяг «іншої Кораліни». (А хіба є якась «інша Кораліна»? Ні, вирішила вона, «іншої Кораліни» немає. Є тільки вона!) Одначе в гардеробі не було підхожого вбрання. Це все були одешинки для костюмованих вечірок або (подумалося їй) це такі лахи, які б вона залюбки мала у себе вдома — щоб вони висіли в її гардеробі. Все особливі костюми: дрантя відьми, клаптикове вбрання для опудала, костюм воїна з майбутнього, всіяний цифровими вогниками, що виблискували й миготіли, шпетна вечірня сукня, вся всіяна пір'ям та люстерками. Нарешті в шухляді вишукала чорні джинси, зроблені немовби з оксамитової ночі, та сірий светрик барви густого диму з увитими в тканину крихітними зірочками, що тьмяно мерехтіли.

Нацупила на себе ті джинси й светрика. А тоді ще взула ясно-жовтогарячі черевики, які знайшлися на дні гардеробу.

Дістала своє останнє яблуко з кишені свого халатика, а тоді ще забрала, з тієї самої кишені, камінчика з отвором посередині.

Переклала камінчика до кишені джинсів — і враз мов трішечки проясніла голова. От ніби Кораліна вийшла з якогось густого туману.

Подалася до кухні — там нікого.

І все ж таки дівчинка мала певність: хтось та є в помешканні! Пройшла коридором аж до кабінету свого «іншого тата» й виявила: там хтось є.

— А де «інша мати»? — запитала вона в «іншого тата». Той сидів у своєму кабінеті за робочим столом, дуже схожим на стіл її справжнього тата, але цей «тато» не робив анічогісінько взагалі, не читав навіть городницьких-садівничих каталогів, як те робив її рідний тато, коли удавав, ніби працює.

— Надворі, — відповів той. — Лагодить двері. Завелися проблеми з шкідниками.

Він наче був радий, що має хоч до кого заговорити.

— Ви про пацюків?

— Ні, паці — наші друзі. Це інша порода, великий чорний збитошник, що ходить, задерши хвоста догори.

— То ви про ката?

— Атож, — підтвердив її здогад «інший тато».

Сьогодні він не був аж такий дуже схожий на її справжнього батька. Було щось непевно-невиразне в його обличчі — не обличчі, а радше тісті, що мовби росло на дріжджах, згладжуючи всякі там опуклини, западини та зморшки.

— Як по правді, то я й не мав би розмовляти з тобою, поки її немає поруч, — признався «інший». — Але ти не турбуйся. Вона не часто десь вибігає. А я видам тобі всю нашу ніжну гостинність, так що ти й думати забудеш про те, щоб колись повернутися туди до себе.

Він замовк і згорнув руки на животі.

— То що мені робити? — запитала Кораліна. «Інший тато» показав на свої уста: мовчати!

— Якщо ти навіть розмовляти не хочеш зі мною, — розсердилася Кораліна, — то я піду на свої розвідки.

— Нема в тім сенсу! — заперечив «інший тато». — Немає ніякого «десь там», а є тільки «тут». Усе це вона створила: будинок, подвір'я з садом, а також мешканців будинку. Вона все це створила і стала чекати...

Тут «інший тато» збентежився і знову приставив пальця до уст, от ніби похопився, що занадто розбазікався і вибовкав зайве.

Кораліна вийшла з його кабінету. Перетнула вітальню й зразу до старих дверей: вона їх і тягла, й сіпала, й грюкала ними. Але ні: замикано надійно, а ключ в «іншій матері».

Дівчинка роззирнулася по кімнаті. Все тут було таке знайоме — й від того здавалося чимсь по-справжньому дивним. Усе тут було точнісінько таке, яким вона його запам'ятала: стояли всі

бабусині меблі з їхнім чудним духом, на стіні висіла картина, що зображала вазу з фруктами (гроно винограду, дві сливи, персик і яблуко), стояв на лев'ячих лапах низький дерев'яний столик, а порожній камінок начебто всмоктував усе тепло, яке було в приміщенні.

Та було тут щось іще, чого вона не могла пригадати, що бачила досі. На коминковій полиці стояла якась скляна куля.

Дівчинка підійшла до коминка, зіп'ялася навшпиньки й зняла кулю. Це була кругла забавка зі снігом і двома крихітними людьми всередині. Кораліна труснула кулею — і полетів сніг, пролітаючи крізь воду й виблискуючи.

Тоді вона поставила снігову кулю назад, на полицю, й продовжила пошуки своїх справжніх батьків і виходу на волю.

Вона вийшла з помешкання надвір. Повз двері з блискотливими вогнями, за якими «інші панни» Примула й Форсібілла ставили свою вічну виставу, й заглибилася в ліс.

Там, де йшла Кораліна, якби ви пройшли крізь ділянку лісу, ви б побачили далі тільки луг і старий тенісний корт. Але ліс тягнувся ще й далі, от тільки дерева чимдалі ставали все приблизнішими й менше схожими на дерева взагалі.

Пройти ще трохи, і дерева ставали геть приблизні, достоту голі ідеї дерев: внизу сіро-брунастий

стовбур, а вгорі наляпано чогось такого, що могло б означати листя.

Кораліна замислилася: невже її «інша мати» настільки байдужа до дерев? Чи просто вона вирішила не завдавати собі клопоту цією ділянкою, оскільки не розраховувала, щоб хтось зайшов аж так далеко від будинку?

Кораліна йшла все далі.

І тут насунув туман.

Був він вологий, як нормальний туман чи звичайна імла. Не холодний і не теплий. Кораліні здалося, ніби вона іде в ніщо.

«Я дослідниця! — твердила собі Кораліна. — І мені потрібні всі виходи звідсіля, які тільки я зможу вишукати. Тож я йду далі!»

Світ, крізь який вона прошкувала, був бліда ніщота, немов величезний чистий аркуш паперу чи незмірна порожня біла зала. Він не мав ні температури, ні запаху, ні речовини, ні смаку.

«Звісно, ніякий це не туман!» — подумала Кораліна, хоч і не знала, що воно було таке. На мить припустила: а що, як вона осліпла? Але ж ні, ось вона бачить себе, цілком виразно, наче в ясний день. Але під ногами не було землі — сама тобі імлава, молочна білина.

— І чим це ти займаєшся, на твою думку? — запитала Кораліну якась постать, що хтозна звідкіля виринула поруч.

Аж кілька секунд пішло в Кораліни на те, щоб сфокусувати свій зір на тій прояві. Спочатку їй вдалося, ніби то якийсь лев ступає на певній відстані від неї, а тоді вона подумала, що то, либонь, миша, зовсім близько, поруч. І аж тоді вона додумалася, що то таке.

— Я обстежую місцевість! — сказала дівчинка котові.

Волосинки його кожушка наїжено стирчали навсібіч, очі були широко розплющені, а хвіст... хвіст теліпався скоцюрблений між його задніх ніг. Ніхто б не назвав його щасливим котом.

— Погане місце! — муркнув кіт. — Хоча це ти називаєш його місцем, а я — ні. То що ж ти тут робиш?

— Обстежую-досліджую.

— Нічого ти тут не знайдеш, — запевнив дівчинку кіт. — Це просто виворіт, та частина місця, яку вона не потурбувалася створити.

— Вона?

— Та, котра стверджує, що вона — твоя «інша мати», — пояснив кіт.

— Що ж вона таке? — запитала Кораліна.

Кіт не відповів. Він просто перебирав лапами блідий туман поруч Кораліни.

Тут щось почало проступати попереду, щось забовваніло: високе, нависле й темне.

— Ти помилився! — сказала дівчинка котові. — Там щось є!

І тоді та озія набула форми темного будинку, який немовби насувався на них із безформної білини.

— Але ж це... — почала Кораліна.

— Будинок, з якого ти допіру вийшла, — погодився кіт. — Саме він.

— Може, я закрутилася в тумані, — припустила Кораліна.

Кіт скрутив зі свого хвоста знак запитання й схилив голову набік.

— Це ти могла закрутитися, — мовив він. — А я ніяк не міг. Тож ти таки помиляєшся.

— Але як можна піти від чогось і, нікуди не звертаючи, все одно повернутися до того чогось?

— Запростяка! — запевнив кіт. — Уяви собі, що хтось іде круг світа. Вирушаєш від чогось і наприкінці приходиш туди ж.

— Це маленький світ, — мовила Кораліна.

— Для неї він досить великий, — запевнив кіт. — Павутина у павука має бути лиш настільки велика, щоб ловити мух.

Кораліна здригнулася.

— Він сказав, що вона замикає всі ворота й двері, — повідомила Кораліна kota, — аби ти не міг сюди проникати.

— Нехай вона собі старається, — байдуже мовив кіт. — О, так! Нехай старається. — Вони якраз стали під купкою дерев біля будинку. Ці дерева

з вигляду були куди більш схожі на справжні. — Є входи й виходи з таких місць, як оце, про котрі й вона не здогадується.

— То вона й створила цю місцину? — запитала Кораліна.

— Створила, знайшла — яка різниця? — запитав кіт. — Хай там як, а володіє вона ним віддавна, дуже давно. Тримайся... — І тут мурлика як здригнеться, як стрибне! Кораліна й кліпнути оком не встигла, а кіт уже сидів над великим чорним пацюком, придавивши його лапою. — Не скажу, щоб я любив пацюків і в найліпші часи, — розбалакував кіт, ніби нічого й не сталося, — але ці щури в цьому місці всі шпигують для неї. Вона використовує їх як свої очі й руки...

І, мовивши це, кіт відпустив пацюка.

Гризун забіг десь на метр, і тоді кіт єдиним стрибком наздогнав його: прибив до землі ударом гострих кігтів однієї лапи, а другою ще й придавив.

— Люблю цю забаву! — щасливо вигукнув чорний мурлика. — Хочеш побачити, як я це пророблю ще раз?

— Ні! — мовила Кораліна. — Навіщо ти це чиниш? Ти ж мучиш нещасне!

— Мм! — промимрив кіт і знов відпустив щура.

Приголомшений гризун ступив кілька непевних крочків, а тоді кинувся навікача. Ударом лапи кіт підкинув пацюка в повітря і впіймав у свою пащу.

— Припини! — крикнула Кораліна.

Кіт упустив пацюка собі між передні лапи.

— Дехто — є ж такі! — мовив він, зітхнувши, і то таким лагідним тоном, мов змашений олією шовк, — припускає: схильність котів бавитися зі своїми жертвами є таким собі милосердям. Зрештою саме завдяки цьому час від часу декому з цих наших кумедних маленьких підобідків щастить уникнути смерті. А від тебе часто втікає твій обід?

Тут він хап пацюка в пащеку й поніс у гущавину, за дерево.

А Кораліна зайшла до будинку.

Тут панував спокій: тихо, порожньо, безлюдно. Навіть Коралініні кроки по застеленій килимком підлозі немовби відлунювали гучною луною.

У дальшому кінці коридору висіло собі дзеркало. Дівчинка бачила себе в дзеркалі, як вона наближається до нього, і в тому віддзеркаленні сама собі видавалася хоробрішою, ніж почувалася. Більш нікого в дзеркалі не було. Тільки вона, серед того коридору.

І тут чиясь рука торкнула її плече. Кораліна підвела очі. «Інша мати» згори вниз видивлялася на дівчинку великими чорними гудзями своїх очей.

— Кораліно, люба! — заговорила жінка. — Я подумала: зрання, коли ти якраз повернулася

з прогулянки, ми з тобою могли б погратися в якісь ігри. У класи? В монополію? Щасливі сім'ї?

— Вас не було в дзеркалі! — завважила Кораліна. «Інша мати» усміхнулася.

— Дзеркалам ніколи не можна довіряти, — мовила вона. — Ну, то в яку гру пограємось?

Кораліна похитала головою.

— Я не хочу гратися з вами, — сказала вона. — Я хочу опинитися вдома з моїми справжніми батьками. Хочу, щоб ви відпустили їх. Щоб усіх нас відпустили.

«Інша мати» похитала головою, дуже повільно.

— Гостріша за гадючий зуб, — мовила вона, — доччина невдячність. Але і найгордовитіший дух можна зламати — любов'ю.

І її довгі білі пальці зазвивалися, пестячи повітря.

— Я не збираюся полюбити вас! — заявила Кораліна. — І байдуже, що... Ви не можете примусити мене полюбити вас.

— Нумо побалакаймо про це! — запропонувала «інша мати» й попрямувала до світлиці. Кораліна пішла слідом за нею.

«Інша мати» сіла на великий диван. Вона взяла коричневу торбинку, що стояла біля дивана, й дістала звідти шелестючий паперовий пакет.

Жінка простягла пакета Кораліні.

— Хочеш одненького? — чемно запропонувала вона.

Сподіваючись, що там чи іриски, чи шоколадки, Кораліна зазирнула туди. Пакет був до половини повен великих лискучих чорних жуків, які повзали один по одному, силкуючись вилізти з пакета на волю.

— Ні! — відповіла Кораліна. — Жодного такого не хочу.

— Твоя воля, — мовила «інша мати». Вона обережно вибрала особливо великого й чорного жука, повідривала йому лапки (охайно поскладавши їх на велику скляну попільницю, що стояла на столику біля дивана) й закинула комаху собі в рот. І вдоволено захрумала ним.

— Умм! — видала вона і взяла ще одненького.

— Ви хвора! — сказала їй Кораліна. — Хвора, лиха й химородна!

— Оце так дочка має розмовляти зі своєю матір'ю? — в'їдливо запитала «інша мати», напхавши собі повен рот чорних жуків.

— Ви не моя мати! — відрізала Кораліна.

Її «інша мати» пустила ці слова дівчинки повз вуха.

— Ну, мені здається, ти трохи перехвилювала-ся, Кораліно. Можливо, в другій половині дня ми з тобою трохи б повишивали чи помалювали аква-реллю. Потім обід, а опісля, якщо ти будеш хороша дівчинка, ти могла б побавитися трохи з пацюками перед сном. І я прочитаю тобі казочку, і вкрию тебе, й підтикаю ковдру, й поцілую надобраніч.

Її довгі білі пальці ледь затріпотіли, мов стомлена бабка, й Кораліна здригнулася.

— Ні! — заявила Кораліна.

«Інша мати» сиділа собі на дивані. Її уста зціпилися прямою лінією, потім зібгалися зашморгнути-м гаманцем. Вона кинула собі в рот іще жука, потім іще одного — мов які родзинки в шоколаді. Її очі — великі чорні гудзі — вп'ялися в карі очі Кораліни. Пасма її лискучих чорних кіс звивалися й крутилися їй по шиї та плечах, от ніби їх ворушив якийсь легіт, котрого Кораліна не могла відчувати чи поторкати.

Так вони видивлялися одна на одну з хвилину. Тоді «інша мати» вигукнула:

— Що це за манери!

Вона дбало скрутила свій паперовий пакет, щоби жоден жук не втік, і запхнула назад, у велику крамничну торбинку. Тоді підвелася, стаючи все вищою й вищою! Такою високою Кораліна її начебто ще не бачила. Господиня сягнула рукою в кишеню свого фартуха, дістала спершу чорного ключа від дверей вітальні (але, насупившись, кинула його до своєї торбинки), а тоді видобула крихітного сріблястого ключика. Переможно піднесла його вгору.

— Ось тобі! — мовила вона. — Це для тебе, Кораліно. Для твого ж блага. Бо я люблю тебе. Щоб навчити тебе хороших манер. Без манер чоловік не кавалер!

І, схопивши Кораліну, потягла її назад у коридор, аж до дзеркала в дальньому кінці. Тоді вставила ключика в дзеркало й покрутнула.

Дзеркало й відімкнулося, мов які дверцята, відкривши якийсь темний простір.

— Ти вийдеш звідси, як трохи навчишся добрих манер! — прорекла «інша мати». — Коли станеш готова бути люблячою донечкою.

Схопила Кораліну й запхнула в імлавий простір задзеркалля. Часточка жука прилипла їй до спідньої губи, а в чорних гудзиках її очей не було жодного виразу.

Тоді «інша мати» зачинила дверцята — половинки дзеркала, лишивши Кораліну в тій пітьмі.

Розділ 7

Кораліна відчувала, як десь у глибині грудей хвилиною здіймається велике ридання. Але дівчинка вчасно його притлумила, поки воно не вирвалося назовні. Зробила глибокий вдих і відпустила відчай. Виставила вперед руки, аби обмацати ту тісноту, в якій її ув'язнили. Завбільшки це було як ящик для віника: заввишки достатнє, щоб тут стояти чи сидіти малій дитині, але не настільки широке чи глибоке, аби можна було лягти.

Одна стінка була скляна, холодна на дотик.

Вона ще й вдруге обстежила ту крихітну комірчину, обмацуючи кожну поверхню, до якої тільки могла дотягтися руками, вишукуючи якихось дверних ручок, вимикачів чи прихованих зачіпок, аби вибратися звідсіля, але так нічого й не знайшла.

По тильній стороні руки пробіг павук, і дівчинка насилу притлумила зойк. Але, коли не рахувати павука, вона була сама-одна в тій комірчинці, в непроглядній темряві.

І тоді її пальці намацали щось, що на дотик було — подумати лишень! — чиймись щоками

й губами, малесенькими й холодними, і чийсь голос прошепотів їй на вухо:

— Тихо! Принишкни! Не кажи нічого, бо стара карга, можливо, підслуховує!

Кораліна не обізвалася.

Вона відчула, як чиясь холодне ручення обмацує їй лице: пальчики бігали по її шкірі, от ніби нічний метелик ніжно торкався крильми.

Ще чийсь голосок, непевний і такий тихий, що Кораліна подумала, чи не причулося це їй, запитав:

— А ти... ти жива?

— Так, — прошепотіла Кораліна.

— Бідолашне дитя! — мовив перший голос.

— А хто ви? — пошепки запитала Кораліна.

— Імена, імена, імена... — обізвався і третій голос, геть далекий і загублений. — Після того, як перестанеш дихати, як урветься серцебиття, — імена — це перше, що зникає. Наші спогади зберігаються довше, ніж наші імена. У мене в пам'яті досі бережеться спомин, як одного травневого ранку моя гувернантка несла мого обруча й паличку, а ранкове сонце було в неї за спиною, і всі тюльпани гойдалися під леготом. Але я позабував імена: і моєї гувернантки, й тих тюльпанів.

— Не думаю, щоб тюльпани мали імена, — заперечила Кораліна. — Вони просто тюльпани та й годі.

— Може, й так, — сумно мовив голос. — Але я завжди гадав, що ті тюльпани повинні були мати

імена. Вони були червоні, й оранжево-червоні, й червоно-оранжево-жовті, немов жарини в коминку дитячої кімнати зимового вечора. Я пам'ятаю їх.

Цей голос звучав так сумно, що Кораліна простягла руку туди, звідки він долинав, і натрапила на холодну руку, й міцно її потисла.

Її очі почали звикати до темряви. Оце вже Кораліна й побачила (чи то уявила, нібито побачила?) три постаті-привиди, і всі невиразно-бліді, мов місяць на денному небі. То були образи дітей десь її зросту. Та холодна рука стисла їй руку.

— Дякую! — мовив голос.

— А ти дівчинка? Чи хлопчик? — запитала Кораліна.

Співрозмовник мить помовчав.

— Коли я був маленький, то носив спіднички й мав довгі кучеряві коси, — повідомив він, вагаючись. — Але ти оце запитала, і мені вже здається, що одного чудового дня дорослі забрали мої спіднички, давши натомість штанці й підстригши мої коси коротко.

— Про таке ми й не думаємо, — обізвався перший з голосів.

— Тож, мабуть, таки хлопчик, — провадив той, чю руку, тримала Кораліна. — Я певен: колись я був хлопчиком!

І його постать замерехтіла ледь ясніше в пільмі задзеркальної комірчини.

— Що ж сталося з вами всіма? — запитала Кораліна. — Як ви потрапили сюди?

— Вона залишила нас тут, — повідомив один з голосів. — Вона викрала наші серця, викрала наші душі й забрала наші життя, лишивши нас тут напризволяще, та й забула про нас, покинутих у цій пітьмі.

— Ви бідолашки! — поспівчувала Кораліна. — І як довго ви сидите отут узаперті?

— Дуже-дуже довго! — сказав чийсь голос.

— Атож. Стільки літ, що й не злічити! — додав інший.

— Я вийшов через кухонні двері, — повідав голос того, хто вважав, що, можливо, він був хлопчиком, — а опинився знов у вітальні. Але вона вже чекала на мене. Сказала мені, буцім вона — моя «інша мама». Але я більш ніколи не бачив моєї справжньої матері.

— Тікай! — обізвався перший з тих голосів («Ще одна дівчинка», — виснувала Кораліна). — Тікай, поки ще є повітря у твоїх легенях, і кров у твоїх жилах, і тепло в серці! Тікай — поки ще маєш свій власний розум і свою власну душу!

— Я нікуди не тікаю, — заперечила Кораліна. — Вона забрала моїх батьків. Я прийшла визволити їх!

— Ах! Таж вона протримає тебе тут, аж поки дні перетворяться на порох, і листя опадє, і літа промайнуть одне по одному, неначе цок-цок-цок... годинника!

— Ні, — сказала Кораліна, — у неї це не вийде!
У задзеркальній комірчині запала тиша.

— А й справді... Що як?.. — мовив голос із пійми. — Якщо ти зумієш визволити своїх маму й тата з лабет карги, то ти б могла визволити й наші душі!

— Вона забрала ваші душі? — приголомшено запитала Кораліна.

— Так! І заховала їх.

— Ось чому ми не змогли відлетіти звідси, коли померли. Вона тримала нас, жила з нами, тож нині від нас нічого нічого не лишилося — немов самі павучі оболонки й гадючі линовища. Знайди наші заховані серця, юна панно!

— І що станеться з вами, якщо я це втну? — запитала Кораліна.

Голоси мовчали.

— А що вона хоче зробити зі мною? — допитувалася дівчинка.

Бліді постаті ледь колихалися. Кораліна уявила: вони — просто залишкові образи, не більше; неначе відблиски, що залишаються в очах людини, коли згасне яскраве світло.

— Це не боляче, — прошепотів ледь чутний голос. — Вона забере твоє життя, і все, чим ти є, і все, що тобі дороге, й залишить тебе ні з чим — з самою імлою, з самим туманом. Вона забере твою радість. І котрогось дня ти прокинешся, а твоє серце, твоя душа десь поділися, вони вже не з тобою. Ти станеш

порожньою оболонкою, солом'яним віхтиком, сном, який розтає, коли прокинешся, а чи спомином про щось забуте.

— Порожньою, — прошепотів третій голос. — Порожньою, порожньою, порожньою, порожньою, порожньою...

— Ти повинна втекти! — ледь чутним зітханням долинув голос.

— Я так не думаю, — заперечила Кораліна. — Я вже пробувала втекти, і це не спрацювало. Вона просто забрала моїх батьків. Ви можете підказати, як вислизнути з цієї комірчини?

— Якби ми це знали, то сказали б тобі.

— Бідолашки! — мовила Кораліна сама до себе. Вона скинула светрика, скрутила його й підклала під потилицю, замість подушки. — «Інша мати» не триматиме мене в п'їтмі вїчно, — ще сказала дївчинка. — Вона привела мене сюди, щоб гратися в ігри. «Ігри й виклики!» — сказав той кіт. Але тут, у цїй темряві, не великий з мене виклик...

Кораліна і вигиналася, й викручувалася, сідала і так, і сяк, щоб зручніше вмотитися в тому тісно-му задзеркаллі. Кишечки в животі заграли їй марша. То вона зїла своє останнє яблуко, вигризаючи й найкрихітніші його часточки і намагаючись розтягти цей свій обїдець якнайдовше. Та ось яблука не стало, а вона все одно була голодна. Тоді їй сяйнула думка, й вона прошепотїла:

— Коли карга прийде випустити мене, чом би вам трьом не вийти разом зі мною?

— Ми й хотіли б, — зазітхали ті три ледь чутні голосочки. — Але ж вона позабирала наші серця. Тепер нам можна перебувати лише в темних, пустих місцях. Світло попече нас і спалить.

— Ох! — сумно видихнула Кораліна.

Вона заплющила очі, від чого пітьма стала ще темніша, поклала голову на скручений светрик і заснула. А коли засинала, їй здалося, ніби вона відчула якийсь примарний, зате ніжний, поцілунок на своїй щоці, й тонесенький голосочок прошепотів їй на вухо — такий тихий, що його наче й не було зовсім, швидше лагідний подих, ніж голос, аж Кораліна ладна була повірити, що їй це причулося.

— Дивись крізь той камінчик! — промовив голосочок. І тоді Кораліна й заснула.

Розділ 8

Тепер «інша мати» мала здоровіший вигляд, ніж досі: щоки їй ледь зарум'яніли, а коси її ворушилися ліниво, мов розімлілі змії в теплий день. Чорні гудзі її очей виблискували, мов хто їх допіру начистив-відполірував.

Вона пройшла крізь дзеркало, от ніби то було не щось тверде, а рідке, як вода, й витріщилася на Кораліну. Потім відімкнула дверцята маленьким срібним ключем. Узяла Кораліну на руки, достоту як це робила справжня Коралініна мама, коли її донечка була набагато менша, і ну люляти ще напівсонну дитину, от ніби то було немовля.

«Інша мати» занесла Кораліну до кухні й дуже обережно поклала її на бар-стійку.

Кораліна зробила зусилля, щоб прокинутися, пам'ятаючи тільки, що її допіру люляли й любили, і бажаючи, щоб це тривало й далі... але за мить збагнула, де це вона і з ким саме.

— Бачиш, люба моя Кораліно, — обізвалася до неї її «інша мати», — я прийшла й забрала тебе з тієї шафки. Тобі треба було піднести урок, але ми

тут пом'якшуємо наші вироки милосердям, ми любимо грішника й ненавидимо гріх. І віднині, якщо ти будеш доброю дитиною, що любить свою матір, якщо будеш слухняна й говоритимеш чемно, ми з тобою, я і ти, чудово розумітимем — і любитимем! — одна одну.

Кораліна продерла заспані очі.

— Там, у комірчині, були й інші діти, — повідомила вона. — Давні, з давно минулих часів.

— Справді? — перепитала «інша мати», жваво рухаючись поміж сковорідками й холодильником, носячись із яйцями й сирами, маслом та шматом покрояного бекону.

— Так, — наполягала Кораліна. — Вони були там. Гадаю, ви хочете перетворити й мене на одну з них. На мертву шкаралущу.

«Інша мати» лиш лагідно усміхнулася. Однією рукою вона била яйця й виливала їх у миску, а іншою підбивала й вертіла їх. Тоді кинула кавалок масла на сковорідку, де воно засичало, запирхало, а господиня тим часом порізала сир тонкими шматочками. Тоді злила розтоплене масло й сир в яечну суміш і знов усе те попідкидала-поколотила.

— А я думаю: ти просто дурненька, моя люба! — відповіла «інша мати». — Я люблю тебе. І завжди тебе любитиму. До речі, ніхто розумний не вірить у привидів. А це тому, що всі вони такі брехуни! Вчуй дух чудового сніданку, що я готую для

тебе. — Вона вилила жовту суміш на сковорідку. — Омлет із сиром. Твій улюблений!

Рот Кораліни наповнився голодною слиною.

— Ви любите ігри, — сказала дівчинка. — Таке мені розповіли.

Чорні очі «іншої матері» зблиснули.

— А хто ж їх не любить! — тільки й мовила вона.

— Еге ж, — сказала Кораліна. Вона злізла з барстійки й сіла за кухонний стіл.

Бекон шкварчав і пирхав на грилі. Пах він чудесно.

— Чи не було б вам приємніш, якби ви здобули мене в чесному змаганні? — запитала Кораліна.

— Можливо, — відповіла «інша мати». Вона хоч і зберегла незворушний вигляд, але її пальці засіпались, забарабанили, а червоний язик облизав їй губи. — Що саме ти пропонуєш?

— Я, — сказала Кораліна, обхопивши руками коліна, щоб не трусились, — якщо програю, залишуся тут із вами навіки й дозволю вам любити мене. Буду вам щонайсумліннішою дочкою. Їстиму вашу їжу й гратимуся в «щасливі сім'ї». І дозволю, щоб ви нашили мені ті ваші гудзики на очі.

«Інша мати» втупилася в неї, не кліпаючи чорними гудзиками очей.

— Звучить дуже гарно, — похвалила вона. — А якщо ти не програєш?

— Тоді ви мене відпускаєте. І відпускаєте всіх: моїх справжніх батька-матір, тих померлих дітей — усіх, кого ви запопали у вашу пастку.

«Інша мати» вийняла бекон із-під гриля й виклала його на тарілку. Тоді скинула сирний омлет зі сковорідки на тарілку, та так управно, що він мов сам собою склався в чудову омлетову форму.

Жінка поставила тарілку зі сніданком перед Кораліною, а ще — склянку свіжовичавленого помаранчевого соку й кухоль пінистого гарячого шоколаду.

— Так! — сказала вона. — Мені до вподоби ця гра. Але яка саме буде у нас гра? В загадки? На знання? Чи на вправність?

— Гра в пошуки-роздобутки, — запропонувала Кораліна. — Пошуки речей, людей.

— І що ж, на твою думку, ти маєш вишукати у цій грі в хованки, Кораліно Джонс?

Кораліна повагалася мить, а тоді сказала:

— Моїх батьків. І душі дітей, що в задзеркаллі.

«Інша мати» так звитяжно заусміхалась, аж Кораліна засумнівалася: чи правильний зробила вона вибір? Однак вже не передумаєш: пізно!

— Домовились! — кинула «інша мати». — А зараз з'їж свій сніданок, моя солоденька. Не потерпай: він тобі не зашкодить.

Кораліна втопила очі в той сніданок, ненавидячи себе за те, що піддалася так легко. Але ж вона помиралася з голоду!

— Як я можу бути певна, що ви дотримуєте слова? — запитала Кораліна.

— Я присягну! — запевнила «інша мати». — Присягаюся могилою моєї рідної матері!

— А вона в могилі? — доскіпувалася дівчинка.

— О так! — вигукнула «інша мати». — Я сама її туди поклала. А тоді бачу: мати силкується вилізти звідти! То я її знов туди запхнула.

— Покляніться чимось іншим — щоб я могла покластися на ваше слово!

— Моєю правицею! — піднесла свою праву руку догори «інша». Звільна поворушила вона довгими пальцями, демонструючи нігті, такі схожі на кігті. — Присягаюся правицею!

— Добре! — стонула плечима Кораліна. — Дмовились.

Вона розважливо спожила свій сніданок, щосили стримуючи себе, аби не проковтнути їду, мов голодна вовчиця.

Поки дівчинка їла, «інша мати» невідривно видивлялася на неї. Нелегко було збагнути вираз у тих чорних гудзях «материних» очей, але Кораліні подумалося: «Схоже, «інша» також голодна!»

Вона випила помаранчевий сік, але не змогла присилувати себе хоч сьорбнути гарячого шоколаду, дарма що знала: він буде їй до смаку!

— Де можна мені розпочати пошуки? — запитала Кораліна.

— Де хочеш, — зронила «інша мати» таким тоном, ніби їй і справді було байдуже.

Кораліна подивилася на неї й тяжко задумалася. Не було сенсу, вирішила вона, обстежувати сад і позабудинкову територію: вони не є справжні, а отже, й не існують. Не існували ні занедбаний тенісний kort, ні бездонний колодязь у світі «іншої матері». Справжнім, реальним був тільки сам будинок.

Дівчинка роззирнулася по кухні. Відкрила духовку, зазирнула до холодильника, покопирсалася у відділенні для салатів холодильника. «Інша мати» ходила назирці за нею, дивлячись на Кораліну з по-смішечкою в кутиках своїх губів.

— До речі, а які душі завбільшки? — запитала Кораліна.

«Інша мати» вмостила за кухонним столом, прихилившись спиною до стіни, але так нічого й не відповіла. Вона поколупалася в зубах своїм довгим нігтем із червоним лакуванням, а тоді почала легенько постукувати: тук-тук-тук! — по відполірованій чорній поверхні своїх чорно-гудзикових очей.

— Гаразд, — мовила Кораліна. — І не кажіть. Мені байдуже. Це не має значення, допоможете ви мені чи ні. Всі знають, що душа завбільшки з пляжного м'яча.

Вона сподівалася, що «інша мати» бовкне щось ніби: «Дурниці! Вони завбільшки з дозрілу цибулину — чи валізу — а чи дідусеві годинники!» Але

«інша мати» просто усміхалася, а те постукування пальцем по гудзику-оку було таке постійне й нескінченне, мов крапотіння води з нещільно закрученого крана. І тоді Кораліна збагнула: то й справді крапотить вода, а «інша мати» мов випарувалася! Дівчинка лишилась сама-одна в кухні.

Кораліна здригнулася. Вона воліла, щоб «інша мати» була в якомусь одному місці, бо якщо ця жінка ніде, то вона може перебувати де завгодно! І, зрештою, те, чого не бачиш, воно завжди страшніше. Дівчинка заклала руки в кишені, й пальці зімкнулися навколо заспокійливої форми камінчика з отвором посередині. Вона вийняла камінчика з кишені й, тримаючи перед себе, мов якого пістолета, вийшла в коридор.

Ніде жодного звука — крім того крапотіння води з крана.

Кораліна подивилася в дзеркало у кінці коридору. А воно на мить затуманилося, і в ньому неначе попливли обличчя, невиразні, безформні, а тоді обличчя зникли, і в дзеркалі не стало нікого — крім дівчинки, замалої зростом як на її вік, і в руці вона тримала щось таке, що ледь жевріло, мов зелена жаринка.

Кораліна перевела погляд на свою руку: в ній був простий крем'яшок із просвердленою дірочкою, брунастий некоштовний камінчик. Тоді знов перевела погляд на дзеркало: там її камінчик мерехтів,

мов який смарагд. Та ось із камінчика в дзеркалі вихопився промінь зеленого полум'я й полетів до Кораліниної спальні.

— Гмм! — вихопилось у Кораліни.

Хутчій за тим променем до спальні! Коли Кораліна увійшла, іграшки схвильовано затріпотіли, от ніби раді були бачити її, а маленький танк вискотився з коробки для іграшок, щоб привітати малу господиньку, й переїхав своїми гусеницями кілька інших цяцьок. Та ось він гепнувся на підлогу й перевернувся, та так і лишився лежати на килимку, мов жук, що перекинувся на спину. Танк гурчав і ганяв свої гусениці по колу, аж поки дівчинка взяла його й поставила «на ноги». Засоромлений танк утік під ліжку.

Кораліна роззирнулася по кімнаті.

Позаглядала в шафки й шухлядки. Тоді взяла коробку для іграшок за один край і висипала всі іграшки на килимок, а вони забурчали, почали потягатися, звиватися з незвички, звільнившись від обіймів одне одного. Сіра кулька викотилася на підлогу й стукнулася об стіну. Кораліна подумала, що жодна з іграшок не є дуже схожа на душу. Взяла, порозглядала срібний браслет з амулетами: з нього звисали крихітні тваринки-амулетики, які гасали одна за одною по периметру браслета, так що лисиця ніколи не доганяла кроля, а ведмідь не міг угнатись за лисицею.

Кораліна розтулила долоньку й подивилася на камінчик з отвором, сподіваючись дістати якусь підказку, але не отримала нічого. Висипані з коробки іграшки здебільшого позалазили під ліжку, поховалися там, а ті кілька цяцьок, що лишилися на видноті: зелений пластмасовий солдатик, скляна кулька, яскраво-рожеве йо-йо і подібний дріб'язок — то все були такі речі, яких повно на дні коробок для іграшок у реальному світі: забуті, покинуті й не люблені.

Кораліна вже хотіла піти пошукати деінде, а тоді згадала той голос у пільмі, тихий-тихий шепіт, і що він сказав їй робити. Вона взяла камінчика з отвором і підняла на рівень свого правого ока. Приплющила ліве око й подивилася на кімнату крізь той отвір у камінчику.

Світ, яким вона його побачила крізь камінчик, був безбарвно-сірий, мов малюнок сірим олівцем. Усе здавалося сірим... ні, не геть усе! Щось там блищало на підлозі, а барва — мов жарина в коминку дитячої кімнати, а чи мов червоно-жовтогарячий тюльпан, що хитається під травневим сонцем. Побоюючись, що, коли вона відірветься оком від камінчика, та ніби жарина щезне, Кораліна простягла ліву руку, мацаючи: де ж воно, те, що яріє?

Та ось її пальці зімкнулися навколо чогось гладенького й прохолодного. Вона його підхопила, а тоді відвела камінчика з отвором від ока, щоб

розглянути знахідку. Скляна кулька з дна коробки для іграшок невиразно сіріла на рожевій її долоньці. Кораліна знов піднесла дріявого камінчика до ока й подивилася крізь камінчик на кульку. І знову кулька запалахкотіла, заіскрилася червоним вогнем!

І чийсь голосочок прошепотів їй у голові:

— Як по правді, пані, то я оце, подумавши, переконався: я, звісно, був хлопчиком! Ой, але тобі треба поспішати! Ти маєш знайти ще двох із нас, а та карга вже розсердилася на тебе за те, що ти відкрила мене!

«Якщо я маю це зробити, — подумала Кораліна, — то тільки не в цих її одешинках!» То й перевдяглася знову в свої піжаму, блакитний халатик, взула свої капці, охайно склавши й залишивши сірий светрик і чорні джинсики на ліжку, а жовтогарячі черевики — на підлозі біля коробки для іграшок.

Дівчинка поклала кульку в кишеню халатика і вийшла в коридор.

А тут щось як ужалить її в обличчя, в руки! Так січе шкіру пісок на пляжі вітряного дня. Прикривши очі долонями, Кораліна пішла далі.

Піщані укуси жалили все дужче, а йти ставало дедалі тяжче й тяжче, от ніби вона ступала вже проти буряного вітру. Лихий то був вітер і до чого ж холоднющий!

Кораліна ступила крок назад, на вже пройдений шлях.

— Ой, ступай вперед! — прошепотів примарний голосок їй на вухо. — Бо карга сердиться.

Кораліна, все ще в коридорі, знову ступила крок уперед — аби тільки втрапити в новий порив шквалу, який колов їй щоки, обличчя невидимим піском, гострим, як голки, як бите скло.

— Грай чесно! — крикнула Кораліна в той вітер.

Відповіді не було, але вітер іще раз шмагонув дівчинку злостиво, а тоді ослаб і вщух зовсім. Минаючи кухню, Кораліна у тиші, що зненацька запала, вчула крапотіння води з незакрученого крана — а чи то довгі нігті «іншої матері» нетерпляче вистукували по стільниці? Їй так кортіло глянути, що ж там, але вона погамувала це бажання.

Ще кілька кроків, і дівчинка опинилася перед парадними дверми, й вийшла надвір.

Кораліна зійшла униз по східцях і подалася круг будинку до помешкання «інших» панн Примули й Форсібілли. Лампочки навколо їхніх дверей спалахували й гасли тепер майже безладно, тож не виходило жодних слів, які б могла втямити Кораліна. Двері були зачинені. Що, коли вони замикані? Дівчинка щосили їх штовхнула. Спочатку двері не піддавалися, а тоді раптом розчахнулись, і Кораліна вскочила, спотикаючись, у темне приміщення.

Дівчинка затисла в кулачку того камінчика з отвором посередині й рушила в чорноту. Вона сподівалася, що опиниться посеред зали, а попереду

буде, за завісою, сцена. Але там не було нічого. Там панувала темрява, а театр був порожній. Обережно посувалася вона вперед. Щось зашелестіло над головою. Кораліна подивилася вгору, де пільма була ще густіша, і в цю мить наступила на щось ногою. Вона нахилилася й підняла — ліхтарик! Увімкнувши його, обвела променем приміщення.

Театр був покинутий і занехаяний. На підлозі валялися потрощені стільці, й старе запилюжене павутиння оповивало стіни, звисаючи з перетрухлих балок і з майже перетлілих оксамитових завіс.

Знову щось шелеснуло. Кораліна спрямувала промінь ліхтарика вгору, на стелю. Там висіли якісь киселеподібні істоти, позбавлені хутра. Дівчинка подумала, що колись вони мали обличчя — можливо, навіть були собаками? Але які собаки мають шкіряні крила, мов кажани? Які пси можуть висіти догори дригом, мов павуки чи ті ж таки кажани?

Світло стурбувало ті створіння, й одне з них знялося в повітря, важко б'ючи крильми запилюжене повітря. Воно пролетіло так низько над Кораліною, що вона мусила пригнутись. Створіння сіло на далекій стіні, а тоді рушило, чіпляючись кігтями, назад, до того гнізда кажанопсів під стелею.

Кораліна піднесла камінчика до ока й, дивлячись крізь нього, оглянула приміщення, шукаючи щось таке, що б жевріло чи блищало: то був би певний знак, що в цій залі є ще одна захована душа.

Променем ліхтарика вона обмацувала залу, все вишукуючи-дивидляючись, а від густих порохів у повітрі промінь здавався чимсь майже твердим.

Щось там таке видніло за зруйнованою сценою, на стіні за кулісами. Якесь сіро-біле, удвічі більше за Кораліну, воно приліпилося до стіни, мов слимак. Кораліна зробила глибокий вдих. «Я не боюсь! — запевнила дівчинка саму себе. — Тільки не я!» Сама собі дивуючись, видерлася вона на стару сцену, підтягуючись і втоплюючи пальці в спорохнявіле дерево.

Підступивши ближче до тієї прояви на стіні, вона розгледіла: то якась подоба мішка, чогось такого, як торбинка з павучими яйцями. Від променя те щось затіпалося. Щось там було, в тім мішку, наче людина, але наділена двома головами і удвічі більшою кількістю рук і ніг, ніж мало б бути в когось одного.

Та істота в мішку здавалася жахливо безформною, недоробленою, от ніби зліпили з пластиліну двох людей, а тоді розіграли й сплющили водно.

Кораліна завагалася. Ближче підступати до тої маси їй не хотілося. Собако-кажани почали, одне по одному, спадати зі стелі й кружляти по театру, наближаючись до дівчинки, але й не чіпаючи її.

«Мо', тут і немає жодних захованих душ? — подумала Кораліна. — То чи не ліпше буде вшитися звідсіля й пошукати деінде?» Вона востаннє оглянула

приміщення крізь продірявлений камінчик: занедбаний театр мав блякло-сірий вигляд, але щось брунасте жевріло, розкішно-яскраве, мов полірована деревина вишні, всередині мішка! Хоч би що там жевріло, а його тримала одна з рук істоти, приліпленої до стіни.

Повільно рушила Кораліна по тій сирій сцені, намагаючись видавати якнайменше шуму, побоюючись, що, коли вона потурбує ту почвару в мішку, воно розплющить очі, побачить її, і тоді...

Це було б найстрашніше, що тільки вона могла собі уявити: що воно вирячиться на неї! Серце калатало в грудях дівчинки. Ще крок...

Ще ніколи Кораліні не було так страшно, але крок за кроком вона підступала все ближче. Ось і мішок. Тоді вона проштовхнула свою правицю в ту липучу, чіпку білість, що висіла на стіні. Коралініна рука заглиблювалась, а те ніби павутиння від цього тихо лускотіло, мов крихітний вогник, а ще ж воно липло їй до шкіри, до одежі — достоту, як облипає справжнє павутиння, як клеїться карамельна начинка. Та ось дівчинка таки добулася туди вгору й доторкнулася до холодної руки, пальці якої, відчувала вона, були зціплені навколо ще однієї скляної кульки. Шкіра почвари була слизька, мов вимашчена киселем. Кораліна сіпнула кульку до себе.

Спочатку нічого не сталося — досить таки міцний був стиск пальців поторочі. А тоді, один

по одному, ті пальці послабили свій зціп, і кулька, ковзь! — і вислизнула в Коралініну руку. Раденька, що почварині очі так і не розлупилися, вона про-смикнула свою правицю на волю з того липучого павутиння. Посвітила на ті два обличчя й виснувала: ніби схожі на молодші версії панн Примули й Форсібіллі? Але так скручені й сплющені до купи, неначе два шматки воску, розтоплені й злиті в одну моторошну річ.

Зненацька, без хоч би якого попередження, одна з чотирьох рук потвори хап Кораліну за правицю! Однак слизькі нігті лиш дряпнули шкіру дівчинки й не схопили руки, надто слизької від павутиння, й Кораліна змогла відскочити. І тут розлупилися ті очиська — чотири чорні гудзі зблиснули, вирячившись згори на дівчинку, й два голоси, яких Кораліна в житті не чувала, заволали до неї. Один голос мов шептав-нарікав, а другий роздзижчався, мов сердита тлуста муха-гаруха між шибок, але промовляли вони водно:

— Злодюга! Віддай! Стій! Злодюга!

Довкола залопотіли крильми кажанопси. Кораліна почала свій відступ. Але швидко збагнула: хай там яке страхітливе було потворисько на стіні — те, що колись виступало на сцені як «інші панни Примула й Форсібілла», — воно лишалося законоване й приклеєне до стіни павутинним мішком. Воно нездатне було переслідувати її.

Кажанопси хляпали крильми, лопотіли-пурхали довкола неї, але ніякої шкоди їй не завдавали. Кораліна злізла зі сцени й посвітила ліхтариком, шукаючи виходу зі старого театру.

— Тікай, панночко! — захлипав дівчачий голосок їй у голові. — Тікай, не гайся! Ти вже маєш двох із нас. Тікай із цього пекла, поки ще тече кров у твоїх жилах!

Кораліна вкинула нову кульку до першої, в кишеньку. Он двері! Вона підбігла й потягла з усієї сили... Відчинилися, нарешті!

Розділ 9

А тим часом надворі світ обернувся безформною крутнявою туману, з-за котрого не проглядали ані силуети, ані тіні, тоді як сам будинок весь начебто покрутився і розтягнувся. Кораліні здалося, неначе будинок підступно скрадається й пильно стежить за нею, от ніби то й не дім, а сама тільки ідея дому... Ну, а особа, котра придумала цю ідею, звісно ж, ой не добра! Коралініна правиця досі була в липучому павутинні, й дівчинка, як могла, постаралася ту бридоту віддерти. Сірі вікна будинку поперекошувалися під дивними кутами...

«Інша мати» вже чекала на неї, стоячи на траві й згорнувши руки на грудях. Її чорні очі-гудзики не виказували жодного виразу, але уста були міцно зціплені рисою холодної лютості.

Уздрівши Кораліну, вона простерла одну довгу білу руку й зігнула пальця, підкликаючи дівчинку до себе. Кораліна підійшла. «Інша мати» мовчала.

— Я знайшла дві душі, — доповіла Кораліна. — Маю знайти ще одну.

Вираз обличчя «іншої матері» ніскілечки не змінився. От ніби вона й не почула, що сказала Кораліна.

— Ну, я просто подумала, що вам цікаво знати, — додала Кораліна.

— Дякую, Кораліно, — холодно мовила «інша мати». Але голос її виходив не з рота — він долинав звідусіль: із туману, з мжички, з будинку, з неба. «Інша» додала: — Ти ж знаєш, я люблю тебе.

І Кораліна мимоволі кивнула головою. Бо й правда: «інша мати» любила її. Але любила так, як скупердяга любить гроші, а чи дракон — своє золото. Кораліна вчитала з очей-гудзів своєї «іншої матері», що вона для неї — просто набуток, більш нічого. Улюблена тваринка, чия поведінка зайшла задалеко й перестала тішити господиню.

— Я не потребую вашої любові, — сказала Кораліна. — І нічого од вас не хочу.

— Навіть руки допомі? — перепитала «інша мати». — Досі ти так добре справувалася. І мені подумалося, що тобі, можливо, буде в знадобі невеличкий натяк, який підсобив би тобі довершити твій пошук скарбів.

— Я й сама чудово справуюся, — запевнила Кораліна.

— Авжеж, — визнала «інша мати». — Але якби ти захотіла потрапити у порожню квартиру

в передній частині будинку, щоб там роздивитися, ти б наштотхнула на замкнені двері — і що б ти тоді вдіяла?

— О! — протягла Кораліна. Вона мить подумала, а тоді запитала: — Від тих дверей є ключ?

«Інша мати» стояла, мов залякла, в схожому на сірий папір тумані, серед світу, що робився дедалі пласкіший. Її чорні коси звивалися навколо її голови так самостійно, от ніби мали свій розум і свою мету, геть незалежні від розуму й цілей їхньої господині. Зненацька «інша» закашлялась, десь у глибині горла, а тоді розкрила рота.

Чаклунка підняла руку й зняла зі свого язика невеличкого мідного ключика від парадних дверей.

— Тримай! — мовила вона. — Це допоможе тобі втрапити досередини.

Недбалим рухом «інша» кинула ключа Кораліні, й дівчинка впіймала його однією рукою, не встигнувши й подумати, треба їй цей ключик чи ні. Ключ був іще ледь вологий.

Пронизливий вітер дунув на них, і Кораліна, здригнувшись, зиркнула набік. А коли знову глянула вперед, то була вона вже сама-одна.

Вагаючись, пішла вона довкола будинку до його фронтона й стала перед дверми порожньої квартири. Як і всі тутешні двері, ці також були пофарбовані в яскраву зелень.

— Вона не зичить тобі добра! — прошепотів примарний голосок їй у вусі. — Ми не віримо, що вона хоче допомогти тобі. Це може бути пастка!

— Так, либонь, ваша правда, — відповіла Кораліна. А тоді вставила ключа в шпарину й крутнула.

Двері безгучно відчинилися, й Кораліна тихо увійшла досередини.

У цьому помешканні стіни були кольору несвіжого молока. Дерев'яні дошки підлоги світили голизною, тхнули пилюкою, а ще мали сліди від лежання колись на них старих килимків і рядужок.

Тут не було жодної меблини, тільки видно було, де меблі стояли колись. Нічим не прикрашені стіни виказували відсутністю кольору, де колись висіли картини чи світлини. Тут панувала така глуха тиша, аж Кораліні здалося, ніби вона чує, як пилинки плавають у повітрі.

Тут з'ясувалося: Кораліну дуже непокоїть, чи не вискочить раптом щось на неї! То вона почала насвистувати. Їй здавалося, що, як вона свистітиме, то поторочам не так просто буде напасти на неї.

Спочатку вона перейшла в порожню кухню. Тоді перетнула порожню ванну кімнату, де була сама чавунна ванна, а в ній покоївся здохлий павук завбільшки з невеличкого kota. Остання кімната, котру вона подивилася, була, так їй подумалося, колись спальнею; Кораліна припустила, що прямокутна тінь пилюки на дошках підлоги утворилася

від колишнього ліжка. А тоді вона придивилася краще й похмуро усміхнулася. Вкручене у дошки тут видніло велике металеве кільце. Кораліна стала навколішки, вхопила холодне кільце обіруч і щосили потягла вгору.

Жахливо повільно, тяжко, зі скрипом піднявся прямокутний шмат підлоги на завісах. То була ляда. Та хоч вона й піднялася, в темному отворі Кораліна побачила саму п'тьму. Дівчинка опустила руку й намацала холодний вимикач. Клацнула ним, не дуже й сподіваючись, що спрацює, але десь там унизу засвітилася лампочка, й розлилося блідо-жовтаве світло. Зavidніли східці, що вели вглиб, — і нічого більше.

Кораліна сягнула рукою до кишені й дістала свого просвердленого камінчика. Подивилася крізь нього в той підвал, але не побачила нічого. То й сховала камінчика назад, до кишені.

Вгору з підвалу піднявся дух сирії глини й ще чогось — гострий дух чогось такого, як кислий оцет.

Кораліна почала спускатися в ту діру, тривожно позираючи на ляду. Бо ж той пристрій був такий важкеленний, що юна дослідниця не сумнівалася: якщо ляда гупне назад, на своє місце, то вона, Кораліна, залишиться в тій пастці навіки. Виставила руку, почіпала ляду, але та вагота лишилася на місці. Тоді Кораліна обернулася до напівтемряви підвалу й почала спускатися східцями. На стіні над

останньою сходинкою виднів ще один вимикач — металевий, заіржавілий. Дівчинка понатискала, аж поки клацнуло — засвітилася гола лампочка без плафона, яка звисала з низької стелі на шнурі. Але й того світла було замало, аби Кораліна змогла роздивитися, що там було намальовано, на тих облуплених підвальних стінах. Груба базгранина. Можна було розрізнити якісь очі, а ще якісь ніби грона. А нижче — ще щось невиразне: зображення людей? Кораліна не могла б сказати напевне...

В одному кутку приміщення лежала купа мотлоху: картонні коробки, повні запліснявілих паперів, а поруч — жужмом покидані перетлілі гардини.

Коралініні капці з хрускотом ступали по цементній підлозі. Неприємний дух став різкіший. Дівчинка була вже ладна крутнутися й піти геть звідсіля, як уздріла чиюсь ногу, що стирчала з-під купи гардин.

Кораліна зробила глибокий вдих (голова вже паморочилася їй від запахів кислого вина та цвілого хліба) й відкинула сиру ряднину. Очам її відкрилося щось більш-менш схоже на людину.

При тому тьмяному освітленні вона мусила кілька секунд роздивлятися, що воно таке: тіло було бліде, опухле, мов лялечка гігантської комахи, з тонкими, наче патики, руками-ногами. Геть розпливлися риси обличчя, яке стало одутле й брезкле, мов тісто, що піднялося на дріжджах.

А ще те «воно» мало два великі чорні гудзі там, де мусили бути очі.

Від жаху та відрази Кораліна охнула, і те створіння, мовби почувши її і прокинувшись, почало підводитися, щоб сісти. Дівчинка завмерла, приголомшена. Те «воно» покрутило головою, аж поки його очі-гудзі втупилися просто в неї. На безротому обличчі відкрився рот, із пасмами якоїсь блідої речовини на губах, і голос, що навіть віддалено більше не нагадував голос Кораліниного батька, прошепотів:

— Кораліна!

— Дякую, — мовила Кораліна, — що ти принаймні не наскочив на мене!

Руки-патики істоти піднялися до обличчя й повіддирали бліду глину, щоб проступив ніс. «Воно» не сказало нічого.

— Я шукаю моїх батьків, — сказала Кораліна. — А ще — викрадену душу дитини. Чи вони тут, у підвалі?

— У цьому підвалі немає нічого, — промимрило бліде створіння. — Нічогісінько — крім пилюки, сирості й забуття.

Створіння було бліде, величезне й опухле. «Потворне, — подумала Кораліна, — але ж і нещасне!» Вона піднесла камінчика з отвором до ока й подивилася в ту дірочку. Нічогісінько. Бліде створіння не збрехало.

— Бідолаха! — сказала вона. — Я певна: вона закинула тебе сюди, щоб покарати за те, що ти забагато мені вибовкав.

Створіння повагалося, а тоді кивнуло головою. Кораліна зчудувалась, як вона взагалі могла уявити, що це схоже на личинку створіння нагадує її тата!

— Мені так жаль! — мовила вона.

— Вона дуже гнівається, — заговорило створіння, що недавно грало роль «іншого тата». — Страх як гнівається! Ти вивела її з рівноваги. А коли вивести її з рівноваги, вона накидається на всіх інших. Така її натура.

Кораліна поплескала ту лису голову. Вона була мов невипечений хліб, мов тепле тісто.

— Бідолаха! — повторила дівчинка. — Ти — просто річ, яку вона зробила та й викинула геть.

Створіння енергійно закивало головою, і від того кивання ліве гудзеподібне око відпало й покотилося, поцокуючи, по бетонній підлозі. Створіння безтямно почало зиркати навсібіч своїм єдиним уцілілим гудзем, от ніби загубило Кораліну. Зрештою воно знов набачило її і, немов роблячи велике зусилля, ще раз розтулило рота й заговорило хрипким, тривожним голосом:

— Тікай, дитино! Геть із цього закутня! Вона хоче, щоб я скривдив тебе, щоб замкнув тут навіки, аби ти так і не довела своєї гри до кінця, а вона, отже, щоб виграла. Вона так сильно підштовхує,

просто штурхає мене, щоб я накинувся на тебе. Я не можу опиратися їй...

— Ти можеш! — запевнила його Кораліна. — Будь мужній!

Вона роззирнулася надовкола. Створіння, що ще вчора було її «іншим татом», опинилося між нею та східцями — виходом із цього льоху. Дівчинка почала бокаса просуватися попід стіною в напрямі східців. Тоді створіння скрутилося геть безхребетно, аж поки знову назорило Кораліну тим єдиним своїм око-гудзиком. А ще воно стало немов рости, зробилося жвавніше!

— Гай-гай! — промимрило воно. — Я більше не можу.

І воно, широко роззяпивши ротяку, метнулося по підлозі до Кораліни.

Як на це відреагувати? Дівчинка мала на це лиш один удар серця. Її вибір зводився до однієї з двох дій. Або закричати й спробувати утекти, метаючись попід стінами ледь освітленого підвалу, коли за тобою женеться величезне безформне потворисько, аж поки зрештою тебе й спіймає. Або утнути щось інше...

То вона й утнула щось інше.

Коли створіння опинилося перед нею, Кораліна викинула вперед праву руку й, захопивши те єдине гудзеоко, що ще в нього лишалося, рвонула його, скільки мала силюнки.

Збігла мить — і нічого не сталося! А тоді той гудзь таки одірвався й вилетів їй з руки, тенькнувши об цегляне мурування, а потім уже впав на підлогу.

Створіння на мить залякло. А тоді задерло свою осліплу голову, жахливо роззяпило пащеку і в розпачі й гніві заревло. Потім одним ривком метнулося до того місця, де досі стояла Кораліна.

Тільки ж Кораліна більше там уже не стояла. Як тільки могла тихо, нищечком, навшпиньки ступаючи, вона долала східець за східцем, аби вирятуватися з того імливого підвалу з усією його грубою базграниною на стінах. Однак вона неспроможна була відірвати погляд від підлоги, по якій поповзом металося, люто звиваючись, те бліде потворисько, силкуючись її вполювати. А тоді враз, немовби діставши відповідний наказ, почвара перестала метатися і завмерла на місці, схиливши осліплу голову набік.

«Воно хоче почути мої рухи! — подумала Кораліна. — Треба ступати ще тихіше...» Вона ступила ще крок, і тут послизнулася на сходинці — й потворище її почуло!

Воно повернуло голову в її напрямі. Якусь мить та голова гойдалася туди-сюди, от ніби збирала докупи розгублену свою тямую. А тоді стрімливо, мов яка гадина, ковзнуло по підлозі до східців і швидкошвидко мов потекло нагору, до втіачки. Кораліна одвернулася й стрілою вихопилася через ті п'ять чи

шість сходинок, що ще лишалися їй до ляди. Ось вона підтяглася й опинилася вже на підлозі заплиженої спальні. Без передиху дівчинка сіпнула до себе важезну ляду й відпустила її. Ляда гупнула на своє місце якраз тієї миті, коли щось величезне бухнулося об неї знизу. Ляда задрижала, загуркотіла об краї підлоги, але не піднялася ані на дюйм — так і лишилася лежати.

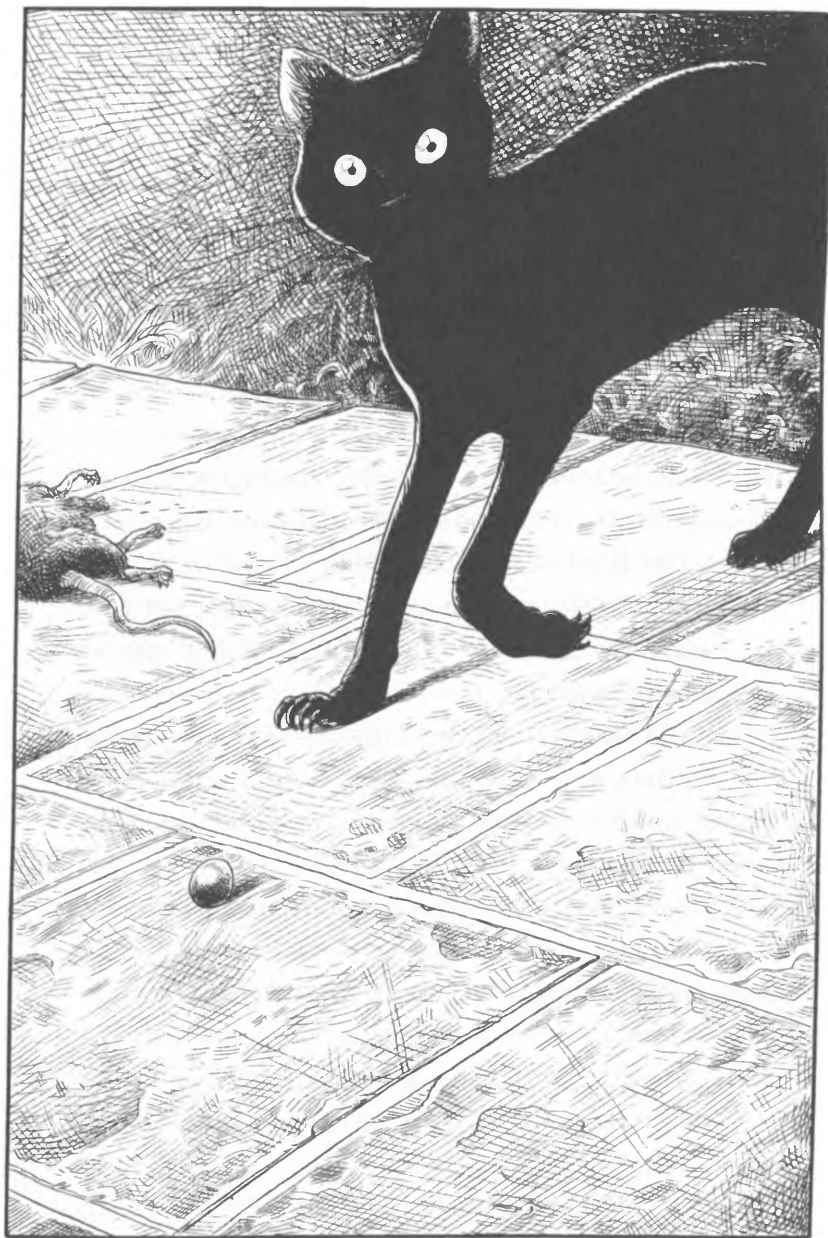
Кораліна зробила глибокий вдих. Було б у тій порожній квартирі бодай якесь умеблювання, хоча б крісло, вона б усе те притягла й нагромадила на ляду, але ж тут не було нічогосінько.

Надвір! Швидше на волю! Але тільки не бігти... Дівчинка навіть замкнула за собою парадні двері. І ключика поклала під мату. А тоді подалася до під'їзної доріжки.

Кораліна була майже певна: там уже стоятиме «інша мати» й чигатиме на неї, коли вона вийде. Але ні: довколишній світ був порожній і німотний.

А Кораліні так хотілося повернутися додому!

Дівчинка обхопила себе руками й сказала сама собі, що вона хоробра, а сказавши це, майже повірила цим своїм словам. Тоді пішла в обхід будинку, в той сірий туман, що насправді був ніякий не туман, і попрямувала до східців, щоб піднятися нагору.

Розділ ІО

Кораліна пішла нагору по зовнішніх східцях будинку, до найвищого помешкання, де — у відповідній квартирі в її світі — мешкав схибнутий стариган на горищі. Якось-то вона була пішла туди зі своєю справжньою матір'ю — мати саме збирала кошти на благодійність. Вони тоді стояли на порозі відчинених дверей, чекаючи, поки схибнутий дідуган із великими вусами знайде залишений Кораліниною матір'ю конверт, а те помешкання тхнуло незвичайними харчами, табакою і чудними речами, що пахли, мов гострі сири, й що їх Кораліна ніяк не могла б назвати. Тоді вона не побажала ступити хоч би крок туди, досередини.

— Я — дослідниця! — голосно проказала Кораліна, але ці її слова прозвучали приглушено, мов неживі, в туманному повітрі. Та чи ж не вона подолала отой підвал?

А таки подолала! Але Кораліна чомусь була певна: помешкання на горищі стане їй хіба таким випробуванням!

Ось і горішня сходинка. Найвище помешкання колись було горищем будинку, але те було дуже давно.

Дівчинка постукала у пофарбовані в зелений колір двері. Вони й розчахнулись, і вона ступила крок досередини.

*Маєм очі й маєм нерви,
Маєм зуби, ще й хвости!
Що заслужиш, те й одержиш!
Тільки дай нам дорости...*

Таку пісеньку пропищав добрий десяток, чи й більше, голосочків із того темного помешкання, де стеля нависала настільки низько в місцях її поєднання зі стінами, що Кораліна могла, ставши навдибки, її дістати.

На гостю витріщилися червоні очиці. Вона ступила ближче — крихітні рожеві лапки залопотіли геть. Крізь тіні від меблів шугнули якісь іще темніші тіні.

Тут смерділо, і то куди гірше, ніж у помешканні справжнього схибнутого дідугана. Там панував дух харчів — неприємних, на Коралініну думку, але вона усвідомлювала, що то справа смаку, адже їй не подобалися всілякі там спеції, трави чи екзотичні наїдки. Але це місце тхнуло так, ніби тут зібрали всі заморські страви світу й залишили їх гнити.

— Маленька дівчинко! — долинув шелестючий голос із дальшої кімнати.

— Я тут! — відгукнулася Кораліна. «Я не боюсь!» — подумки сказала дівчинка собі й відчула: сказала вона правду.

Не було ж бо тут нічого такого, що б її злякало. Ці потвори, навіть ота почвара в підвалі — то все ілюзії, омани, яких навитворяла «інша мати», моторошно пародіюючи справжніх людей і справжні речі по той бік коридору. Як по правді, то вона нічого й не могла створити — такого висновку дійшла Кораліна. Ото тільки й могла ота «інша», що перекручувати, копіювати й спотворювати те, що існувало ще й до неї.

І в цю мить Кораліна зчудувалася: і навіщо «інша мати» поставила ту снігову кульку на коминкову полицку в вітальні? На таке місце, яке, у її світі, не було анічим заставлене.

І тільки сама себе про це запитала, як і почала осягати відповідь.

Тоді знову долинув той голос, порушивши хід Коралініних думок.

— То ходи сюди, маленька дівчинко! Я знаю, що тобі треба, маленька дівчинко.

Голос був якийсь шелестючий, дряпучий і сухий. Він навіяв Кораліні думку про якусь величезну мертву комаху. Які дурниці! Як могло щось неживе, особливо дохла комаха, мати голос?

Кораліна пройшла кілька кімнат із низькими скошеними до країв стелями, поки добулася до останнього покою. Була то спальня, й «інший схибнутий стариган із горища» сидів у дальшому кінці кімнати серед майже цілковитої темряви, закутаний у свій плащ і з капелюхом на голові. Щойно Кораліна увійшла, так він і заговорив.

— Нічого не змінилося, маленька дівчинко, — сказав він голосом, схожим на шелест листя, коли воно, гнане вітром, шарудить по вулиці. — І що, коли ти зробиш усе, що запряглася зробити? Що тоді? Нічого не зміниться. Ти потрапиш до своєї оселі. Ти нудьгуватимеш. На тебе не звертатимуть уваги. Ніхто не послухає тебе, ніхто й не почує насправді. Ти надто розумна й надто спокійна, щоб вони могли тебе розуміти. Вони ж навіть твоє ім'я вимовляють неправильно... Лишайся тут із нами! — далі умовляв голос, що виходив із постаті в дальшому кінці кімнати. — Ми слухатимемо тебе й гратимемося з тобою, сміятимемося з тобою. Твоя «інша мати» вибудовуватиме для тебе цілі світи, аби ти їх досліджувала, і руйнуватиме їх щоночі, хай-но ти наситишся ними. Кожен новий день буде кращий і яскравіший за той, що відійшов. Ти пригадуєш коробку з іграшками? Наскільки кращим буде світ, вибудований так, як той, іграшковий, і щоб весь він був для тебе одної!

— А будуть сірі, мокрі дні, коли я просто не знаю, чим зайнятися, і немає нічого ні почитати, ні подивитися, і нікуди вийти, а день той тягнеться нескінченно? — запитала Кораліна.

— Ніколи! — із тіней відповів чолов'яга.

— А будуть жахливі страви, приготовані за рецептами, з часником, тархуном і заморськими бобами? — допитувалася Кораліна.

— Кожна стравка буде радісна справа! — прошепотів голос із-під дідуганового капелюха. — Ти не їстимеш нічого такого, що не приносило б тобі повної насолоди.

— А чи дістануться мені оті вогнисті зелені рукавички й жовті гумові чобітки, схожі на жаб? — доскіпувалася Кораліна.

— Жаби, качки, носороги, восьминоги — все, чого тільки забажаєш! Щоранку для тебе буде вбудовуватися геть новий світ. Якщо ти залишишся тут, ти матимеш усе, чого тільки забажаєш.

Кораліна зітхнула.

— Ти й справді не тямиш, що й до чого? — запитала вона. — Я не хочу тільки того, чого мені забажається! І ніхто нічого подібного не хоче. Як по правді. Що ж то буде за розвага, коли я просто отримуватиму все, чого тільки забажаю? І коли за всім цим не буде нічого справжнього! Що тоді?

— Не розумію, — признався шепітливий голос.

— А де тобі зрозуміти! — сказала Кораліна й поставила свого камінчика отвором до ока. — Ти ж просто кепська копія, яку вона зробила зі схибнутого дідугана, що живе у нас на горищі.

Щось зажевріло з дощовика, нап'ятого на чолов'язі, десь на рівні його грудей. Бачений крізь отвір камінчика, той вогник мерехтів-блискотів синьо-біло, мов зірка на небі. «От би якогось дрючка в руку! — подумалось Кораліні. — Щоб поштурхати його...» Їй зовсім не хотілося наблизитися, ані на крок ближче, до окутаного тінями чолов'яги в протилежному кінці кімнати.

— А вже й того менше, — прошепотів мертвий голос.

Кораліна таки ступила крок до чолов'яги — й тут він весь розсипався. Чорні пацюки пороснули з рукавів і з-під піл пальта, і з капелюха, двадцятєро чи й більше їх, блискочучи в сутіні червоними очицями. З писком-вереском кинулися вони врозтіч. Дощовик, лопочучи, важко впав на підлогу. Капелюх закотився в куток.

Кораліна схопила дощовика, розгорнула його. Брудний на дотик і... порожній! Не видно було жодної признаки останньої з трьох скляних кульок. Примружившись, оглянула кімнату крізь отвір свого камінчика. Он щось блиснуло на підлозі, біля самого порога — спалахнуло мов зірка! Але ту

кульку ніс у передніх лапках найбільший чорний пацюк. Тут був — і вже й зник!

Дівчинка метнулася за ним, тоді як інші пацюки стежили за нею з усіх кутків кімнати.

Відомо, що пацюки можуть бігати швидше за людину, особливо на короткі дистанції. Але ж великий чорний щур, що тримає скляну кульку в передніх лапках, не випередить рішучої дівчинки, що мчить щодуху (хай навіть вона й мала зростом, як на свій вік). Дрібніші чорні пацюки заметалися туди-сюди на шляху Кораліни, намагаючись відволікти її, але їй начхати було на всіх їх, бо вона не відривала очей від їхнього ватажка з кулькою, котрий мчав до виходу з квартири, до вхідних дверей.

Ось вони вихопилися на зовнішні східці.

Кораліна мчала вниз по східцях, а проте встигла спостерегти, що й сам будинок продовжував змінюватися, роблячись невиразнішим, сплющуючись. Тепер він більше нагадував фотографію будинку, а не саму споруду. А потім вона вже просто мчала безбач униз по східцях за тим пацючищем, і в голові їй тільки й лунало: «Дожену! Дожену!» Та лишенько! Бігла ж вона таки дуже швидко — занадто шпарко, як з'ясувалося, коли вона зіскочила з найнижчої сходинки маршу східців, й одна ступня пішла поковзом, вигнулася, і дівчинка простяглася на бетонному майданчику.

Її ліве коліно було подряпане, і шкірка здерта, а долоня однієї руки, яку вона була викинула вперед, щоб зупинитися, стала сумішшю роздряпаної шкіри й жорстви. Їй трохи боліло, а згодом, Кораліна знала, заболить іще дужче. Вискубла жорству з долоні й зіп'ялася на рівні ноги, а тоді, усвідомлюючи, що вона програла це змагання, що вже запізно, спустилася якнайхутчіш з останнього маршу східців на подвір'я.

Роззирнулася надовкола, шукаючи того пацюка, але він зник — і кулька з ним!

Рука, де здерто шкіру, вже дуже їй боліла, й кров цебеніла з коліна по подертій ногавиці піжами. Десь така біда сталася з нею і того літа, коли мама зняла бічні коліщата з Кораліниного велосипедика, — але тоді, того далекого літа, з усіма тими вавками-подряпинами (садна на саднах на обох колінах), вона мала відчуття, що чогось досягла. Тоді вона вчилася чогось, робила щось таке, чого ще не вміла доти. А тепер Кораліна відчувала тільки холод утрати. Вона підвела тих дітей-привиденят. Підвела своїх рідних батьків. Підвела саму себе... всіх підвела!

Дівчинка заплющила очі й побажала, щоб земля проковтнула її...

Щось кашлянуло поблизу.

Кораліна розплющила очі й побачила того пацючиська. Він лежав на цегляній доріжці біля підніжжя східців, і на писку був здивований вираз... ну, а сам

писок лежав, відділений на кілька сантиметрів від пацючого тіла! Вуса йому не ворушилися, очі були витріщені, а вищирені зуби — жовті й гострі. Комірець іще не присохлої крові блищав на його шиї...

А біля обезголовленого головного пацюка сидів, задоволено осміхаючись, той самий чорний кіт. Одну лапу він поклав на сіру скляну кульку.

— Здається, яюсь-то я казав, — озвався мурлика, — що і в найкращі свої моменти не люблю пацюків. Однак схоже було, що ось цей потрібен був саме тобі — просто до зарізу! Сподіваюся, ти не розсердишся на мене, що я втрутився.

— Здається, — відповіла Кораліна, ще й не відсапавшись, — здається... ти начебто казав... щось таке.

Кіт забрав лапу з кульки, й вона підкотилася до Кораліни. Дівчинка схопила її. А в голові їй тривожно зашепотів останній голосок:

— Карга збрехала тобі! Маючи тебе в своїх руках, вона ніколи не відмовиться від тебе. Ні від кого з нас вона не відмовиться, як не зможе змінити свою натуру...

Волосся на Коралініній потилиці стало дибки. Дівчинка не сумнівалася: той дівчачий голос сказав правду. Вона поклала скляну кульку до решти двох, у кишеню свого халатика.

Вона, Кораліна, вже здобула всі три скляні кульки!

Тільки одне лишилося зробити їй: знайти своїх батьків.

Але ж це так легко! Кораліна раптом це збагнула. Вона точно знала, де перебувають її рідні батьки. Якби вона менше думала-потерпала, то давно здогадалася б, де вони перебували весь цей час. «Інша мати» не вміє створювати. Вона ж бо тільки й уміє, що перетворювати, перекручувати, змінювати.

Адже коминкова полиця у вітальні там, удома, була зовсім порожня. Усвідомивши це, дівчинка втямила й ще дещо.

— «Інша мати»! Вона задумала зламати свою обіцянку. Вона не відпустить нас! — сказала Кораліна.

— Я й не сумнівався в цьому, — запевнив кіт. — Я ж казав: нема жодної гарантії, що вона зіграє чесно. — Тут він підвів голову. — Агей! Ти це бачила?

— Що?

— Оглянься! — порадив кіт.

Будинок іще більше сплющився. Уже й на світлину не скидався, а радше на грубий обрис будинку, начерканий вугіллям на сірому папері.

— Хай там що діється, — мовила Кораліна, — а я дякую тобі, що підсобив із тим пацем. Здається, я вже біля самої мети, чи не так? Тож ти підеш у туман чи куди ти там ходиш, а я... ну, я сподіваюсь побачити тебе вдома. Якщо вона відпустить мене додому.

Котове хутро наїжилось, а хвіст розпушився-розчепірівся, мов щітка сажотруса.

— Що сталося? — запитала Кораліна.

— Вони пропали, — сумно пронявчав кіт. — Їх там уже немає! Вхідів і виходів із цього закутня. Вони просто розплющилися.

— Це так погано?

Замість відповіді кіт опустил хвоста, сердито сіпаючи ним туди-сюди. Десь із глибини його горла вирвалося тихе гарчання. Воркіт походив колом, подивився десь у протилежний від Кораліни бік — і почав задкувати, натужно ступаючи крок за кроком, аж поки вперся в Коралініну ногу. Дівчинка погладила чорного kota й відчула, як калатає його серце. Він тремтів, мов сухий листок у бурю.

— З тобою все буде добре, — пообіцяла Кораліна. — І все взагалі буде добре. Я заберу тебе додому.

Кіт не сказав нічого.

— Ходімо, котику! — попрохала Кораліна. Вона ступила крок назад, до східців, але кіт зостався там, де й був. Він мав рознешасний вигляд і — от чудасія! — здавався набагато меншим.

— Якщо у нас є тільки один шлях — повз неї, — рішуче заговорила дівчинка, — то саме цим шляхом ми й підемо!

Вона вернулася до kota, нахилилася й взяла його на руки. Мурлика й не опирався. Він просто трусився. Кораліна посадила його сідничками собі на долоню, а передні лапи поклала на своє плече.

Важкенький він був, але піднести можна. Кіт почав зализувати їй поранену, заюшену долоню.

Кораліна пішла нагору, ніде не стаючи двома ногами на одну сходинку. До своєї, рідної домівки! Вона відчувала, як цокотять цок-цок! одна об одну кульки в її кишені, відчувала просвердленого камінчика-дивня, відчувала, як притулився до неї кіт...

Ось вона й добулася до своїх вхідних дверей (ніні просто дитячого малюночка дверей) і штовхнула їх рукою, побоюючись, що її пальці проб'ють їх, мов папір малюнка, а за ними не буде нічогісінько — тільки сама чорнота й розсипані там зорі.

Але двері відчинилися, й Кораліна потрапила до приміщення.

Розділ ІІ

Опинившись у своєму помешканні — чи швидше таки не в своєму, Кораліна задоволено відзначила подумки, що квартира не обернулася пустим маляночком, як ото перетворилася решта будинку. Приміщення мало глибину й тіні, а в тих тінях стояв хтось, дожидаючи повернення Кораліни.

— То ти вернулася, — мовила «інша мати». В її словах не було радості. — І принесла з собою нечисть.

— Ні! — заперечила Кораліна. — Я принесла друга.

Дівчинка відчувала, як кіт заляк під її долонями, от ніби хотів утекти звідсіля. Кораліні кортіло притиснути його до себе міцно-міцно, мов іграшкового ведмедика, для більшої впевненості, але вона знала: коти не люблять, щоб їх м'яли-стискали, — а ще здогадувалася: перелякані коти здатні покусати й подряпати тебе, коли їх спровокувати, навіть якщо вони твої друзі.

— Ти ж знаєш: я люблю тебе, — рівним тоном сказала «інша мати».

— Тільки якось дивно ви це виказуєте, — відчиржила Кораліна.

І вона пішла коридором, тоді звернула до вітальні, твердий крок за твердим кроком, удаючи, ніби й не відчуває, як «інша мати» свердлить їй спину порожнім поглядом своїх очей-гудзиків. Бабусині меблі все так само стояли на місці, ніби й не змінені, й картина висіла на стіні — хоча зображені там фрукти хтось поїв, і у вазі тільки й лишилося, що побурілий качанчик від яблука, камінчики від слив і персика та голе стебельце від того, що колись було гроном винограду. Столик на лев'ячих лапах пожмакав килимок своїми дерев'яними кігтями, от ніби щось було його розгнівило. А в дальшому кінці кімнати стояли дерев'яні двері, що колись, в іншому місці, відчинялися на звичайну цегляну стіну. Кораліна постаралася не видивлятися на них. У вікно не видно було нічого — сам тільки туман.

«Ось воно! — збагнула Кораліна. — Момент істини. Мить розкриття тайни...»

«Інша мати» увійшла слідом за дівчинкою. Тепер вона стояла в центрі кімнати, між Кораліною і коминковою полочкою, і згори вниз зирила на маленьку дослідницю чорними гудзями своїх очей. «Як кумедно!» — подумала Кораліна. Тепер «інша мати» зовсім, ніскілечки не була схожа на її рідну матір. Дивно: чи яку ману напустила карга на неї, Кораліну, що вона повірила в якусь таку подібність? Нині

«інша мати» була просто велетка: головою майже впиралася в стелю кімнати! І така бліда — кольору павучого живота. Коси їй звивалися, обкручувалися навколо голови, а зуби були мов гострі ножі...

— Ну? — різко мовила «інша мати». — То де ж вони?

Кораліна сперлася на крісло, пересадила kota на ліву руку, а правою сягнула до кишені й дістала три скляні кульки. Вони були сиві, мов іній, і цокотіли одна об одну на Коралініній долоні. «Інша мати» потяглася до них своїми білими пальцями, та Кораліна висипала їх назад, до кишені. Отже, все підтвердилося: «інша мати» й не думала відпускати її чи там дотримати даного слова. Для неї це була просто забава, більш нічого.

— Ми продовжуємо, — сказала дівчинка. — Гра ще ж не скінчилася, чи не так?

«Інша мати» люто зиркнула, але мило усміхнулася.

— Ні, — погодилася вона. — Либонь, що ні. Зрештою, ти ще маєш знайти своїх батьків, еге ж?

— Так! — сказала Кораліна.

«Я не повинна дивитися на ту полицю! — подумала вона. — Не повинна й думати про неї!»

— Ну, то що? — запитала «інша мати». — Дістань їх! Може, ти б хотіла ще пошукати в підвалі? Знаєш, я заховала там іще кілька цікавинок.

— Ні, — відказала Кораліна. — Я знаю, де мої батьки.

Кіт зробився геть важкий у її руках. Кораліна посунула його трохи вперед, відчепивши його кігті від свого плеча.

— То де ж?

— Треба ще поміркувати, — мовила Кораліна. — Я передивилася скрізь, де б ти могла їх заховати. Вони не в будинку.

«Інша мати» стояла дуже спокійна, жодним рухом себе не виказуючи, з міцно зціпленими устами. Мов воскова фігура. Навіть її коси перестали ворушитися.

— Отже, — провадила Кораліна, обіруч міцно обхопивши чорного кота, — я знаю, де вони мають перебувати. Ти заховала їх у коридорі між двома будинками, правда ж? Вони там, за тими дверима!

І вона ще й кивнула головою в напрямі дерев'яних дверей.

«Інша мати» лишилася нерухомою статуєю, але тільк посмішки поповзла по її обличчю.

— Ой, невже там?

— Чом би вам і не відчинити їх? — підказала Кораліна. — Батьки мої точно там!

Дівчинка знала: це — єдиний її шлях додому. Але все залежало від потреби «іншої матері» потішитися перемогою — тій треба було не просто перемогти, а ще й продемонструвати, що вона ж перемогла!

«Інша мати» повільно опустила руку в кишеню свого фартуха й добула чорного залізного ключа. Кіт заворушився неспокійно в Коралініних руках, от ніби хотів стрибнути на підлогу. «Ну посидь ще хвильку! — подумки умовляла вона мурлику, хоч і не була певна, чи може той чути її думки. — Ми з тобою прорвемося до нас додому! Я сказала, що зроблю так. Я обіцяю тобі!» І вона відчула, що кіт трішечки розпружився в її руках.

«Інша мати» підійшла до дверей і вставила ключа в шпарину.

Крутнула.

Кораліна почула, як глухо клацнув механізм. І вона вже почала, якомога тихіше, крок за кроком, задкувати до коминкової полиці.

«Інша мати» надала на ручку дверей і відчинила їх. За дверима відкрився коридор, темний і порожній.

— Ось! — мовила карга, показуючи руками на коридор. Вираз зловтіхи на її обличчі не віщував нічого доброго. — Ти помилилася! Бо й не знаєш, де твої батьки, чи ж не так? Вони не тут! — «Інша мати» обернулася до Кораліни. — І віднині ти залишаєшся тут — на віки вічні!

— Ні, — відрізала Кораліна, — не залишаюсь!

І вона щосили жбурнула чорного кота в обличчя «іншій матері». Кіт заволав і впав карзі на голову, люто вишкіривши зуби й несамовито шматуючи їй

лице пазурями. Хутро наїжене — він був начебто знову майже такий самий великий, як і завжди.

Не чекаючи, щоб побачити, чим скінчиться та сутичка, Кораліна простягла руку до полиці, схопила снігову кулю й засунула на самісіньке дно кишені свого блакитного халатика.

Кіт дико-переливчасто занявчав і вгородив свої зуби в щоку «іншої матері». А карга ну бити його руками! Кров цебеніла з ран білого її обличчя — не червона кров, а якась густа, смоляниста чорна юха. А Кораліна шаснула до дерев'яних дверей.

Висмикнула ключа із замка.

— Облиш її! До мене! — крикнула дівчинка чорному котові. Той засичав і люто гребонув своїми гострющими пазурями, неначе бритвами, по обличчю «іншої матері» — й чорна тванюка зацебеніла з кількох ран на її носі. Тоді кіт зістрибнув на підлогу й кинувся до Кораліни.

— Швидко! — крикнула дівчинка.

Кіт прискочив до неї, й разом обоє ступили в темний коридор.

Тут було холодніше — мов коли зайдеш із денної спеки та в темний льох. Кіт завагався на мить, а тоді, уздрівши, що «інша мати» йде до них, підбіг до Кораліни й став біля її ніг.

Кораліна штовхнула двері, щоб зачинити їх.

Двері чогось виявилися ніби важчі, ніж мали б бути, а зачинити їх — то було мов силкуватися

зачинити двері проти буряного вітру. А тоді Кораліна відчула, як щось із протилежного боку почало їх штовхати супроти неї.

«Зачиніться ж! — подумки звеліла вона. А тоді ще й вголос мовила: — Ну давайте, будь ласочка!» І відчула, як двері зрушили, стали зачинятися, попри той примарний шквал.

Несподівано вона відчула: тут, у коридорі, біля неї є ще й інші люди! Кораліна не могла обернутися до них, щоб їх роздивитися, але вона й так, не дивлячись, знала, хто вони такі.

— Допоможіть мені! — попрохала вона. — Ви всі!

Ті ж інші люди, що були в коридорі (трое дітей, двоє дорослих), були чомусь надто нематеріальні, щоб натиснути на двері. Але їхні руки зімкнулися біля її рук, що тисли на велику залізну дверну ручку, й несподівано дівчинка відчула себе ще й якою дужою!

— Не попускай, панночко! Тисни дужче! Ще дужче! — прошепотів голосок їй у голові.

— Тисни, дівчино, тисни! — прошелестів іще один.

І тоді голос, схожий на материн, голос її рідної, справжньої, чудової, славної, любої до несамовитості, до божевілля — матері... просто сказав: «Молодця, Кораліно!» І цього й вистачило.

І двері пішли зачинятися, та так легко, як ніколи!

— Ні! — проверещав голос за дверми, і в тому голосі більше вже не було нічого людського.

Тут щось майже вхопило Кораліну, втиснувшись у вже вузьку щілину між дверми й одвірком. Дівчинка відсмикнула голову, але двері знову почали відчинятися...

— Ми вертаємося додому! — крикнула Кораліна, ухиляючись від тих хапучих пальців. — Вертаємось! Допоможіть мені!

І кілька пар примарних рук приєдналися до неї, надавши снаги, яку вона вже була втратила. Останню мить щось там поопиралося, от мов затиснуте в дверях, а тоді, з хряскотом, двері бум! зачинилися.

Щось зіскочило з Кораліниного плеча й легко приземлилося на підлогу.

— Біжим! — пронявчав кіт. — Не можна гаятися в цьому препоганому місці! Хутко!

Кораліна крутнулася від дверей і помчала так прудко, як тільки могла, по темному коридору, а щоб мати певність, що не налетиш на щось чи не побіжиш назад у тій пітьмі-відьмі, вона волокла рукою по стіні.

Бігти довелося під гору, і Кораліні вже здавалося, ніби ця їхня дорога розтяглася на неймовірно велику відстань. Стіна, якої вона торкалася, якось-чогось потепліла й розм'якла, а потім дівчинка відчула: на дотик це неначе якесь тонесеньке пухнасте хутро! А ще та стіна ходила ходором, немовби дишала! Кораліна злякано відсмикнула руку.

У тій пітьмі завивали вітри.

Боячись наскочити на щось, дівчинка ще раз виставила руку, щоб доторкнутися до стіни. Цього разу те, що вона торкнула, було гаряче й вологе, от ніби потрапила рукою в чиюсь пащу. Тихо зойкнувши, Кораліна відсмикнула руку.

Помалу її очі пристосувалися до темряви. Вона невиразно розрізняла попереду мерехтливі світляні плями: двоє дорослих, трійко дітей. А ще чула, як попереду ступає, туп-туп-туп, невидимий у пільмі чорний кіт-воркіт.

І було там ще щось: воно зненацька задріботіло поміж її ніг, і Кораліна від того мало не полетіла довбалá. Від падіння дівчинку врятувала інерція її руху. Вона знала: якщо впаде в тому коридорі, то вже може більше й не встати. Хоч би чим був той коридор, вік він мав куди сивіший, ніж «інша ма-ти». Був він глибокий, забарний і знав, що то вона, Кораліна, біжить по ньому...

І тоді сяйнуло денне світло, й Кораліна помчала до нього, захекана, надсадно дихаючи.

— Ми майже дійшли! — гукнула вона підбадьорливо, але серед світла глянула, а ті душі де й поділися. Дівчинка зосталася там сама-одна! Одначе ніколи було розмірковувати, що з ними сталося. Хапаючи ротом повітря й заточуючись, дівчинка забігла у свої, рідні двері й захряснула їх за собою так гучно, з такою втіхою, що нам з вами навіть уявити годі.

Кораліна замкнула двері ключем і поклала ключа назад, у свою кишеню.

Чорний кіт забився у найдавший куток кімнати, висолопивши рожевого кінчика свого язика й витріщившись широко розплющеними очима. Кораліна підійшла до мурлики й присіла навпочіпки.

— Вибач! — попрохала вона. — Вибач, що я кинула тобою в неї! Але то був єдиний спосіб загавити її на хвильку, аби всім нам вибратися звідтіля. Адже вона нізащо не дотримала б свого слова, правда ж?

Кіт зиркнув на дівчинку, а тоді поклав голову їй на долоню й почав лизати її пальці язиком — шорстким, мов наждак. І завуркотів.

— То ми друзі? — спитала Кораліна.

Вона сіла в одне з тих бабусиних незручних крісел, а кіт стрибнув їй у пелену й зручно там умотився. Світло, що пробивалося крізь вітражне вікно, було денне світло, щире, золоте надвечірнє світло — а не примарне світельце білого туману. Блакитне небо мало відтінок бірюзи. Кораліна знову бачила дерева, а далі, за деревами, зеленіли пагорби, які ген на обрії ставали блякло-пурпурово-сірими. Невбо ще ніколи не було таким небесним, а світ іще ніколи не здавався таким світлим-світовим!

Кораліна задивилася на листя дерев, на плетиво світла й тіней на потрісканій корі берестка за вікном, а тоді перевела погляд на свою пелену й замилувалась, як розкішно сонячне світло золотить

кожну волосинку на котівій голові, кожен білий його вус!

Ніколи нічого цікавішого, подумалося їй, вона ще в житті не бачила!

Отак, захоплена цікавлющою якістю світу, Кораліна мовби й не завважила, як вона й прилягла, скрутилася котячим калачиком у некомфортабельному бабусиному кріслі. Не завважила й, коли поринула в глибокий сон без сновидінь.

Розділ 12

Мама лагідно розбуркала її.

— Кораліно! — сказала вона. — Дорогесенька, як це ти довмілась заснути в такому химерному місці? Бо й справді, ця кімната лишає тільки бажати кращого. А ми по всьому будинку тебе шукали!

Кораліна потяглася, заморгала.

— Перепрошую, — мовила вона. — Я тут заснула.

— Та бачу вже! — сказала мама. — А де взявся той котяра? Коли я заходила, він чекав під вхідними дверми. Кулею вилетів, як я відчинила!

— Певне, мав якусь таку потребу, — пояснила Кораліна. А тоді міцно-міцно, до болю в руках, обняла свою маму. А мама міцно-міцно обняла свою донечку.

— Обід за п'ятнадцять хвилин! — оголосила мама. — Не забудь помити руки. І тільки глянь, яка твоя піжама ззаду! І як це ти так розтовкла собі те рознешчасне коліно?

— Послизнулася, — пояснила Кораліна.

Вона пішла до ванної кімнати, вимила руки й очистила від бруду закривавлене коліно. Помастила цілющою мастю свої садна й подряпини.

Тоді зайшла до своєї спальні — справжньої, реальної своєї спаленьки. Заклала руки до кишень своєї нічної сорочки й дістала звідти три кульки, камінчика з отвором, чорного ключа і спорожнілу снігову кульку.

Кораліна потрусила снігову кульку й задивилась, як крутиться сніг, пролітаючи крізь воду й заповнюючи той спорожній світлочок. Поклала кульку й спостерігала, як падає сніг, як замітає те місце, де колись стояла пара крихтних людей.

Потім дівчинка дістала зі своєї коробки для іграшок шворку, просилила її у вушко чорного ключа, а тоді зав'язала кінці шворки на вузлик і почепила собі ключа на шию.

— Ось так! — мовила вона. Тоді перевдяглася, а ключа сховала під теніску. Шкірою відчула, який він холодний. А камінчик опинився уже в іншій кишені.

Кораліна пройшла коридором до татового кабінету. Він сидів спиною до неї, але вона, тільки побачивши його, вже знала: його очі, коли він обернеться до неї, будуть татові добрі сірі очі. Тож вона підкралася ззаду й поцілувала в ту його потилицю, вже й лисувату.

— Привіт, Кораліно! — обізвався тато. Тоді озирнувся, усміхнувся донечці. — А це за що?

— За нізачо! — відповіла Кораліна. — Просто іноді мені буває маркітно без тебе. От і все!

— Ой, чудово! — вигукнув тато. Він перевів комп'ютер у сонний режим, підвівся, а тоді, без будь-якої на те причини, підхопив Кораліну на руки (чого не робив уже так давно — хоча ще носив її на руках навіть тоді, коли почав бурчати, мовляв, вона вже завелика виросла, аби з нею носитися) і заніс донечку аж до кухні.

На обід того вечора була піца, і хай її скухторив у домашніх умовах тато (тож кірка була тут тлуста й глевка-непропечена, там — затонка й підгоріла), та хай навіть посипав він її шматочками зеленого перцю, а ще напхав туди м'ясних кульок і — чого-чого! — ананасових качанчиків, Кораліна з'їла всю ту третю частину, яку їй поклали на тарілку.

Ну, з'їла, все то все... окрім, хіба, отих ананасових качанчиків.

А за часинку по обіді не забарилося й ліжечко.

Кораліна так і лягла з тим ключем на шиї, а ті сірі кульки поклала під подушку, й наснився їй тієї ночі сон.

Ніби вона опинилася на пікніку: під старим дубом, на зеленому лузі. Сонце вже підбилося високо в небі, а те небо, що над її головою, було таке недоторканно синє-синє — поки білі хмари купчилися собі десь іще там, на обрії.

На траві була простелена біла льняна скатертину, а в мисках, салатницях їжі було горою: вона бачила салати й бутерброди, горіхи й фрукти, дзбани

і з лимонадом, і з водою, і з густим шоколадним молоком. Кораліна сиділа з одного боку скатертини, що виконувала роль стола, а три інші сторони зайняли троє інших дітей. І вбрані вони були в щонайдивніші строї!

Найменшеньке з них, котре сиділо по ліву руч від Кораліни, то був хлопчик у бриджах червоного оксамиту та в білій сорочці з жабо. Обличчя його вже було замурзане, а він щедро накладав собі в тарілку свіжозварену бульбу й щось схоже на холодну, зварену цілою форель.

— Це найкращий з пікніків, пані! — сказав він Кораліні.

— Авжеж! — погодилася Кораліна. — І я так думаю. Тільки не знаю, хто це все влаштував.

— Як це не знаєш? Гадаю, це влаштувала ти, панночко! — сказала висока дівчинка, що сиділа навпроти Кораліни. Вбрана вона була в брунатну, якусь трохи неоковирну сукню, а голову їй прикривав брунатний капелюшок, із зав'язками під підборіддям. — І ми так щиро дякуємо тобі за це й за все, що й словами не висловити!

Дівчинка в брунатному їла намащені джемом скибки, спритно відкраюючи їх від опасистої золтаво-коричневої паляниці величезним ножем, а потім набираючи джему дерев'яною ложкою і намащуючи ним хліб. Вона геть заїлася тим джемом.

— Що правда, то правда: це найкращий почастунок, який тільки я мала за всі ті сторіччя! — обізначалася й дівчинка, котра сиділа праворуч від Кораліни. Це була дуже бліда дитина, вкютана у щось таке, мов павутиння, а біляві коси їй облямовував обруч блискучого срібла. Кораліна могла б заприсягтися, що ця дівчинка мала ще й двійко крил за плечима — тільки не таких, як у птахів, а блискотливо-сріблястих, мов у бабок. Її тарілка була повна чудових квітів. Вона усміхнулася Кораліні — от мов пригадуючи (хоч і не забувши ще зовсім), як то воно усміхатися. Чомусь Кораліні ця дівчинка відразу страшенно сподобалася.

І тоді, як воно й буває у снах, пікнік скінчився, і вони бавилися на лузі, бігаючи, галасуючи й кидаючи одне одному блискучого м'яча. Тут Кораліна збагнула, що це їй сниться, бо жодне з них так і не втомилося, не захекалось і не засапалось. Сама вона навіть не спітніла. Вчотирьох вони просто сміялися й гасали, а гра їхня була почасти у квача, почасти в піжмурки, а почасти — якісь чудові виступці й підтюпці.

Причім трійко з них бігали по землі, а бліда дівчинка пурхала у них над головами, то пікіруючи, щоб схопити м'яча, то злітаючи знову в небо, аби звідтіля кинути м'яча котромусь із решти гурту.

І тоді, хоча ніхто про те не мовив і слова, гра скінчилася, і всі четверо повернулися до пікнікової

скатертини, де вже не було підобідкових страв, а стояли чотири високі склянки: три з морозивом, а четверта — повна медунок.

Порозкошували тим десертом.

— Дякую вам, що прийшли на моє свято! — сказала Кораліна. — Якщо воно справді моє.

— А втіха — наша, Кораліно Джонс! — мовила крилата дівчинка, надкушуючи ще одну медунку. — Коли б то було хоч щось таке, що ми могли б зробити для тебе, аби подякувати тобі й винагородити тебе!

— Коли б то! — повторив хлопчик у червонооксамитових бриджах і з замурзаним обличчям. Він узяв Коралініну руку й потис її. Тепер його рука була вже тепла.

— Дуже гарну послугу зробила ти для нас, панночко! — додала висока дівчинка. Тепер її уста були геть вимащені шоколадним морозивом.

— А я просто рада, що все це скінчилося, — призналась Кораліна.

Невже так розігралася її уява? Чи то й справді якась тінь упала на личка тих трьох дітей — гостей пікніку?

Крилата дівчинка, чий обруч у косах блискотів, мов зірка, на мить торкнулася пальцями Коралініного зап'ястя.

— Це скінчилося для нас трьох, — мовила вона. — Ми пройшли цю заставу на нашій дорозі. Від цього місця ми троє вирушимо до країв, яких

немає на картах, і ніхто з живих не годен сказати, що станеться згодом...

Тут вона затнулася.

— Тут криється якийсь «але», чи не так? — запитала Кораліна. — Я це відчуваю. Мов дощову хмару.

Хлопчик, ліворуч від Кораліни, спробував мужньо усміхнутись, але спідня губа йому затремтіла — він закусив її й не сказав нічого. Дівчинка в брунатному капелюшку ніяково засовалась і призналася:

— Так, панночко.

— Але ж я визволила вас трьох, — заперечила Кораліна. — Повернула назад маму й тата. Зачинила двері. Замкнула їх. Що ще вимагалось від мене?

Хлопчик стиснув Коралініну руку. А Кораліна мимоволі згадала, як саме вона намагалася вселити в нього впевненість, коли він був чимось лиш трішечки більшим за холодний спогад у пітьмі.

— То що, ви не можете кинути мені провідну нитку? — запитала Кораліна. — Невже не підкажете мені?

— Карга заприсяглася своєю правицею, — сказала висока дівчинка, — але вона збрехала.

— М-моя гувернантка, — невпевнено проказав хлопчик, — залюбки примовляла, що всякому судилося не більше, ніж він, чи вона, може піднести.

Говорячи це, він здвигнув плечима, от ніби сам він іще не дійшов висновку, правда то чи ні.

— Ми зичимо тобі щастя, — мовила крилата дівчинка. — Щасливої долі, мудрості й хоробрості — хоча ти й так засвідчила, що маєш усі ці три благословіння неба, і то подостатком усього цього!

— Вона ненавидить тебе! — випалив хлопчик. — Вона ж бо так довго нікому й ні в чому не програвала. Будь мудра! Будь хоробра! І винахідлива!

— Але ж це не чесно! — обурилася Кораліна у своєму сні. — Нечесно і край! Це мало скінчитися раз і назавжди!

Малий замазура встав і міцно обняв Кораліну.

— Втішся тим, — прошепотів він, — що ти жива! Ти живеш!

І тоді в своєму сні Кораліна побачила, як зайшло сонце і в посутенілому небі замерехтіли зорі.

Кораліна стояла на лузі й дивилась, як трійко дітей віддаляються від неї (двоє — ступаючи ногами по землі, одне — летючи у повітрі), а трава довкола сріблиться в сяйві величезного місяця.

Ось та трійця опинилася на дерев'яному містку над річкою. Тут вони стали, обернулися й помахали Кораліні, а Кораліна відповіла їм помахом руки.

А потім усе залила темрява.

Кораліна прокинулася рано вранці, з певністю: вона чула, як щось рухалося! От тільки не мала певності, що ж воно було таке.

Дівчинка почекала.

Щось зашкряботіло за дверми її спальні. Чи не пацюк часом? Заторгало дверми! Кораліна виплуталася з постелі.

— Іди геть! — суворо наказала вона. — Забирайся геть, а то пошкодуєш!

На мить запала тиша, а тоді те невідоме щось (хоч би що то було) пошкряботіло геть по коридору. І дивно ж якось чергувалися крочки того прихідька — якщо то взагалі були кроки. Кораліна піймала себе на тому, що подумала: чи не пацюк то із зайвою, п'ятою ногою?..

— А таки не кінець тому всьому, еге ж? — запитала вона сама себе.

Тоді Кораліна відчинила двері спальні. Сіре до світне світло показало їй усю довжину коридору: порожньо, нікогісінько немає.

Вона пройшла до вхідних дверей, мигцем озирнувшись на дзеркало з одержної шафи, яке висіло на стіні в протилежному кінці коридору, і тільки й побачила, що своє бліде обличчя, заспане й серйозне. Тихе, заспокійливе хропіння долинало зі спальні батьків, але їхні двері були зачинені. І всі двері, що виходили в коридор, були зачинені. Те шкрябало, хоч би що воно було, мало ховатися десь тут, у коридорі.

Кораліна відчинила вхідні двері й задивилася на сіре небо. Задумалася, як скоро зійде сонце, а ще — чи правдивий був її сон (хоча в душі була

певна, що таки правдивий). І тут щось, що їй здалося ніби згустком тіней під коридорною кушеткою, вигулькнуло, шеберхнувши, з-під кушетки й з шаленою швидкістю пошкряботіло на своїх довгих білих ніжках до вхідних дверей.

Від жаху Коралінина спідня щелепа так і впала, й дівчинка зійшла з дороги того чудиська, а воно процокотіло-проклацало повз неї й прожогом вихопилося з дому, чеберяючи по-краб'ячому своїми цокітливо-шкряботливими ніжками, яких було таки й справді забагато!

Кораліна враз зрозуміла, що то таке й по що воно приходило. За останні кілька днів вона бачила його надто часто: як воно — чи, точніше, вона — слухняно хапала, стискала й запихала чорних жуків до рта «іншої матері». На п'ятьох «ніжках» костяного кольору, з червоними лакованими нігтями. То була правиця «іншої матері»!

А приходила вона по чорного ключа.

Розділ 13

Коралініні батьки, здавалося, так і не зберегли в пам'яті жодного спогаду про своє перебування в сніговій кульці. Принаймні вони й словом про це не прохопилися, а Кораліна жодного разу їм про це не нагадала.

Часом вона чудувалася, чи вони бодай завважили, що втратили два дні життя в реальному світі, й дійшла зрештою висновку: ні, не завважили. Хоча знов-таки: декотрі люди здатні простежити пам'яттю кожен день і кожну годину прожитого життя, і є й такі, що на це нездатні, отож Коралініні батьки безперечно належали до другої категорії.

Перш ніж лягти спати першої, по своєму поверненні, ночі у своїй спальні, Кораліна була поклала ті скляні кульки собі під подушку. Тепер, після побачення з правою рукою «іншої матері», вона знову лягла в ліжку, хоча для сну вже лишалося зовсім небагато часу, й поклала голову на подушку.

Щось тихенько хруснуло там, під вагою її голови.

Кораліна сіла й підняла подушку. Вона побачила скалки тих скляних кульок: на вигляд мов

шкаралупки від пташиних яєчок, які можна знайти під деревами навесні — от ніби спорожнілі, потрошені яєчка синички а чи, можливо, ще тендітніші яєчка коноплянки.

А що досі перебувало всередині тих скляних сфер, воно кудись зникло. Кораліна згадала тих трьох дітей, які були помахали їй руками на прощання під місячним сяйвом — прощаючись, перш ніж їм перейти через ту срібну річку.

Вона зібрала ті тонесенькі скляні шкаралупки ретельно, до найдрібнішої скалки, й висипала в невеличку блакитну коробочку, в якій колись містився браслет, що бабуся була подарувала їй, коли Кораліна була ще маленька дівчинка. Браслета вона давно загубила, а коробочка з-під нього збереглася.

Панни Примула й Форсібілла повернулися з відвідин небоги міс Примули, й Кораліна сходила до їхнього помешкання на чай. Цей день був понеділок, а вже в середу Кораліна мала знову піти до школи: почнеться цілий новий навчальний рік!

Міс Форсібілла наполягла, що погадає на Коралініних чаїнках.

— Ну, схоже на корабля з матросом, любя! — мовила міс Форсібілла.

— Перепрошую? — не зрозуміла Кораліна.

— Ну, та все цвіте й пахне! — уточнила міс Форсібілла. — Чи то майже все. Бо я не певна, що означає ось це.

І показала на купку листочків, що прилипли до стінки чашки.

— Ат! — кинула міс Примула й простягла руку по чашку. — Щиро прошу, Міріам: передай-но мені! Хай ще я побачу...

Покліпала короткозорими очима крізь товсті скельця.

— Ой, люба! Ні, ніяк не втямлю, що це означає. На вигляд — геть як рука!

Зазираючи в чашку й Кораліна. Справді, купка листочків таки схожа була трохи на руку, що тягнеться до чогось.

Гаміш, шотландський дог, ховався під кріслом міс Форсібілли й нізачо не хотів вилазити звідтіля.

— Гадаю, він із кимось зчепився, — сказала міс Примула. — У боці в нього, бідолашки, глибока рана! Післяобід повезем його до ветеринара. Хотіла б я знати, що могло його покалічити.

Кораліна зрозуміла: доведеться вдатися до рішучих заходів.

Останній тиждень літніх канікул! Погода стояла чудова, от ніби літо захотіло відшкодувати за негоду, якою попсувало чи не всі канікули, й віддало їм, перш ніж скінчитися, кілька пречудових, славних деньків.

Схибнутий стариган із горища уздрів, як Кораліна виходила з помешкання панн Примули й Форсібілли.

— Агов! Гей, ти, Кароліно! — загукав він, перекинувшись через поруччя.

— Я Кораліна! — виправила вічну його помилку дівчинка. — Як там ваші миші?

— Щось їх налякало! — поскаржився старий, чухаючи свої вуса. — Чи не ласка занадилася в дім? Щось таке коїться... Я чув шамотню вночі. У моєму рідному селі ми б поставили пастку, поклали б туди кусень м'яса чи там гамбургер, і коли хижак прийде поласувати, тоді бах! Піймався і більше не дошкулятимеш нам. Миші такі налякані, що не хочуть навіть брати свої музичні інструменти!

— Не думаю, що воно попадеться на м'ясо, — сказала Кораліна, а тоді підняла руку й поторкала чорного ключа, що висів на шворці у неї на шиї. І пішла в дім.

Дівчинка прийняла душ, а ключа навіть під струменями води не зняла з шиї. Мов затялася хоч коли-небудь його скинути.

Дівчинка вже обляглася, коли це щось зашкрябало у вікно її спальні. Кораліна вже була майже заснула, але вислизнула з ліжка й відсунула гардини. Біла рука з червоними нігтями зіскочила з підвіконня на ринву і вмить зчезла. На шибі з зовнішнього боку видніли глибокі подряпини — мов борозенки.

Тієї ночі Кораліна спала неспокійно, прокидаючись час від часу, аби обміркувати-спланувати якісь дії, й знов засинаючи, ніколи не певна, де

закінчувалися її міркування й починався сон. Одним вухом вона весь час дослухалася, чи не зашкрябає знову щось у її шиби чи в двері спальні.

А вранці Кораліна сказала мамі:

— Сьогодні я хочу влаштувати пікнік із моїми ляльками! Можна, я візьму якесь простирadlo, стареньке, більш тобі не потрібне, й використаю як скатертину?

— Навряд чи в нас таке знайдеться, — відповіла мама. Вона відкрила кухонну шухляду з серветками й скатертинами, поперебирала їх. — Тримай! Це підійде?

Вона подала Кораліні складену паперову скатертину в червоні квіти, яка збереглася ще від якогось позаторішнього пікніка.

— Чудово! — зраділа дівчинка.

— А я думала, ти вже перестала гратися зі своїми ляльками? — запитала місіс Джонс.

— Та я й не граюся, — призналася Кораліна. — Вони для мене — просто камуфляж!

— Ну гляди, не спізнись на підобідок! — нагадала мама. — Бажаю гарно повеселитись!

Кораліна накидала в картонну коробку ляльок, пластикових чашок. Налила у дзбан води.

Тоді вийшла надвір. І подалася на дорогу, от ніби прямує до крамниць. Але, не доходячи трохи до супермаркету, перелізла через паркан на якесь пустирище, далі пішла хтозна-чиєю старою під'їзною

доріжкою, а тоді ще проповзла попід живоплотом. Довелося їй двічі проповзати попід живоплотом, аби не розлити воду з дзбана.

Це була довга мандрівка околясами, але зрештою Кораліна могла бути задоволена тим, що за нею ніхто не простежив.

Тож вона вийшла аж за занедбаним тенісним кортом. Перетнула його й опинилася на лузі, де колихалася висока трава. Знайшла ті дошки на краю лугу. Виявилися вони неймовірно важкі, мало не заважали для такої ще малої дівчинки. Вона напружила всю свою силю і таки спромоглася їх поприймати. Адаже вибору в неї не було. Одну по одній повідтягала ті дошки, крякучи та обливаючись потом, аж поки відкрилася глибока, кругла, обкладена цеглою яма в землі. Звідтіля бив дух вільгості й п'єми. Цеглини були позеленілі й слизькі.

Кораліна розгорнула скатертину й обережно простелила її на цямринах колодязя. Порозставляла пластикові чашки на відстані десь двадцяти сантиметрів одну від одної, а щоб стояли стійко, налила в кожну води із дзбана.

Перед кожною чашкою дівчинка посадила по ляльці в траву, аби все це якнайкраще скидалося на лялькову чайну церемонію. А тоді вернулася назад по своїх слідах: попід живоплотом, по заплуженій жовтій доріжці, по задвірках крамниць і нарешті додому.

Тут вона дістала з-за пазухи ключа й погойдала на шворці, от ніби той ключ був для неї просто улюблена забавка. А тоді постукала в двері помешкання панн Примули й Форсібіллі.

Двері відчинила міс Примула.

— Привіт, люба! — мовила вона.

— Я не в гості прийшла, — пояснила Кораліна, — а просто спитати, як там у Гаміша справи.

— Ветеринар каже, що Гаміш — хоробрий маленький солдат, — зітхаючи, сказала міс Примула. — На щастя, рана начебто не інфікована. Ми не уявляємо, що могло йому це заподіяти. Ветеринар каже: якийсь звір! Але й не уявляє, котрий саме. А на думку містера Бобо, це могла скоїти ласка!

— Містера Бобо?

— Того чолов'яги з горища. Він містер Бобо. Гадаю, нащадок гарної старої циркової родини. Він чи румун, чи словенець, чи то лівонець — котроїсь із цих країн. А вбий мене — не згадаю, з котрої саме.

Досі Кораліні й на думку не спадало, що насправді у того схибнутого дідугана з горища є ім'я. І як це вона раніше про таке не подумала? Якби вона знала, що його звати містер Бобо, то вона б його так і називала за будь-якої нагоди! Бо ж не часто людині щастить вимовити вголос таке ім'я, як «містер Бобо»!

— Ой! — сказала Кораліна панні Примулі. — Яке ім'я: містер Бобо! Гарзд... Ну, — додала вона трохи

голосніше, — піду я зараз побавлюся з моїми ляльками, ген там, за тенісним кортом, на задвірку!

— Дуже мило, любко! — похвалила міс Примула, а тоді ще додала, тихіше, мов по секрету: — Тільки добре стережися отого старого колодязя! Містер Ловат, хто мешкав тут перед вами, казав, що, на його думку, завглибшки він чи не з півмилі!

Кораліна тільки сподівалася, що та правиця не підслухала цього останнього повідомлення старої акторки, й постаралася змінити тему розмови.

— Цей ключ? — голосно, ніби відповідаючи на запитання, мовила Кораліна. — Ну, це просто старий ключик із нашого домашнього господарства. Він — частина моєї гри! І тому я й ношу його на шворці у себе на шиї. Ну, на цьому слові будьте здорові!

— Що за надзвичайне дитя! — сама собі сказала міс Примула, зачиняючи двері.

Кораліна побрела через луг до старого тенісного корту, на ходу гойдаючи та крутячи чорного ключа на шворці.

Кілька разів вона начебто помічала, як щось таке косяної барви шугає в чагарях. Воно не відставало від дівчинки, тримаючись метрів за десять збоку.

Кораліна спробувала насвистувати, але нічого не трапилося, й тоді вона заспівала, та ще й як голосно! А заспівала вона пісеньку, яку склав для неї тато, коли Кораліна була ще немовля, й від якої вона щоразу сміялася. Ось яка то була пісенька:

*Ой, що ж воно за дзига
Оце ногами дрига?
Це доця моя мила!
То дам я їй не мила,
А повну миску кашки!
Й морозива дві чашки!
Й сто раз ще поцілую
Донечку малую
За себе і за маму —
Й не дам хлібця з жуками!*

Оце таке вона виспівувала, скоком-боком прошкуючи через ліс, і голос їй... ну майже зовсім не тремтів.

Ляльки, чашки з «чаєм» — усе було на місці, як вона й залишила. Щастя ще, що день не вітряний, тож нічого не порушилося, і всі пластикові чашки з водою утримували скатертину, як вона й задумала. Кораліна полегшено зітхнула.

А тепер лишилося здійснити найважчу частину задуманого.

— Привіт, ляльки! — весело обізвалася дівчинка. — Час пити чай!

Вона підійшла ближче до паперової скатертини.

— Я тут принесла щасливого ключа, — заявила вона лялькам. — Аби з ним пікнік був якнайкращий!

І тоді обережно, як тільки могла, Кораліна нахилилася і легесенько поклала ключа на скатертину.

Але вона все ще тримала шворку. І затамувала віддих, сподіваючись, що чашки з водою, розставлені по краях цямриння, утримають скатертину, навіть із додатковою вагою ключа, від падіння в колодязь.

Ключ лежав собі посеред пікнікової паперової скатертини. Кораліна випустила шворку й ступила крок назад. Тепер усе мала вивершити та лиха правиця.

Дівчинка обернулася до ляльок.

— Хто хоче шматок вишневого пирога? — запитала вона. — Джемайма? Рожевка? Первоцвітка?

І поклала уявно перед кожною лялькою шмат невидимого пирога на невидимій тарілці, щасливо до кожної щебечучи.

Кутиком ока вона укмітила, як щось костяно-біле (костяна рука-нога?) зашугало від одного стовбура до іншого, все ближче й ближче. Але наказала собі не дивитися на те потворисько.

— Джемаймо! — вигукнула Кораліна. — Що за кепське ти дівчисько! Ти впустила свого пирога на підлогу! Тепер мені доведеться вертатися по новий шмат для тебе!

І пішла довкола ляльок-чаювальниць, аж поки опинилася на протилежному від тієї руки боці. Вона удала, ніби прибирає розсипаного пирога, а тоді начебто подала Джемаймі новий шматок.

І тоді все й сталося — єдиним набігом, одним блискавичним наскоком-нальотом. Правиця

«іншої матері», біжучи на пучках тонких своїх пальців, продерлася крізь високу траву й вихопилася на стовбур, похилений над колодязем. На мить вона там завмерла, мов краб, що нюхає повітря, а тоді виконала єдиний звитяжний, класний-нігтеклацний стрибок у самісіньку середину паперової скатертини.

Час завмер для Кораліни. Ось білі пальці хапнули чорного ключа...

І тоді вага правиці вкупі з інерцією її падіння підкинули пластикові лялькові чашки у повітря, а паперова скатертина, разом із правицею «іншої матері» та ключем, полетіли перевертом у п'ятьму колодязя.

Затамувавши віддих, Кораліна стала повільно лічити. Дорахувала до сорока, перш ніж почувала глухий сплеск, що долинув із незглибимої глибини.

Хтось колись був сказав їй, що коли подивитися вгору, на небо, із дна глибокої шахти, хай навіть серед найяснішого дня, то неодмінно побачиш нічне небо й зорі. Кораліна замислилася, чи зможе правця «іншої матері» побачити зорі з тієї глибочіні, де вона опинилася.

Дівчинка заходилася знову стягати до колодязя дошки й накривати його, щоб закрито було якомога щільніше. Не хотілося їй, щоб туди шубовснуло щось безневинне. І так само не хотілося ж, аби

звідтіля хоч коли що-небудь вилізло. Тоді поскладала ляльки й чашки назад, до картонної коробки, в якій їх сюди була принесла. Поки вона це порала, краєчком ока вловила якийсь рух. Випросталась і побачила: до неї скрадливо наближається чорний кіт, високо задерши хвоста й закрутивши кінчика знаком запитання. Це вже збігло кілька днів, як вона востаннє його бачила, коли ото удвох вони повернулися додому з оселі «іншої матері».

Кіт підійшов до Кораліни й вискочив на дошки, які знову закривали колодязь. Тоді поволеньки моргнув їй одним оком.

Мурлика зіскочив у високу траву просто перед Кораліною і ну качатися на спині, радісно вигинаючись та викручуючись.

Кораліна почухала йому живіт, полоскотала м'якеньке хутро, й котяра вдоволено замуркотів. А коли натішився удосталь, звівся на рівні ноги й лельом-полельом рушив до тенісного корту — мов маленька латка опівночі серед полуденного осоння.

А Кораліна повернулася додому.

Містер Бобо вже чекав на неї на доріжці. Він плескав дівчинку по плечу.

— Миші кажуть, що вже все гаразд! — повідомив старий. — А ще вони кажуть, що ти — наша спасителька, Кароліно!

— Я Кораліна, містере Бобо! — виправила діду-гана дівчинка. — Не *Каро-*, а *Кора-*ліна!

— Кораліна, Кораліна... — повторив він її ім'я, чудуючись, але з повагою. — Молодця, Кораліно! Миші доручили мені переказати тобі, що, хай-но вони будуть готові до привселюдного виступу, саме ти станеш найпершим глядачем їхнього мистецтва! Вони заграють ти-ли-ли й тра-ля-ля, і зтанцюють, і виконають тисячу фокусів! Оце таке вони кажуть!

— Я залюбки прийду подивлюся, — запевнила Кораліна. — Як тільки вони будуть готові.

Потім вона постукала в двері панн Примули й Форсібілли. Міс Примула впустила її, й Кораліна зайшла до їхньої вітальні. Поставивши коробку з ляльками на підлогу, вона дістала з кишені камінчика з висвердленим отвором.

— Ось, я вам його повертаю, — сказала Кораліна. — Більше він мені не потрібен. Можливо, він урятував мені життя і вберіг іще декого від смерті.

Дівчинка міцно обняла обох старих акторок, хоча її рученята насилу зімкнулися навколо міс Примули, а міс Форсібілла тхнула геть мов той часник, який вона кришила. Тоді Кораліна підхопила свою коробку з ляльками й пішла до свого помешкання.

— Що за надзвичайне дитя! — тільки й мовила міс Примула. Ніхто ж ні разу не обіймав її, відколи вона залишила театр.

Того вечора Кораліна, викупана і з почищеними зубами, лежала в ліжку й дивилася на стелю.

Стояла тепла ніч, тож Кораліна тепер, коли не стало правиці «іншої матері», широко відчинила вікно своєї спальні. Вона наполягла, щоб тато не затуляв вікна повністю гардинами.

Її нове шкільне вбрання було охайно складене на стільці, аби вона вдягла його, коли прокинеться вранці.

Зазвичай того вечора, що передував першому дню наступного її класу, Кораліна була тривожна й нервова. Але тепер вона збагнула: нічого з того, що буває у школі, більш аніскілечки її не лякає!

І причулося їй, ніби нічне повітря доносить до неї якусь ніжну музику — таку музику, яку можна зіграти лише на найкрихітніших срібних тромбончиках, сурмочках і фаготиках, на флейточках-піколо й тубочках — на таких малесеньких і витончених духових інструментиках, що на їхні клавіші могли б натискати хіба мацюпусінькі рожеві пальчики білих мишей.

Кораліні уявилося, ніби вона знову повернулася у той свій сон про пікнік із двома дівчатками й хлопчиком на лузі під дубом, і вона усміхнулася.

Коли засяяли перші зорі, Кораліна дозволила собі поринути в сон. А з горища в теплий вечір усе ще лінула ніжна музика мишачого цирку, сповіщаючи світові: літо майже скінчилося...

Літературно-художнє видання

**Гейман Ніл
Кораліна**

Головний редактор В. Александров

**ТОВ «Видавнича група КМ-БУКС»
04060, Київ, вул. Олега Ольжича, 27/22, офіс 3
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 5006 від 06.11.2015
info@kmbooks.com.ua
www.kmbooks.com.ua**

**Замовляйте наші книжки в інтернет-магазинах:
www.kmbooks.com.ua +380 (44) 228 78 24
www.bukva.ua +380 (44) 359 0 369**

**З питань гуртових закупівель звертайтеся:
у Києві: +380 (44) 237 70 25
у Львові: +380 (32) 245 01 71, +380 (67) 370 77 90**

**Повний асортимент наших книжок представлений у книгарнях
української національної мережі «Буква»
www.bukva.ua +380 (44) 237 70 24**

**Центральний магазин «Буква»:
м. Київ, вул. Богдана Хмельницького, 3-Б
+380 (44) 279 64 38**

**Формат 84×108/32.
Умов. друк. арк. 10,08. Обл.-вид. арк. 6,5
Наклад 1500 прим. Замовлення 20-265.**

**Віддруковано на ПрАТ «Білоцерківська книжкова фабрика»
Свідоцтво серія ДК № 5454 від 14.08.2017 р.
09117, м. Біла Церква, вул. Леся Курбаса, 4.
Тел./Факс (0456) 39-17-40
E-mail: bc-book@ukr.net; сайт: http://www.bc-book.com.ua**

ІНКОЛИ ДВЕРІ ЗАЧИНЕНІ НЕДАРЕМНО...

Щось дивне коїться у новому будинку Кораліни. Дивина полягає ані в тумані чи котові, який, здається, стежить за нею, ані в знаках небезпеки (в якій опинилась Кораліна), що міс Примула та Форсібілла (нові сусідки Кораліни) розгледіли в чаїнках. Справжня дивина — «інший дім» за старими дверима у вітальні. «Інші мама й тато» з чорними очами-гудзями і білосніжно-паперовою шкірою чекали на Кораліну. Тепер вони хочуть, щоб вона залишилася з ними. Назавжди. Кораліна знає: якщо вона увійде у ті двері, то може вже ніколи не повернутися назад.

Пориньте у дивовижний та водночас моторошний світ
«Кораліни» від автора бестселерів *The New York Times*
Ніла Геймана.

«У ЦЬЙ ПОВІСТІ — ВИШУКАНИЙ ЖАХ УСІХ НАЙКРАЩИХ КАЗОК.
ЦЕ — ШЕДЕВР».
— **ТЕРРІ ПРАТЧЕТТ**

«НЕЙМОВІРНА, ДИВНА ТА МОТОРОШНА КНИЖКА».
— **ФІЛІП ПУЛЛМАН**

ISBN 978-966-948-435-2

9 789669 484352